

Hrvatsko-
-francuska
suradnja

STR. 5

Duško
Kečkemet: Zašto
sam volio Split?

STR. 11-14

Ognjen
Bonacci: Mojih
devet doktoranata

STR. 24

god III.
broj 22.
30. rujna
A.D. 2011.
www.unist.hr

universitas

list Sveučilišta u Splitu

Studiji na engleskom - jedna od najvažnijih nacionalnih obaveza

Ivan Pavić, rektor

Na pitanje kako ćemo u Europu, najduhovitije je odgovorio Vlado Gotovac: „Jedan po jedan!“ Ovo „jedan“ ne odnosi se samo na osobe, nego i na institucije i na pojedine segmente hrvatskog društva, među kojima akademska zajednica nije najmanje važan. Postavlja se pitanje – kada će i kako naša akademska zajednica, u prvom redu mislim na naše Sveučilište u Splitu, ‘ući’ u Europu?

Europski prostor visokog obrazovanja

Mobilnost i razmjena studenata i profesora jedan je od temelja na kojemu bi se zasnivalo jedinstveno europsko tržište rada. Razgovori o povezivanju hrvatskog i europskog prostora visokog obrazovanja započeli su prije nekoliko godina pokretanjem bolonjskog procesa, kao i sve ozbiljnijim očekivanjem prijema Hrvatske u članstvo Europske unije. Dio takvih nastojanja bilo je pitanje mobilnosti studenata i profesora, odnosno mogućnost da strani studenti svoj obrazovni ciklus, dijelom ili u cijelosti, završe u Hrvatskoj, jednako kao i hrvatski studenti na nekom od europskih sveučilišta. Na sličan način trebalo je osmisliti i razmjenu nastavnog kadra.

Zbog jezičnih razlika između članica EU-a, pitanje mobilnosti studenata i profesora nije nimalo jednostavno, posebice za manje zemlje kao što je Hrvatska. U primjeru naše zemlje odlazna mobilnost možda i nije tako problematična, jer većina naših studenata i profesora dobro govori neki od svjetskih jezika, poput engleskog, njemačkog, francuskog ili talijanskog. Međutim, da bismo udovoljili europskim zahtjevima u pogledu mobilnosti, naša sveučilišta moraju biti u stanju prihvatiti strane studente i profesore. Kako nije realno očekivati da bi dovoljan broj njih mogao kvalitetno ovladati hrvatskim jezikom, to postaje vrlo problematično pitanje, kao i hrvatsko uključivanje u jedinstveni obrazovni prostor Europe.

Studij splitske Medicine na engleskom

Stoga je Sveučilište u Splitu još prije nekoliko godina započelo s izvođenjem nastave iz pojedinih kolegija na engleskom jeziku. Na temeljima takvog iskustva prošle je godine donesena odluka da se jedan od naših studija u cijelosti organizira na engleskom jeziku. Analizirajući naš potencijal, kao i interes stranih studenata, odlučeno je da to bude studij medicine. Nakon opsežnih i temeljitih priprema, na raspisani natječaj prijavljen je neočekivano velik broj kandidata, a nakon ponnog selekcijskog postupka, njih dvadeset će u ponedjeljak 3. listopada odslušati svoja prva predavanja.

Za mnoge važne događaje u životu našega sveučilišta često smo znali kazati da su povijesnog karaktera. Tako smo znali kazati da je takvog karaktera osnivanje Filozofskog fakulteta, pokretanje studija stomatologije, upis prvih studenata na arhitekturu. Sve su to, bez sumnje, značajni događaji, ali prvi cjeloviti studij na engleskom jeziku bit će zapisan i spominjat će se rame uz rame s onim najznačajnijim datumima. Povijestan bi trebao biti ne samo zato što je prvi, nego zato što otvara mogućnost realizacije zahtjeva EU-a kojemu smo dužni udovoljiti, ali još više što Split postaje kozmopolitski grad, koji će se i na ovaj način čvršće povezivati s vanjskim svijetom.

Perspektiva je u tehničkim studijima

Sa studijem medicine na engleskom započinjemo jednu novu eru u razvoju našega sveučilišta. Međutim, to je tek početak željene orijentacije prema privlačenju stranih studenata na naše, Splitsko sveučilište. Zato bismo ono što započinjemo s medicinom trebali postupno širiti i na ostale studije koji se izvode na Splitskom sveučilištu. Vrlo je logično očekivati da će prvi sljedeći studiji na engleskom jeziku biti organizirani u prvom redu na sastavnicama koje raspolažu nastavničkim potencijalom za nastavu na engleskom, ali jedan od bitnih kriterija bit će, naravno, i interes stranih studenata za pojedinu vrstu studija. Zbog toga je pretpostaviti da će to vjerojatno biti neki od tehničkih studija.

Pozdrav studenata Petrogradskog univerziteta s kojim je Splitsko sveučilište prvo u Hrvatskoj ugovorilo suradnju

STR. 3

Service-learning na splitskoj Sociologiji

STR. 16 -17

Kaos kao znanstveni pravac mišljenja

STR. 22

Kako do dobroga znanstvenog članka

STR. 20-21

Spašavanje sakralne baštine Lopuda

STR. 23

universitas ♦ list Sveučilišta u Splitu ♦ **urednički kolegij** ♦ Ivana Akrap-Antić ♦ Petar Bačić ♦ Darija Bralić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Gorana Fučko ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Toni Gamulin ♦ Jure Jerić ♦ Suzana Kačić – Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Lena Malešević-Perović ♦ Jelena Mrkonjić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Ivan Romić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Stipe Vudrag ♦ Antonija Žaja ♦ **fotografije** ♦ cropix ♦ **glavni urednik** ♦ Duško Čizmić Marović ♦ **izdavač** ♦ Sveučilište u Splitu ♦ **za izdavača** ♦ prof.dr.sc. Ivan Pavić, rektor ♦ **adresa redakcije** ♦ Livanjska 5/IV ♦ tel 021/558 263 ♦ fax 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

in memoriam

prof. dr. sc.
Igor Zanchi
1938. - 2011.

Čovjek nevjerojatne ustrajnosti, strpljenja i razumijevanja

Prof. dr. sc. Igor Zanchi rođen je 10. lipnja 1938. godine u Splitu. Tu je pohađao osnovnu školu i maturirao na Klasičnoj gimnaziji 1956. Iste godine upisao se na studij elektrotehnike na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu, na kojem je diplomirao 1962. godine, magistrirao 1971. te obranio doktorsku disertaciju 1980. godine.

Nakon završetka studija zaposlio se u zvanju asistenta na Katedri za fiziku Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, a od 1973. godine stalno je zaposlen na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, isprva u zvanju predavača, zatim višeg predavača. U znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora izabran je 1982. godine, za redovitog profesora 1999., a za redovitog profesora u trajnom zvanju 2005. godine.

Na samom početku svoga znanstvenog djelovanja prof. dr. sc. Igor Zanchi djelovao je pretežito u okvirima Katedre za fiziku Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu. Ovo okruženje omogućilo mu je da široko postavi okvire svoga znanstvenog djelovanja, pa iz toga razdoblja proizlaze radovi na projektima primjene radioaktivnih izotopa u cementnoj industriji te radovi na projektima iz elektrokemijskih istraživanja i istraživanja razvoja materijala. Kroz suradnju na ovim projektima izradio je originalne mjerne uređaje koji su tada predstavljali temeljnu mjernu opremu. Paralelno se uključuje u projekte Elektrotehničkog fakulteta u Splitu iz područja mikrovalnih sklopova, uređaja i komunikacija, koji će kasnije predstavljati središnje područje njegova znanstvenog interesa. Definitivnim prelaskom na Elektrotehnički fakultet u Splitu, njegov rad je isključivo posvećen problematici mikrovalnih sklopova. To se ogleda u suradnji na međunarodnom projektu te vođenju domaćih projekata i zadataka. U tom je razdoblju boravio u svojstvu gosta znanstvenika na Mikrovalnom institutu u Stockholmu.

Od 1990. prof. dr. sc. Igor Zanchi težište svog znanstvenog djelovanja usmjerava prema radiokomunikacijama. Ovo je naročito naglašeno u njegovu plodonosnom znanstvenom djelovanju nakon prvog izbora u zvanje redovitog profesora u kojem je razdoblju objavio 16 znanstvenih radova u znanstvenim časopisima i međunarodnim znanstvenim skupovima.

Njegov znanstveni rad ukorak je pratila njegova stručna djelatnost. Evidentna je njegova vrlina da je svoja znanstvena istraživanja znao upotrijebiti kao polazište za postizanje različitih istraživačkih i razvojnih projekata. Tipični su primjeri razvojni projekti kojima je bio aktivni istraživač i voditelj Simulator radarskog ometanja i Mikrovalni uređaj za zaštitu vanjskih prostora. Svakako valja istaknuti i njegov dugogodišnji rad na englesko-hrvatskim i hrvatsko-engleskim rječnicima.

Izniman je njegov angažman u nastavi, aktivno je sudjelovao u uvođenju niza kolegija, ustrojavanju nastavnih laboratorija, sudjelovao u formiranju studijskih programa. Njegova nastavna djelatnost na najbolji način objedinjuje njegov znanstveni i stručni rad te je svojim posebnim pedagoškim darom i bogatim iskustvom povoljno utjecao na razvitak inženjerskog načina mišljenja kod generacija studenata.

Pod njegovim mentorstvom izrađeni su brojni diplomski radovi, dva magistarska rada, a bio je i mentor u izradi dviju doktorskih disertacija.

Uz znanstvenu, nastavnu i stručnu djelatnost, prof. dr. sc. Igor Zanchi uspješno je obavljao niz organizacijskih poslova i obnašao niz funkcija. Bio je prorektor u tri mandata, dekan Fakulteta u dva mandata, prodekan za financijska pitanja, predstojnik Zavoda za elektroniku, šef katedre, voditelj računskog centra na FESB-u, voditelj poslijediplomskog studija.

Bio je član Programskog savjeta Republičke zajednice za znanstveni rad za program Tehnologija, tehnika i tehnički sistemi, Savjeta projekta Elektronička tehnologija te član Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu.

Profesor Zanchi ostat će zapamćen po svome iznimnom pedagoškom radu i objavljenim znanstvenim i stručnim radovima, no još više kao uman čovjek nevjerojatne ustrajnosti, strpljenja i razumijevanja.

Kao njegovi suradnici ostajemo zahvalni na njegovu velikom trudu i doprinosu razvoju Fakulteta i Sveučilišta.

Što drugo reći na kraju do – hvala Vam, Professore!

Dekan FESB-a Tomislav Kilić

‘Mužu vrijednom pohvale Muza ne dopušta umrijeti’

Splitskom akademskom i širom javnošću bolno je odjeknula vijest o smrti profesora Igora Zanchija, nedavno umirovljenoga redovitog profesora i višegodišnjeg prorektora našega Sveučilišta, koji je čitav svoj radni vijek ispunio marljivim i gorljivim radom u sustavu znanosti i visokog obrazovanja. Premda se znalo da mu je zdravlje ozbiljno narušeno, vijest o smrti ipak je iznenadila sve, a posebno nas koji smo se s profesorom Zanchijem nedavno susreli u Rektoratu, kada smo zajedno izrazili nadu da je bolest prevladana. Nažalost, moramo prihvatiti kako nas je zauvijek napustio uvaženi profesor i znanstvenik, a nadasve dobar i plemenit čovjek. Zbog toga na ovoj komemoraciji javno iskazujemo duboku žalost i sućut obitelji pokojnoga profesora Zanchija, u prvom redu njegovoj supruzi Vlasti, kćerki Jeleni i sinu Draženu.

Profesora Zanchija sam upoznao prije više od 25 godina. Gotovo smo se svakodnevno susretali posljednjih deset godina: dvije smo godine bili prorektori prof. Babića, da bi potom kao prorektor pomagao tijekom mojih dvaju rektorskih mandata. Birati nekoga za svojega najbližeg suradnika značilo je cijeniti takvu osobu i kao stručnjaka i kao čovjeka. Kao prorektor, profesor Zanchi je svaki posao obavljao marljivo i predano. Osobito je značajan njegov doprinos implementaciji “Bolonje” te ishodu dopusnica za nove studije. Te poslove, vrlo složene i važne za Sveučilište, obavljao je pedantnošću koja se mogla činiti kao pridavanje prevelike važnosti sporednim detaljima. U takvom pristupu sam ga podržavao, posebice kada je inzistirao na formalnostima, jer smo znali da se na takav način možemo oduprijeti neprihvatljivoj praksi koja se znade graditi na presedanima.

U našim razgovorima profesor Zanchi iskazivao je rijetku i dragocjenu sposobnost da se šali na vlastiti račun. Njegova otvorenost priuštila nam je mnogo dragih trenutaka u razgovoru o privatnom životu. Rado je i s ljubavlju govorio o svojoj obitelji – posebice djeci i unucima, o svojem brodu i brojnim krstarenjima po hrvatskom Jadranu, a posljednjih godina rado je pričao i o svojem vinarstvu u Kaštelima i vinu kojim se jako ponosio. Prilikom našeg zadnjeg susreta po tko zna koji put smo se šalili kako bi dobro vino bilo dobro i kušati.

U intenzivnu i bogatu životu profesora Zanchija, posebice želim istaknuti njegov podjednako ozbiljan interes i za znanstveno-istraživački i za stručni rad i za nastavu i studente. Objavio je preko stotinu znanstvenih i stručnih radova, više od polovice u inozemnim časopisima i na međunarodnim kongresima, a u nastavnom je radu slovio za jednog od ponajboljih nastavnika.

Okupili smo se na ovoj komemoraciji da bismo izrazili naše osjećanje i uvjerenje kako smrt ne smije biti privatizirana, posebice ne smrt osobe koja je živjela bogat privatni, obiteljski i društveni život. Duboka svijest o smrti i umiranja uvijek je prožimala društveno tkivo, ali svako je vrijeme nalazilo prikladan odgovor zajednice na taj neizbježni pa stoga i sastavni dio ljudskog življenja. Na traumatu smrti reagiralo se na društveni način – obredima žalosti i žalovanja koji nisu nastojali otkloniti smrt, nego ostvariti njezino prihvaćanje na realan način, nadilazeći šok potragom za smislom života koji se nastavlja. Svako povijesno razdoblje imalo je svoju ars moriendi, svoj vlastiti način shvaćanja umiranja i smrti, ali jedno je uvijek bilo zajedničko: smrt se ne smije ‘privatizirati’, ne smije joj se oduzeti njen društveni karakter. Ovaj današnji tužni skup, na kome su se uz rodbinu prof. Zanchija okupili i njegovi brojni prijatelji i kolege, to na najbolji način potvrđuje.

Izražavajući još jednom sućut supruzi profesora Zanchija, njegovoj kćerki i sinu, njegovoj unučadi i ostaloj rodbini, želim kazati kako je naša nazočnost potvrda naše zahvale za sve ono što je naš dragi Igor dobroga učinio svojim i zajednici u kojoj je živio. Čvrsto sam uvjeren da će ga svi koji su ga poznavali, a posebice oni koji su bili u prilici s njime surađivati, zadržati u trajnom sjećanju. Da bi se obistinila ona Horacijeva „Dignum laude virum Musa vetat mori“ – Mužu vrijednom pohvale Muza ne dopušta umrijeti.

rektor Ivan Pavić

Znanstvenik iznimne analitičnosti, čovjek velike širine

Obraćam se ovom skupu kao predstavnik Katedre kojoj je profesor Igor Zanchi bio na čelu i u ime osoba koje su s njim godinama najuže surađivale. Želim naglasiti da se danas oprašamo od jednog od profesora koji je na našem FESB-u od njegovih početaka i koji je kroz niz godina svojim radom i obnašanjem niza funkcija bitno definirao profil ove Ustanove, na koji se često s razlogom pozivamo. Profesora Zanchija upoznao sam prije 25 godina kao student ovoga Fakulteta, a 20 godina s njim sam radio kao najbliži suradnik, u početku kao asistent, a zatim i docent. Profesora je moguće karakterizirati kroz profesionalni rad i privatno. Kao znanstvenika bitno ga je karakterizirala velika analitičnost i sposobnost uočavanja biti problema. Profesor Zanchi imao je izvrstan osjećaj za trenutak – kada se dalje ne može, kada promijeniti područje istraživanja, kada se vratiti. Godinama se bavio mikrovalnom elektronikom, još u ona doba kada nam je nedostajala neophodna, ali skupocjena oprema. Intenzivnije bavljenje problemima simulacija u radiokomunikacijama omogućila su tek računala. Pokretanjem znanstvenih projekata, uspjeli smo oformiti respektabilan Laboratorij za mikrovalnu elektroniku i radiokomunikacije, tako da smo se ipak nastavili baviti nekim problemima koje prethodno nismo bili u mogućnosti pratiti. Cijelo to vrijeme bili smo i u području elektroničkih sklopova, nastojeći u svim segmentima biti, kako se to stručno kaže, “up to date”. Osobno, cijelo sam to vrijeme imao i potpunu slobodu i podršku profesora u svom radu. Kada je prije godinu dana Profesor otišao u mirovinu, i kada sam preuzeo Katedru, bez obzira na njegovo umirovljenje, o svakoj sam odluci volio s njim poračunati, toliko su njegov autoritet i veliko iskustvo bili nezaobilazni. I nedavno, u jednom od naših zadnjih razgovora, kada sam, uvjeren u njihovu ispravnost, iznio neke nove ideje vezane za Katedru, Profesor je odmah izrazio određenu skepsu, sugerirajući da još malo razmislim... I kao što je to najčešće bivalo, već nakon nekoliko dana se pokazalo da je ponovno bio u pravu. Imao je zaista veliko iskustvo.

Ono što je profesora Zanchija karakteriziralo privatno, bila je ozbiljna zaokupljenost mnogim segmentima života, njegova velika širina spoznaje. Pri tom je bio nenametljiv i uvijek s jednom simpatičnom dozom humora po kojoj ga je većina ljudi prepoznavala. Mislim da je imao osjećaj za mjeru u odnosu s ljudima. U razgovoru s njim razaznavala se ljubav prema svojoj obitelji, moru, brodovima, Dalmaciji, životu iz njegova djetinjstva...

Vijest o smrti Profesora svih nas je zatekla. Iako je već neko vrijeme bio bolestan, činilo se da će ponovo isplivati i progurati dalje. Međutim, život ima neke svoje vlastite putove i pravila, drukčija od naših planova i želja. Profesor je uvijek bio jak, problemi su donosili zabrinutost, ali kod njega nikada nisam prepoznao neku nemoć i zato mi se nekako čini da ovoga puta nije pobiljeda bolest, već da se tijelo jednostavno istrošilo. Žao mi je što se više nećemo vidjeti na FESB-u, u Kaštelima gdje je imao zemlju na kojoj je radio i odmarao se, na Braču koji je volio.

U ovih par dana otkako sam preuzeo obvezu da govorim na ovoj komemoraciji, niz kolega mi se javilo sličnim porukama: “sastavi nešto lijepo za našega Profesora, on je to zaslužio”. Međutim, riječi su slabe i nedostatne da bi opisale jednu osobu tako punu života kao što je bio profesor Zanchi i sada zaista nisam u stanju iskazati sve ono što osjećamo. Zato neka ono neiskazano ostane kao neki fluid u nama i među nama kao uspomena na Profesora. Profesor Igor Zanchi ostat će, siguran sam, u dugom i lijepom sjećanju svih koji su ga voljeli, a ja osobno na kraju mogu još samo kazati: Hvala na svemu, Professore.

Ivan Marinović

Šef Katedre za radiokomunikacijske sustave i sklopove

Novi rok za prijavu na natječaje Hrvatske zaklade za znanost

Upravni odbor Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ) objavio je natječaje s rokom za prijavu u listopadu 2011. godine. Dana 7. listopada 2011. bit će rok za prijavu na natječaje Postdoc, Stipendije za doktorande i Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja. S rokom za prijavu 28. listopada 2011. raspisani su natječaji: Istraživački projekti, Suradni istraživački programi, Partnerstvo u istraživanjima i Uspostavne potpore. Svi detalji o ciljevima natječaja, načinu i uvjetima prijave dostupni su na mrežnim stranicama HRZZ-a (<http://www.hrzz.hr>)

Prezentacija programa Hrvatske zaklade za znanost 2011.

“Programi Hrvatske zaklade za znanost u 2011.” predstavljeni su 16. rujna u vijećnici Medicinskog fakulteta u Splitu. O otvorenim natjecajima, načinu prijave i sustavu vrednovanja govorili su dr. sc. Lovorka Barać Lauc, izvršna direktorica Zaklade, a o radu znanstvenih odbora član Znanstvenog odbora za prirodne znanosti dr. sc. Ivica Vilibić. (unv.)

Školarine

Senat je 1. rujna prihvatio prijedlog Ministarstva da svi redovni studenti upisani u prvu godinu preddiplomskih i integriranih studija akademske godine 2011./12. ne plaćaju školarine. Po istom prijedlogu uspješni će besplatno studirati sve do diplome.

Novi sveučilišni udžbenici

Na prijedlog Povjerenstva za znanstveno-nastavnu literaturu Senat je odobrio kao sveučilišne udžbenike djela “DOKTOR U JEDNOM POTEZU - Statistika i epidemiologija” Emily Ferenczi i Nine Nuihead u prijevodu prof. Ane Marušić te “MIKROEKONOMIJA - 3. izdanje” autora Ivana Pavića, Đure Benića i Irlaja Hashija.

Novosti s Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu

Kineziološki fakultet Sveučilišta u Splitu od školske godine 2011./12. kreće s novim modelom integriranoga preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija. Uz to, upisana je i druga generacija doktoranada poslijediplomskoga doktorskog studija. Planirano je također pokretanje preddiplomskih i diplomskih stručnih studija za izobrazbu sportskih trenera, kondicijskih trenera, trenera fitnessa i rekreacije i kineziterapeuta, za što je Senat Sveučilišta u Splitu dao suglasnost. U skladu s tim Senat je odobrio i odgovarajuće izmjene i dopune fakultetskog Statuta. (unv.)

Imenovano Povjerenstvo za dodjelu počasnog zvanja professor emeritus

Senat je imenovao Povjerenstvo za davanje mišljenja o prijedlozima za dodjelu počasnog zvanja professor emeritus na Sveučilištu u Splitu u sljedećem sastavu: prof. dr. sc. PETAR FILIPIĆ (Ekonomski fakultet); prof. dr. sc. STANKO MILUN (Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje); prof. dr. sc. ANTE MIHANOVIĆ (Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije); prof. dr. sc. JASNA JELIČIĆ RADONIĆ (Filozofski fakultet); prof. dr. sc. NIKOLA BIŽACA (Katolički bogoslovni fakultet); prof. dr. sc. MAJA KLIŠKIĆ (Kemijско-tehnološki fakultet); prof. dr. sc. ĐURĐICA MILETIĆ (Kineziološki fakultet); prof. dr. sc. ŽELJKO DUJIĆ (Medicinski fakultet); prof. dr. sc. ZLATIMIR BIČANIĆ (Pomorski fakultet); prof. dr. sc. VESNA BARIĆ PUNDA (Pravni fakultet); prof. dr. sc. VLASTA MATIJEVIĆ (Prirodoslovno-matematički fakultet); KUZMA KOVAČIĆ, red. prof. (Umjetnička akademija); prof. dr. sc. IVAN JARDAS (Sveučilišni studijski centar za studije mora); prof. dr. sc. ŠIMUN ANĐELINOVIĆ (Sveučilišni studijski centar za forenzične znanosti); prof. dr. sc. STIPAN JANKOVIĆ (Sveučilišni odjel zdravstvenih studija). (unv.)

Prof. dr. sc. Frano Barbir izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora (trajno zvanje) za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana procesno-energetsko strojarstvo.

Profesor Matko Mijić izabran je u umjetničko-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora UMAS-a (I. izbor) u području umjetnosti, polje likovne umjetnosti, grana kiparstvo.

Rektori Petrogradskog univerziteta i Sveučilišta u Splitu, potpisnici ugovora o suradnji

Potpisan sporazum o suradnji s Univerzitetom St. Peterburg

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Ivan Pavić i rektor Sveučilišta St. Peterburg, najstarijega ruskog sveučilišta, potpisali su ugovor o suradnji. Nakon što su hrvatsko i rusko resorno ministarstvo u lipnju ove godine potpisali sporazum o suradnji u znanosti i obrazovanju, Sveučilište u Splitu je prvo sveučilište u Hrvatskoj koje će surađivati s prestižnim Sveučilištem St. Peterburg iz Rusije.

Sporazum će omogućiti suradnju dvaju sveučili-

šta na zajedničkim istraživanjima, a jedno takvo već je započeto u području medicine, odnosno rehabilitacije invalida. S obzirom na

to da se na sveučilištu St. Peterburg provodi bolonjski sustav studiranja, također se otvara mogućnost razmjene splitskih i ru-

skih studenata i profesora. Sveučilište St. Peterburg osnovano je 1724. godine, u vrijeme cara Petra, i ima oko 30 tisuća studenata. Na njemu su studirali mnogi svjetski poznati književnici, umjetnici, znanstvenici i državnici, poput Turgenjeva, Stravinskog, Mendeljejeva, Lenjina, Putina i Medvedeva. Sedam profesora Sveučilišta St. Peterburg dobitnici su Nobelove nagrade iz različitih područja, a među njima su Leontyev i Kantarovich, nobelovci iz područja ekonomije. (A. Žaja)

Sveučilište i Splitsko-dalmatinska županija postigli dogovor o poticanju zapošljavanja diplomiranih studenata

Vodstvo Splitsko-dalmatinske županije na čelu sa županom Antom Sanaderom ovog je rujna bilo u posjetu Sveučilištu u Splitu. U razgovoru župana Ante Sanadera s rektorom i njegovim suradnicima posebno je bilo govora o mogućnostima i načinima zapošljavanja diplomiranih studenata Splitskog sveučilišta. Postignut je dogovor o poticanju zapošljavanja u vidu posebno subvencioniranih kamata na poduzetničke kredite, te otvaranje zone Vučevica poduzetničkim idejama i projektima mladih, posebno netom diplomiranih stručnja-

ka. Susret čelnika Županije i Sveučilišta održan je u zgradi koju je Sveučilište kupilo za potrebe Odjela za stručne

studije. Investicija adaptacije zgrade vrijedna je 11 milijuna kuna. Njezinim dovršetkom Odjel za stručne studije dobit će novih 5000 kvadrata prostora,

čime će osigurati potrebni komfor za svojih oko 3000 studenata. Radove izvodi Zagorje-Tehnobeton, a završetak se očekuje za šest mjeseci. (A.

Diplomirali prvi magistri forenzike u Hrvatskoj

Piše:
JOSIP CRNJAC,
ZNANSTVENI NOVAK

Pod vodstvom iskusnih mentora prof. dr. sc. Anite Kurtović-Mišić i prof. dr. sc. Joze Čizmića, u prostorijama Pravnog fakulteta u Splitu uspješno su obranili teme svojih diplomskih radova Ivan Samardžija i Hrvoje Janković. Iako profesori imaju mnoštvo nastavnih obveza a profesorica Kurtović-Mišić sudjeluje i u izuzetno zahtjevnoj pripremi novog Zakona o kaznenom postupku, sa zado-

Dana 27. rujna 2011. Ivan Samardžija i Hrvoje Janković postali su prvi studenti Sveučilišnog studijskog centra za forenzične znanosti koji su ponijeli naziv magistra forenzike

voljstvom su prihvatili mentorstvo entuzijastičnim studentima forenzike.

Osobito zadovoljan uspjehom svojih studenata bio je pročelnik studija prof. dr. sc. Šimun Anđelinović, kao i rektor prof. dr. sc. Ivan Pavić, a u ime Sveučilišta prvim diplomiranim studentima uru-

čen je prigodni dar. Prof. Anđelinović je ovom prilikom izjavio kako je sretan što već nakon dvije godine od pokretanja studija imamo prve magistre forenzike, koji su već kontaktirali s potencijalnim poslodavcima i razgovarali s njima o mogućnostima zapošljavanja.

Planovi nakon završenog studija

•• Ivan Samardžija: „Opredijelio sam se za modul Forenzika i

nacionalna sigurnost jer me iznimno interesira osiguranje unutrašnjosti javnih prostora, u muzejima, galerijama, koncertnim i sportskim dvoranama... Uvjeran sam da posla za nas magistre forenzike ima i da ću ga ja uskoro i dobiti“.

kako iz krize

Ima li nade za Republiku Hrvatsku?

prof.dr.Ljiljana Vidučić
Ekonomski fakultet Split

Gospodarski oporavak i rast rezultat je odlučnih i sinkroniziranih mjera, mreže osposobljenih i kapitaliziranih institucija, te motiviranih i stručnih djelatnika. U tom smislu dajem pregled nekih urgentnih mjera za goruća pitanja poticanja gospodarstva na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Državni instrumenti

Na makrorazini potrebno je osigurati veću usklađenost ekonomskih politika, stabilnost proračuna, te korekciju tečaja 3-4 % godišnje, kako bi se poboljšala konkurentnost izvoznika. Što se tiče teškog problema nelikvidnosti, poznato je da država treba biti ta koja pokazuje što je to financijska disciplina, a nikako izvor i primjer financijske nediscipline.

Državni se instrumenti u svijetu uzimaju kao instrumenti najvišeg ranga, pa bi se država trebala tako odnositi i prema svojim obvezama. Jedan od načina smanjivanja lanca nelikvidnosti je kompenzacija dospjelih potraživanja, a nerijedak je primjer da je to kod nas nemoguće za obveze i potraživanja prema državi. Nadalje, država bi trebala ispitati efekte postupnog produljenja obveze za plaćanje PDV-a poduzetnicima na dva mjeseca, umjesto današnjih mjesec dana. Isto tako, potrebno je povećati maksimum porezno priznatog otpisa potraživanja sa sadašnjih 5000 kn na razinu svih troškova koje poduzetnici imaju kod utuživanja i naplate.

Nužno je povećati stupanj decentralizacije uz veću osposobljenost i odgovornost lokalnih zajednica za vlastiti razvoj. Administracija treba za svoj rad biti motivirana i nagrađena, ali i sankcionirana za otežanje i propuste u radu. U tom cilju prioritetno je uvesti regije, racionalizirati mrežu općina, a za manje

općine koje ne mogu financirati zaposlene uvesti i volonterstvo.

Prioriteti i investicije

U proračunu treba osigurati više sredstava za aktivnosti koje generiraju rast, kao osnova za povećanje zaposlenosti. Među prioritetnim djelatnostima svoje mjesto trebaju naći prerađivačka industrija, strojogradnja, elektrostrojarstvo, ekološki uzgoj hrane, informacijsko-komunikacijske tehnologije, uz tradicionalne djelatnosti kao što su građevinarstvo i brodogradnja. Turizam što prije treba dobiti svoju strategiju i treba hitno osmisliti program investiranja u turizmu, te promociju zdravstvenog, kulturnog, kongresnog, sportskog, ribarskog, etno i gastroturizma.

Investicije su pretpostavka razvoja i novog zapošljavanja. Poduzetnici trebaju dobiti podršku neporezivanjem reinvestirane dobiti, osiguranjem infrastrukture u poduzetničkim zonama, većom ponudom mikrokredita, boljom organizacijom i promocijom financiranja početnika riziko kapitalom. Potrebno je organizirati pri Ministarstvu gospodarstva odvojene registre poslovnih subjekata kako bi se utvrdila obilježja poduzetnika s ciljem definiranja odgovarajućih mjera poticanja i kasnije analize učinkovitosti. Primjerice, nemoгуća je analiza svih subjekata malog gospodarstva (društva i obrti), a za 315 mil.kn dodijeljnih poticaja u 2010. godini izostala je analiza rezultata.

Malo i srednje poduzetništvo

Mikropoduzetnicima - do 10 zaposlenih (društva i obrti) s prometom ili prihodom od 350 do 700 000 kn treba radi povećanja stope preživljavanja (po uzoru na Švicarsku i Finsku) uvesti trogodišnje osloba-

đanje od poreza na dobit/ dohodak (što bi smanjilo i sivu ekonomiju). Isto tako, za mikropoduzetnike treba uvesti besplatne usluge obrazovanja i savjetovanja preko razvojnih agencija.

Županija mora definirati razvojne prioritete i pomoći gazele - brzorastuće tvrtke (koje su u zadnje tri godine imale zbirnu stopu rasta prihoda ili broja zaposlenih višu od 20%). Pomoć bi se sastojala u savjetovanju o inovacijama, te o komercijalizaciji ideja izlaskom na tržište, financijskim savjetovanjem – kako koristiti sredstva poslovno-inovacijskog centra BICRO-a, kako aplicirati za sredstva EU fondova (mjera FP 7 za inovacije).

Za poduzetnike početnike i poduzetnike u problemima županija treba financirati konzultante koji bi radili po principu "jedan na jedan", a plaćali bi ih razvojna agencija županije ili grada.

Kako bi se stanovništvo zadržalo u zagori i na otocima, a da ne budu nezaposleni ili na crno zaposleni, treba formirati mobilne konzultantske timove. U organizaciju timova trebali bi uključiti gospodarstvo, županiju i Sveučilište. Sveučilište bi moglo volonterski uz djelomično pokrivanje troškova rada angažirati diplomante i diplomirane što bi uz korist za poduzetnike i mladima omogućilo stjecanje prakse.

* * * *

Na svim razinama društva posebnu pažnju treba posvetiti obrazovanju, znanosti i inovacijama. U školski sustav potrebno je ugraditi poticaj za kreativnost i edukaciju za poduzetništvo, a među mladima sustavno poticati humanost, samopoštovanje, zdrav život i pravi sustav vrijednosti.

UPRAVNO SU EUROPSKIM

HRVATSKO-FRANCUSKI

5. godina - Split,

Pokrovitelj: Ivo JOSIPOVIĆ, predsjednik Republike Hrvatske

Organizatori: Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet u Splitu, Sveučilište Panthéon Assas, Pariz II, Državni savjet Francuske, Centar za europsku dokumentaciju i istraživanja

Uz potporu: Ustavnog suda Republike Hrvatske, Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, Ministarstva uprave Republike Hrvatske, Veleposlanstva Francuske Republike u Hrvatskoj, Splitsko-dalmatinske županije, Grada Splita, Hrvatske odvjetničke komore

Organizacijski odbor: prof. dr. sc. Marc Gjidara, prof. dr. sc. Damir Aviani, dr. sc. Neven Šimac, prof. dr. sc. Dragan Bolanča, dr. sc. Bosiljka Britvić Vetma, prof. dr. sc. Boris Buklijaš

Tajništvo i kontakt: e-mail: bosiljka@vdp.hr

Radni jezici: hrvatski i francuski – simultano prevođenje

Mjesto održavanja: Hrvatska odvjetnička komora, Odvjetnički zbor Splitsko-dalmatinske županije Zrinsko-Frankopanska 8, 21000 Split, Hrvatska tel: 00 385 21 360 777; fax: 00 385 21 314 266

GARANCIJA PRAVA

ponedjeljak, 10. listopada 2011.

9.00: Doček sudionika
9.30 – 10.00: Pozdravna riječ
Ankica MARINOVIĆ, osobna izaslanica i povjerenica Predsjednika Republike Hrvatske za ljudska prava i civilno društvo

Dražen BOŠNJAKOVIĆ, ministar pravosuđa
Ranko MARIJAN, predsjednik Državnoga sudbenog vijeća

Jerôme PASQUIER, veleposlanik Republike Francuske

Ante SANADER, župan Splitsko-dalmatinske županije

Željko KERUM, gradonačelnik Splita
Ivan PAVIĆ, rektor Sveučilišta u Splitu
Boris BUKLIJAŠ, dekan Pravnog fakulteta u Splitu
Jean MASSOT, počasni predsjednik Odjela u Državnom savjetu, predstavnik predsjednika
Marc GJIDARA, profesor emeritus Sveučilišta Paris-2, predstavnik predsjednika Sveučilišta

Jutarnji dio - 10.00 h do 12.00 h:
Tema 1 : Nova organizacija upravnog sudstva u Hrvatskoj i europska problematika

Predsjed: Dragan BOLANČA, prorektor Sveučilišta u Splitu

10.00 – 10.20: Zoran PIČULJAN, državni tajnik, Ministarstvo pravosuđa

"Preduvjeti za učinkovito upravno sudovanje"

10.20 – 10.40: Pauza

10.40 – 11.00: Ante GALIĆ, predsjednik Upravnog suda Republike Hrvatske

"Imenovanje, edukacija i napredovanje budućih sudaca prvostupanijskih upravnih sudova"

11.00 – 11.20: Boris LJUBANOVIĆ, izvanredni profesor Pravnog fakulteta u Osijeku

"Profesionalna etika pravnika"

11.20 – 12.00: Rasprava

12.00 – 14.00: Ručak

Popodnevni dio - 14.00 h do 17.00 h:

Tema 2 : Ustavni i konvencijski nadzor

Predsjed: Terry OLSON, državni savjetnik, delegat za međunarodne odnose Državnog savjeta

14.00 – 14.20: Daniel CHABANOL, počasni državni savjetnik Državnog savjeta

(Upravni sudac i prava koja štiti ustav i pravo Europske unije)

14.20 – 14.40: Dragan MEDVEDOVIĆ, redovni profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu

"Sudska kontrola upravnih akata donesenih primjenom diskrecijske ocjene"

14.40 – 15.00: Jean MASSOT, počasni predsjednik Odjela u Državnom savjetu

(Upravni sudac i prava zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava)

DSTVO PRED IZAZOVIMA

UPRAVNOPRAVNI DANI 10. i 11. listopada

15.00 – 15.20: Rasprava
15.20 – 15.40: Pauza
15.40 – 16.00: Slavica BANIĆ, sutkinja Ustavnog suda Republike Hrvatske
“Diferencijacija između propisa i općih akata u budućoj praksi Ustavnog i Upravnog suda u povodu novog ZUS-a”
16.00 – 16.20: Branko BABAC, profesor emeritus Sveučilišta u Osijeku
“Novi upravni postupak i novi upravni spor u Hrvatskoj – Neke implikacije različitosti u uređivanju predmetka upravnoga spora po nadzor zakonitosti upravnoga djelovanja”
16.20 – 16.50: Rasprava

PRIMJENA EUROPSKIH PRAVILA U UNUTARNJEM PRAVNOM PORETKU

utorak, 11. listopada 2011.

Jutarnji dio - 9.30 h do 12.10 h :
Tema 3 : Odgovornost države za nepoštivanje europskog prava od strane javnopravnih tijela

Predsjed: Mario JELUŠIĆ, sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske
9.30 – 9.50: Terry OLSON, državni savjetnik (Odgovornost države u okviru prava Europske unije)
9.50 – 10.10: Neven ŠIMAC, potpredsjednik C.E.D.I. “Robert Schuman” (Split)
(Europski upravni prostor i europska načela javne uprave)
10.10 – 10.30: Ivan KOPRIĆ, redovni profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu
“Od piramide državne uprave do mreža javne uprave i natrag: upravni i pravni problemi agencijskog modela”
10.30 – 10.50: Anamarija MUSA, docentica na Pravnom fakultetu u Zagrebu
“Prilagodba procesa pripremanja propisa europskim integracijama: novine i izazovi”
10.50 – 11.10: Pauza
11.10 – 11.30: Emmanuel DECAUX, redovni profesor Sveučilišta Panthéon-Assas Paris-2
(Odgovornost države u okviru Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda)
11.30 – 11.50: Damir AVIANI, redovni profesor Pravnog fakulteta u Splitu
Dario ĐERĐA, docent na Pravnom fakultetu u Rijeci
“Jedinstvenost sudske prakse u upravnom sudovanju”
11.50 – 12.10: Rasprava
12.10 – 14.00: Ručak

Popodnevni dio - 14.00 h do 16.30 h:
Tema 4 : Doprinos europskog prava procesnom pravu

Predsjed: Jean Massot, počasni predsjednik Odjela u Državnom savjetu
14.00 – 14.20: Marc GJIDARA, profesor emeritus Sveučilišta Paris-2
(Pravedno sudovanje prema Europskom sudu za zaštitu ljudskih prava i sudskej praksi Državnog savjeta)
14.20 – 14.40: Bosiljka BRITVIĆ VETMA, asistentica na Pravnom fakultetu u Splitu
“Zakon o upravnim sporovima iz 2010. i Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava (članak 6)”
14.40 – 15.00: Terry OLSON (Uloga i mjesto prethodnog pitanja i njegova uporaba u okviru Europske unije)
15.00 – 15.20: Marko ŠIKIĆ, docent na Pravnom fakultetu u Zagrebu
“Obveznost i izvršenje odluka donesenih u upravnom sporu”
15.20 – 16.00: Konačna rasprava
16.00 – 16.30 : Završetak Simpozija i sažetak radova Zoran PICULJAN, Državni tajnik, Ministarstvo pravosuđa

Prijave za sudjelovanje na Simpoziju i informacije
Dr. sc. Bosiljka Britvić Vetma, Pravni fakultet u Splitu, Domovinskog rata 8., 21000 Split,
e-mail : bosiljka@vdp.hr, tel. : 021 393 - 528.
Molimo pitanja i prijave po mogućnosti slati e-poštom. Troškove sudjelovanja organizatori snose samo pozvanim referentima.

Produbiti francusko - hrvatsku suradnju

Posebna je vrijednost do sada održanih simpozija što su na jednom mjestu prikupljene brojne obrađene teme, ponuđen je uvid u poredbenopravna rješenja te su se na tragu njih, ali prilagođenih hrvatskim društvenim prilikama, ponudila i rješenja

Piše:
PROF. EMERITUS MARC GJIDARA

Na temelju ozbiljnosti i vrsnoće rada prethodnih simpozija, francuski Državni savjet i Sveučilište Panthéon Assas – Paris II izrazili su želju i htijenje da se Hrvatsko-francuski upravnopravni dani održavaju svake godine te da teme skupova budu one koje su od najvećeg interesa i potrebe za Republiku Hrvatsku.

Tako će se i ove, poput prijašnjih godina, raspravljena pitanja igrati vitalnih područja u kojima Republika Hrvatska treba još napredovati da bi prilagodila svoje institucije i svoj upravnopravni ustroj europskim normama. Nakon izlaganja o temi “Prema suvremenoj javnoj upravi - Tradicije i tranzicije - Djelo i utjecaj francuskoga Državnog savjeta (2007.)“, „Pravo i vrednovanje javnih dobara (2008.)“, 2009. godine su bili raspravljeni “Upravni spor i upravno sudovanje” i 2010. godine “Javni ugovori i javna nabava: usporedni i europski aspekti”. Tema ovogodišnjeg skupa će biti “Upravno sudstvo i europski izazovi”.

Hrvatsko-francuski upravnopravni dani u Splitu

Hrvatsko-francuski upravnopravni dani otvaraju neka aktualna pitanja u hrvatskom zakonodavstvu, ali i praktičnom radu suda i drugih državnih tijela te nude sudionicima argumentacije i odgovore na njih. Posebna je vrijednost do sada održanih simpozija što su na jednom mjestu pri-

kupljene brojne obrađene teme, ponuđen je uvid u poredbenopravna rješenja te se na tragu njih, ali prilagođenih hrvatskim društvenim prilikama, prikazana određena razmišljanja i ponuđena rješenja. Stoga je opće mišljenje da treba nastaviti, i produbiti, suradnju između francuskih i hrvatskih pravnika u budućnosti, upozorenjem političkih i upravnih hrvatskih društvenim potrebama, podsjetivši da Republika Hrvatska, prema svojim političkim, pravnim i upravnim tradicijama, pripada obitelji kontinentalnog prava i da Hrvatska treba tražiti svoje uzo-re i nadahnuće najprije u kontinentalnoj Europi za reforme koje treba ostvariti.

Conseil d'état (Državni savjet)

Svojom dvostrukom funkcijom, sudbenom i savjetodavnom, Državni savjet osigurava stvarno pokoravanje francuske uprave pravu. Savjetovanje Vlade povijesno je prva funkcija Državnog savjeta. Državni savjet se ne može miješati u politički oporunitet, jer nije političko tijelo i za to nije dobio mandat. Tradicionalno on može intervenirati u pravni i upravni oporunitet, što znači da se njegova uloga sastoji u uvođenju i održavanju i koherentnosti francusko-

ga upravnog sustava i pravne države, te u pomaganju Vladi i upravi u pronalaženju najsvrsishodnijih rješenja. Državni savjet se ističe potpunom neovisnošću svojih članova. O velikom utjecaju francuskoga Državnog savjeta ukazuje i činjenica da je potpredsjednik Državnog savjeta imenovan za predsjednika odbora čiji je cilj davanje mišljenja o prikladnosti kandidata za vršenje funkcije suda i nezavisnih odvjetnika Suda pravde. Također je i predsjednik Europskog suda za zaštitu ljudskih prava član Državnog savjeta. Rad Državnog savjeta, zamišljen na dugi rok, predstavlja izuzetan povijesni uspjeh. Slobodno i otvoreno prihvaćanje njegovih odluka je obilježje vlasti koja je dovoljno sigurna u sebe da se nema čega bojati, niti od pravnog potretka, niti od sudaca.

Konzorcij sveučilišta radi veće konkurentnosti

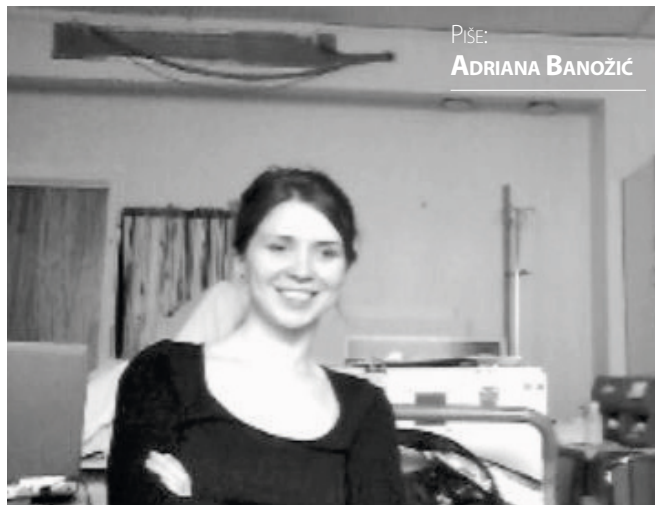
Prilikom proljetnog posjeta hrvatske delegacije Francuskoj, jedna od tema o kojima se razgovaralo bio je i način financiranja sveučilišta u Francuskoj, te posebna financijska podrška francuske države sveučilištima koja prihvate sve obveze vezane za autonomiju. Unutar skupa reformi koje se provode osobito s ciljem jačanja reputacije francuskih sveučilišta na međunarodnoj razini, rektor Sveučilišta Pantheon-Assas prof.dr. Louis Vogel istaknuo

je projekt povezivanja sveučilišta Paris 2, Paris 4 i Paris 6 u konzorcij, najjači u Francuskoj na području studija prava, književnosti i medicine, a sve s ciljem objedinjavanja materijalnih, ljudskih i intelektualnih kapaciteta, radi što boljeg pozicioniranja (uloge) tih sveučilišta u svijetu. Ovo grupiranje triju sveučilišta, od kojih je svako najbolje u svojoj disciplini, treba nadopuniti drugim partnerima, jednako uspješnima u svojim domenama, kako bi se uspostavio centar izvrsnosti pod nazivom “Sorbonne-Universités”, a koji će biti konkurentan na europskoj i svjetskoj razini. Članovi hrvatske delegacije sa zanimanjem su slušali o specijaliziranim odjelima sveučilišta, razvoju studijskih programa i znanstvenih istraživanja, broju doktoranata, sveučilišnim institutima i istraživačkim centrima. Prorektor Bolanča još je jednom pozvao Vogela na Hrvatsko-francuske upravnopravne dane u Splitu, čemu se pridružio i rektor Pavić, ponovivši još jednom svoju čvrstu podršku zajedničkim projektima, koji se mogu realizirati posebice u suradnji s Pravnim fakultetom, ali i drugim sastavnicama Sveučilišta u Splitu, poput Ekonomskog fakulteta i Filozofskog fakulteta na području jurilingvistike, upravljanja kulturnim djelatnostima, te specijalističkim studijima upravnog prava.

sveučilišni život

Znanstveno proučavanje lica boli

Projekt koji uvodi tehniku analize izraza lica kao neverbalnoga, vjerodostojnijeg pokazatelja boli

Piše:
ADRIANA BANOŽIĆ

UNITY THROUGH KNOWLEDGE FUND

Uvjerena sam da su svi u nekom trenutku svog života vidjeli kako izgleda čovjek kojeg nešto boli, bilo da su stajali pred Krikom E. Muncha ili se jednostavno pogledali u zrcalo u trenutku slabosti. Bol je naš vječno prisutni suputnik. Nismo sretni što je tako, spremni smo uložiti mnogo truda i novca da je se riješimo ali unatoč tome još uvijek je tu.

Socijalna isključenost i neverbalni indikatori boli

Ponekad nam iz „čiste velikušnosti“ da priliku da ju pogledamo ravno u lice. Dakle, kako izgleda to lice? Što nam ono govori? Ikoliko god to neobično zvučalo možemo li tu informaciju iskoristiti u tretmanu boli. Laboratorij za istraživanje boli

čiji sam član svesrdno je podržao ideju istraživanja koje bi imalo zadatak utvrditi doprinos facijalnih ekspresija u dijagnostici i tretmanu boli te istražiti jesu li korisnije od verbalnih procjena kod specifične populacije ljudi kao što su to kronični bolesnici i osobe starije životne dobi.

Brojni čimbenici čine ih osobito vulnerabilnom populacijom zbog zdravstvenih problema s kojima se suočavaju i koji dalje utječu na smanjenu kvalitetu njihova života.

Ukoliko potporni mehanizmi zaista zakažu moguće je da kronični bolesnici starije životne dobi daju procjene boli svojim liječnicima daju koje ne odražavaju stvarno stanje. Upravo zbog toga željeli smo ispitati doprinos neverbalnih procjena točnije bolnih facijalnih ekspresija

u tretmanu boli. UKF (Unity through knowledge) fond je omogućio financiranje i uspješnu realizaciju ovog projekta. Misija UKF fonda je među ostalim i stimuliranje razvoja hrvatske znanstvene infrastrukture čemu je i ovaj projekt dao svoj doprinos.

Kako prepoznati bolne izraze

Osim toga uspostavili smo suradnju s Laboratorijem za istraživanje boli Sveučilišta u Maastrichtu koji su mi za vrijeme mog posjeta omogućili učenje i usvajanje tehnike kojom analiziramo bolne facijalne ekspresije. Glavna svrha mog studentskog boravka u Maastrichtu je bila usvojiti FACS (Facial Action Coding System) odnosno naučiti prepoznavati i razlikovati 13 anatomskih jedinica koje

sukarakteristične za bolni izraz lica te procjenjivati frekvenciju i intenzitet svake jedinice.

Za analizu snimljenih facijalnih ekspresija korišten je PsyPlayer Software, dizajniran na sveučilištu u Ghentu kojeg smo koristili za analizu snimljenih reakcija na bol. Nadalje, paralelno s učenjem metodologije radili smo na uklapanju ove metodologije u nacrt istraživanja koji bi ispitivao doprinos facijalnih ekspresija u procjeni boli kod osobito vulnerabilnih pacijenata kod kojih se ne možemo osloniti na njihove verbalne procjene.

Ovaj studijski posjet omogućio je proširivanje istraživačkog djelovanja Laboratorija za istraživanje boli te dugoročnu suradnju s laboratorijem u Maastrichtu što će svakako pozitivno utjecati na znanstvenu produkciju našeg laboratorija.

Naši veslači pobijedili u Beogradu

Prošlog je vikenda u Beogradu održana 1. međunarodna univerzitetska veslačka regata „Kapetan Miša“ na kojoj su nastupile neke od najboljih sveučilišnih veslačkih posada s ovog dijela Europe.

Osim posade Sveučilišta u Splitu, koja je još jednom potvrdila primat najuspješnije sveučilišne veslačke posade, na regati su nastupili još veslači: Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilišta u Rijeci, Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet Lieden iz Nizozemske, dvije posade Univerziteta Beograd.

Nakon što je nekoliko godina zaredom Sveučilište u Beogradu bilo gost na Međunarodnoj veslačkoj regati „Sveti Duje“, Beograđani su napokon dobili priliku da svoje gostoprimstvo vrte splitskim kolegama u svome gradu i to su napravili besprijekorno.

Sve pohvale organizatoru na odličnoj organizaciji, Univerzitetu u Beogradu, svaka čast našim studentima na pobjedi i veliko hvala Splitskom sveučilišnom sportskom savezu te Studentskom zboru Sveučilišta u Splitu koji su omogućili našem osmercu da donese dva nova pehara i superiorno osvoji Adu Ciganliju. (T. GAMULIN)

Veslači Sveučilišta u Splitu: Darko Malbašić, Josip Maretić, Alen Banovac, Zvonimir Batinić, Leonard Šare, Mihovil Kotoras, Stjepan Milardović te Petar Novak, zajedno s kormilarom Matejom Jošićom pokazali su da u obje utrke (na 500 m i na 1000 m) nemaju prave konkurencije, te su se u Split vratili s najsajnijim odličjima i dvama peharima.

Oproštaj s petoricom bivših dekana članova Senata

Nakon prestanka dekanskog mandata prestaje i članstvo u Senatu koje dekani pripada po funkciji. U tom je povodu 26. rujna održana prigodna svečanost na kojoj je rektor Sveučilišta u

Splitu prof.dr.sc. Ivan Pavić zahvalio na uspješnoj suradnji prof.dr.sc. Nediljku Ančiču, prof.dr.sc. Anki Golemac, prof.dr.sc. Tomislavu Kiliću, prof.dr.sc. Matku Marušiću i prof.dr.sc. Mladenu Milošu.

Izložba Borisa Ljubičića „New Look Croatia“

Od 14. do 21. rujna u izložbenom prostoru Sveučilišne knjižnice svoju je izložbu, *New Look Croatia* - prethodno održanu u New Yorku! - postavio Boris Ljubičić, proslavljeni hrvatski dizajner i istraživač na području vizualnog dizajna. Izložba predstavlja koncept cjelovitoga vizualnog identiteta Republike Hrvatske u kojem autor s više od 200 projekata nastalih zadnjih 20 godina zagovara sasvim novi vizualni kod naše države. Bit će predstavljen niz realiziranih autorovih projekata: Ministarstvo kulture, Ministarstvo Europskih integracija, HRT, HTZ, HAK, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Matica hrvatska, Zagrebački velesajam, CRO-SKI; Croatia kravata, Hrvatski teniski savez itd., a posjetitelji će imati prilike vidjeti i neke samoinicijativne nerealizirane autorove projekte kao što su: projekt državne zastave (srpanj, 1990.) zatim hrvatskog novca (pozivni natječaj, 1993.) te hrvatske putovnice. Mnogi od izloženih radova su međunarodno nagrađivani, izlagani, objavljeni i valorizirani kao hrvatski vizualni identitet poput japanskog, švicarskog itd., a koji je izdvojen i percipiran kao originalni te prepoznatljiv u globalnom svijetu dizajna i vizualnih komunikacija. Prije samog otvorenja izložbe *New look Croatia*, g. Boris Ljubičić će održati i istoimeno predavanje u kojem će razjasniti, te pomoću velikog broja primjera (200-tinjak slika) i pokazati što bi to bio vizualni identitet neke države i kako Hrvatska to može riješiti. (D. Gudelj)

naši glavni tajnici

Radujem se novostečenoj slobodi zato što u mirovini neću mirovati

Josip Alajbeg je na funkciji glavnog tajnika Sveučilišta u Splitu proveo čitava dva desetljeća. U povodu zaslužnog i sretnog odlaska u mirovinu, ovog smo vrlo samozatajnog gospodina uspjeli privoljeti da se za Universitas prisjeti okolnosti u kojima je za njegova vremena Sveučilište djelovalo

RAZGOVARAO:
Duško ČIZMIĆ MAROVIĆ

Kada ste postali glavni tajnik Sveučilišta u Splitu?

Na Sveučilište sam došao u rujnu 1991. godine. Bilo je ratno stanje i nakon zvuka sirene trčali smo u sklonište koje je bilo u obližnjoj osnovnoj školi. Rektor je bio dubrovački gospodar, prof. Josip Lovrić. Gospodin, erudit, i u tim je apsolutno nepovoljnim uvjetima nalazio logična rješenja za funkcioniranje Sveučilišta. Članovi operativnog štaba Sveučilišta nisu bili samo sa Sveučilišta, a na sastanke štaba dolazili su u vojnim odorama, naslonili bi oružje uz susjedni stol i rasprava o problemima funkcioniranja nastave mogla bi početi. Svi fakulteti su funkcionirali u otežanim okolnostima, ali predavanja i ispiti nikad se nisu prekida li. A za veliki broj studenata koji su bili na borbenim linijama bili su osigurani maksimalni uvjeti... Ne ponovilo se.

Koliko ste rektora dočekali i ispratili u ovih dvadeset godina koliko ste obnašali dužnost glavnog tajnika Sveučilišta u Splitu?

Prvog "mogeg" rektora, Lovrića, nisam dočekao, nego zatekao, a posljednji, Pavić, ispratio je mene. Prof. Lovrića zatekao sam na polovini njegova mandata, 1991. Uže vodstvo Sveučilišta, tzv. trijumvirat, činili suprof. Tomislav Marasović i, danas pokojni, prorektor prof. Dražen Štambuk koji je naslijedio prof. Lovrića i svoju funkciju obnašao godinu i pol. Godine 1994. za rektora je izabran Petar Slapničar, zatim Ivo Babić (od 1998. do 2002.), da bi 2002. godine nastupio aktualni rektor prof. Ivan Pavić.

Koje su bile njihove glavne crte? One najbolje, naravno?

Prof. Lovrića pamtim kao čovjeka koji nikada odluke nije donosio sam, nego se savjetovao. Bio je spreman izložiti svoja, ali i uvažiti razmišljanja svojih suradnika, tako da se o bilo kojem pitanju od značenja za funkcioniranje Sveučilišta uvijek našao konsenzus. To nikad nije lako, ali u to je vrijeme to bilo posebno teško. U sastavu Sveučilišta u Splitu bio je zadržski Filozofski fakultet te Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu iz Dubrovnika. Prema tome, rektor je trebao biti svojevrstna spona prostora koje se protezalo od Zadra do Dubrovnika i taj je posao prof. Lovrić obavljao više nego spretno. Mislim da je bio pravi čovjek na pravom mjestu u to vrijeme. Prof. Štambuk je nastavio putem ko-

jim je krenuo Lovrić: bilo je to poratno vrijeme u kojemu je trebalo sanirati sve rane Sveučilišta kao znanstvene ustanove.

A profesor, gradonačelnik, rektor... Petar Slapničar?

Kad je na čelo Sveučilišta došao prof. Slapničar, shvatio sam što znači pedantno pristupati funkciji koju obnašao. Bio je nenadmašan u detaljima – njegovo životno opredjeljenje je elektronika, koja ga je valjda profilirala i kao čovjeka. Pamtim njegove pripreme sjednice, svakog tjedna, sakupio bi nas sve – sve prorektore i mene – da napravimo sve probleme dnevnog reda. Posebno pedantne bile su pripreme za Senat. Radio je u svim segmentima vrlo strastveno ne prepuštajući ništa slučaju. Sve su službe funkcionirale na način na koji je prof. Slapničar želio da funkcioniraju...

Kako se u takve navike uklopio novi rektor, prof. Ivo Babić?

Prof. Babić, humanist i društvenjak, čovjek erudit, imao je specifičan način rada. Mnogo labavije je tu funkciju obnašao od prethodnika. Imao je široke vidike i nije ni trpio ni nameštao stegu i striktno pravce. Rekao bih da je dopuštao da

“

Još nema uvjeta za pravnu integraciju fakulteta, a Split je perjanica u funkcionalnoj integraciji sveučilišta

sve teče svojim tijekom ako se ne kosi s načelima na kojima Sveučilište mora funkcionirati. Erudit i enciklopedist, silno je želio ojačati Sveučilište, upravo u doba kad se vodila bitka za osnivanje Filozofskog fakulteta u Splitu.

Gotovo pola svog boravka na Sveučilištu surađivali ste s profesorom Ivanom Pavićem?

Prof. Pavić bio je dobro pripremljen za rektorsku funkciju: bio je prorektor prof. Babiću, član Upravnog vijeća za njegova mandata, a prije toga i dekan na Ekonomiji. Poznao je problematiku Sveučilišta, imao je viziju, i nije slučajno da je za njegova mandata došlo do izgradnje kampusa i ekspanzije novih studija. Naš je kampus prvi u Hrvatskoj dobio svoju fizionomiju, više

od 50 milijuna eura je predviđeno za gradnju, a danas je de facto pri samome kraju. Ne treba zanemariti ulogu ministara, posebno Primorca, no ne znam kako bi se stvari odvijale da nije bilo prof. Pavića, njegove silne energije, ekonomskih znanja i socijalnih vještina... Ne samo beton, kao što su na početku neki tvrdili, za njegova su mandata nastale nove sveučilišne jedinice i novi studiji.

U odnosu na prethodnike, kakav je način Pavićeva rada?

Robustan, nepredvidljiv, nije striktno vezan uz datum ili danesjednica. Pavić je *alfa muškarac*, pokretačka snaga koja sve želi imati pod nadzorom, ne želi da mu promakne ni najmanja sitnica, da netko nešto obavlja mimo njegova znanja ili suglasnosti. Možda je to nekad djelovalo kao kočnica, ali rezultati govore da je nastalo nešto veliko. Bilo je nezamislivo da bi ovo Sveučilište moglo imati 25.000 studenata, čitav jedan studentski grad, da će Split enormno dobiti na značenju u području znanosti.

Je li Grad bio dovoljno prisutan u životu Sveučilišta, je li ta prisutnost u Vaših 20 godina rasla ili padala?

Bio sam na mjestu koje je bilo izravno vezano uz odnos s Gradom, i mogu reći da je oduvijek postojao interes Grada da se Sveučilištu omogući razvoj. U ratnim uvjetima je bilo teško očekivati neke materijalne poticaje za jačanje Sveučilišta. No Split je opasno žarište, uvijek bi zaiskrilo kad se činilo da netko koči razvoj Splita iz ovog ili onog razloga. Od rata naovamo zainteresiranost Grada iz dana u dan raste. Danas i Grad i Županija čine iznimne napore kako bi osnažili utjecaj Sveučilišta i omogućili mu razvojne projekte svjesni da je to vjetar u jedra razvoju cijele regije.

A što se tiče odnosa unutar Sveučilišta, osobito stupnja zajedništva fakulteta, ima li tu pomaka?

U demokratskoj Hrvatskoj napravljeni su veliki koraci u pravcu funkcionalne integracije. Ni dandanas nisu sazreli uvjeti za potpunu pravnu integraciju fakulteta i mišljenja sam da bi se gašenjem autonomije fakulteta u ovome času išlo na štetu, a ne na korist obrazovne funkcije. Zakon omogućuje da se potiče funkcionalna jedinstvenost i moram odati priznanje našem rektoru koji tu integrativnu funkciju ističe i provodi u djelo. Rekao bih

Paula Vučemilović Šimunović, nova glavna tajnica Sveučilišta u Splitu

Paula Vučemilović Šimunović nastupila je na dužnost glavne tajnice Sveučilišta u Splitu 1. srpnja ove godine. Rođena je 1977. u Splitu, udana je i majka dviju kćeri. Nakon Ekonomsko-birotehničke srednje škole diplomirala je na Pravnom fakultetu u Splitu, zatim stažirala na Općinskom sudu u Splitu i položila pravosudni ispit. U sustavu visokog obrazovanja radi više od 13 godina, od čega je sedam godina obavljala funkciju glavne tajnice Građevinsko-arhitektonskog fakulteta u Splitu, na kojem je bila zaposlena od 1997. Na izborima za aktualni saziv Senata, izabrana je za članicu Senata Sveučilišta u Splitu.

da je Sveučilište u Splitu perjanica na tom planu.

Jeste li se naučili radovati novostečenoj slobodi?

Kako ne! Radujem se svakom jutru kad se sjetim da ne trebam stavljati kravatu pa na Sveučilište. Imam pet unučića, bisernu kolajnu, od najstarijeg s 12 godina, do najmlađeg od godinu i pol... i oni su izvor čiste radosti. Ali imam i vlastiti svijet. Pravom sam se oduvijek bavio. Počeo sam u *Tehnogradnji*, koja je izgradila pola Splita, pa otišla u stečaj sredinom osamdesetih, nastavio u *Transjugu*, poslije *Trastu*, tvrtki koja se bavi međunarodnom špedicijom. Uvijek sam bio voditelj pravnih poslova, da bih na koncu došao na Sveučilište, i na njemu ostao pola radnog vijeka, gotovo 20 godina. Tu sam se jako dobro osje-

ćao, funkcionirao u području koje je mene zanimalo, stekao sam brojna poznanstva s ljudima i mnogim institucijama. No moje drugo zanimanje, a možda čak prva ljubav, jest glazba. Rodio sam se pjevajući i kad prestanem pjevati, to će biti znak da kupim krila, da "kapotajem" ka tić u čibi. Proveo sam 30 godina kao vanjski član splitskog HNK, honorarac, jer nikad taj zbor nije bio kompletan bez honoraraca. Djelujem i u *Katredralnom zboru* te u komornom sastavu *Chorus Spalatensis*, glazbenom tijelu koje se bavi glazbom starih majstora. Chorus je dobitnik *Nagrade grada* i Županije, i upravo snimamo drugi CD. Pjevajući sam prošao Ameriku, Njemačku, Italiju, Španjolsku, Mađarsku, Crnu Goru... A nadam se da u mirovini neću mirovati.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

raspisuje

NATJEČAJ

1. za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora (1. izbor) iz područja humanističkih znanosti, znanstvenog polja teologije, znanstvene grane patristike i kršćanske književnosti na Katedri povijesti kršćanske literature i kršćanskog nauka (1 izvršitelj m/ž);

2. za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta iz područja humanističkih znanosti, znanstvenog polje teologije, znanstvene grane crkvene povijesti na Katedri crkvene povijesti (1 izvršitelj m/ž);

3. za izbor u nastavno zvanje i na radno mjesto predavača ili višeg predavača iz područja humanističkih znanosti i polja teologije na Katedri religiozne pedagogije i katehetike (1 izvršitelj m/ž);

4. za ponovni izbor u nastavno zvanje i na radno mjesto višeg predavača iz područja humanističkih znanosti i polja teologije na Katedri Svetoga pisma Staroga zavjeta (1 izvršitelj m/ž);

5. za zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme na radnom mjestu diplomiranog knjižničara (1 izvršitelj m/ž).

Uvjeti:

- za radna mjesta pod br. 1. i 2. odgovarajući doktorat humanističkih znanosti,
- za radna mjesta pod br. 3. i 4. odgovarajući magisterij humanističkih znanosti,
- za radna mjesta pod br. 1., 2., 3., 4.: višegodišnje radno iskustvo u nastavi i u stručnom radu na visokom učilištu, te ispunjeni ostali uvjeti prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br: 123/03, 198/03, 174/04, 105/04) i prema Odluci Rektorskog zbora visokih učilišta (Narodne novine br: 106/06. i 128/08.);
- za radno mjesto pod br. 5.: VSS ili završen odgovarajući sveučilišni diplomski ili integrirani studij ili specijalistički diplomski stručni studij, sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja zvanja u knjižničarskoj struci (Narodne novine br.: 28/2011.). Probni rad šest mjeseci. Prednost prilikom zapošljavanja imaju oni kandidati koji uz jednako ispunjavanje općih uvjeta imaju završen studij teologije i položen stručni ispit za diplomiranog knjižničara.

Pristupnici za radna mjesta pod br. 1., 2., 3. i 4. uz prijavu na natječaj trebaju priložiti:

- životopis, “nihil obstat” svoga Ordinarija (samo za svećeničke kandidate), presliku dokaza o hrvatskom državljanstvu, presliku svih dokaza o zadnjem stečenom akademskom stupnju, presliku svih dokaza o zadnjem izboru u zvanje i na radno mjesto na visokom učilištu, presliku svih dokaza o radnom iskustvu na visokom učilištu
- izvješće o ispunjavanju natječajnih, odnosno minimalnih zakonskih uvjeta, potrebnih za izbor u odgovarajuće zvanje i na radno mjesto prema natječaju (pobrojati prema svakom od propisa navedenih pod uvjetima);
- izvješće o dosadašnjoj nastavnoj i stručnoj djelatnosti na visokom učilištu i izvan njega;
- tri popisa radova prema kategorizaciji i to: popis svih dosadašnjih radova koji su izrađeni i objavljeni prije zadnjeg izbora u sadašnje zvanje na visokom učilištu, popis svih dosadašnjih radova koji su izrađeni i objavljeni nakon zadnjeg izbora u sadašnje zvanje na visokom učilištu, te popis svih radova s kojima se natječu za izbor u zvanje na visokom učilištu po ovom natječaju;
- potreban broj objavljenih stručnih ili znanstvenih radova (posebno ih izdvojiti od ostalih eventualno priloženih radova).

Svu dokumentaciju i sve radove potrebno je pravovremeno predati uz prijavu na natječaj u četiri primjerka. Sve radove i natječajnu dokumentaciju koja se prilaže za izbor u zvanje prema natječaju treba predati snimljene u PDF formatu i u elektroničkom obliku na zasebnim CD-ima kako slijedi:

1) separate predloženih radova (samo onih radova predloženih za izbor u raspisano zvanje), (na jednom CD-u), i

2) natječajnu dokumentaciju (tekst natječaja, izvješća, popise radova i životopis - na drugom CD-u).

Pristupnici za radno mjesto pod br. 5. uz prijavu trebaju priložiti:

- životopis
- diplomu
- domovnicu
- dokaz o eventualnom radnom iskustvu
- preporuku župnika (za redovničke osobe preporuku zamjenjuje dopuštenje nadležnog poglavara).

Nepravodobno dostavljena i nepotpuna dokumentacija neće se razmatrati.

Prijavu s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja pristupnici trebaju predati u roku 8 dana od dana objave natječaja na adresu Fakulteta s naznakom “za natječaj”. O rezultatima natječaja pristupnici će biti izvješteni u zakonskom roku.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Sveučilišni studijski centar za stručne studije,

raspisuje

NATJEČAJ

za izbor

1.1 nastavnika u nastavno zvanje profesor visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području znanosti, za polje ekonomija, za granu financije društvenih

2.1 nastavnika u nastavno zvanje viši predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje pravo, za granu upravno pravo i uprava

3. 1 nastavnika u nastavno zvanje predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektrotehnika, za granu telekomunikacije i informatika

4.2 nastavnika u nastavno zvanje predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu računovodstvo

5.1 nastavnika u nastavno zvanje predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu financije

6. 1 nastavnika u nastavno zvanje predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu opća ekonomija

7.1 nastavnika u nastavno zvanje predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje pravo, za granu trgovačko pravo i pravo društava

8.1 nastavnika u naslovno nastavno zvanje viši predavač (ponovni izbor), u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektrotehnika, za granu elektroenergetika

9.1 nastavnika u naslovno nastavno zvanje viši predavač (ponovni izbor), u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektrotehnika, za granu elektronika

10.1 nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu financije, za nastavu u Zagrebu

11.1 nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu računovodstvo, za nastavu u Zagrebu

12.1 suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje računarstvo, za granu obradba informacija

13.1 suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu računovodstvo

14.1 suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu trgovina i turizam

15.1 suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu ekonomika poduzetništva

16.1 suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu organizacija i menadžment

Pristupnici natječaju trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 45/09).

Prijavi treba priložiti: životopis pristupnika, presliku domovnice, presliku diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne aktivnosti, popis radova, radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku)

Sva dokumentacija, osim radova, predaje se u dva primjerka

Na natječaj se, pod jednakim uvjetima, mogu prijaviti osobe oba spola.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Prijave s priložima podnose se Sveučilišnom studijskom centru za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Split, Livanjska 5/III kat, u roku od 8 (osam) dana od dana objave natječaja u “Narodnim novinama”.

Sveučilište u Splitu, Livanjska 5/1, 21000 Split

raspisuje

NATJEČAJ

I. Za izbor jednog znanstvenog novaka u suradničkom zvanju asistent na određeno vrijeme za rad na projektu „DNA analiza rano sredovjekovne populacije s područja južne Hrvatske“, za znanstveno područje Humanističkih znanosti, znanstveno polje Teologija.

II. Za izbor jednog znanstvenog novaka u suradničkom zvanju asistent na određeno vrijeme za rad na projektu „Rana dijagnostika i tromboličko liječenje ishemijskog moždanog udara“, za znanstveno područje Društvenih znanosti, znanstveno polje Psihologija.

Rok za podnošenje prijava je 8 dana od objave natječaja.

Prijave se podnose na adresu: Sveučilište u Splitu, Livanjska 5, 21000 Split.

Pravo podnošenja prijave na natječaj imaju ravnopravno osobe oba spola.

Uz prijavu kandidati su dužni priložiti: životopis, presliku diplome, prijepis ocjena s prosjekom, presliku domovnice

Osobe koje podnesu nepotpune i nepravodobne prijave ne smatraju se kandidatima prijavljenim na natječaj.

Nepotpune i nepravovremene prijave neće se razmatrati.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET

raspisuje

NATJEČAJ

za izbor

jednog suradnika u suradničkom zvanju naslovnog asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, grana obiteljska medicina u Katedri za medicinsku humanistiku,

jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu docenta u nepunom radnom vremenu za područje prirodnih znanosti, polje biologija, grana genetika, evolucija i filogenija u Katedri za medicinsku biologiju,

jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta na određeno vrijeme (zamjena za porodni dopust) za područje prirodnih znanosti, polje kemija, grana biokemija i medicinska kemija u Katedri za medicinsku kemiju i biokemiju,

jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju naslovnog docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana fiziologija čovjeka u Katedri za fiziologiju,

jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u nepunom radnom vremenu za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana patologija u Katedri za patologiju,

jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora u nepunom radnom vremenu za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina u Katedri za internu medicinu,

jednog suradnika u suradničkom zvanju naslovnog višeg asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana radioterapija i onkologija u Katedri za kliničku onkologiju,

šest suradnika u suradničkom zvanju naslovnog asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, grana obiteljska medicina u Katedri za obiteljsku medicinu.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07) te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (ožujak 2006.).

Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrovi>).

Za radno mjesto pod točkom 3. natječaja potrebno je da kandidat ima završen diplomski studij molekularne biotehnologije.

Na oglašena radna mjesta mogu se javiti osobe oba spola.

Prijave se podnose poštom u roku od 8 dana od objave natječaja na adresu: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za forenzične znanosti

Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za forenzične znanosti

raspisuje

NATJEČAJ

- za izbor nastavnika u naslovno znanstveno nastavno zvanje docent za znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo, znanstveno polje: Veterinarska medicina, znanstvena grana: Temeljne i predkliničke veterinarske znanosti.

- za izbor jednog suradnika u naslovno nastavno zvanje viši predavač; za znanstveno područje: Društvene znanosti, znanstveno polje: Pravo, znanstvena grana: Kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija.

- za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent za znanstveno područje: Društvene znanosti, znanstveno polje: Pravo, znanstvena grana: Kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija.

- za izbor tri suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent; za znanstveno područje: Društvene znanosti, znanstveno polje: Ekonomija, znanstvena grana: Financije.

Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 45/09) i Pravilnikom o organizaciji i radu Sveučilišnoga studijskog centra za forenzične znanosti.

Uz prijavu kandidati su dužni priložiti: životopis, preslika domovnice, ovjerena preslika diplome o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz znanstvene, nastavne, odnosno stručne djelatnosti te popis radova i separate radova.

Na natječaju mogu ravnopravno sudjelovati kandidati oba spola.

Prijave s potrebnom dokumentacijom i dokazima o ispunjavanju uvjeta podnose se u roku od osam dana od objave ovog natječaja na adresu: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za forenzične znanosti, Rudera Boškovića 31, 21 000 Split.

erasmus

Provesti semestar na inozemnom sveučilištu slušajući relevantne kolegije, istražujući i pripremajući završni, diplomski rad ili doktorsku disertaciju, više je nego korisno utrošeno vrijeme, zbog čega se Sveučilište u Splitu i uključilo u Erasmus program. Donosimo osvrt dvoje studenata, Mie Nikolić i Dina Lozine, na vrijeme provedeno na sveučilištima u Sloveniji i Francuskoj u okviru Erasmus programa razmjene.

Postani Erasmus student!

Još nije kasno za prijavu na Natječaj Sveučilišta u Splitu za odlazak na Erasmus studijski boravak na jedno od europskih sveučilišta.

Provedite semestar na inozemnom sveučilištu slušajući relevantne kolegije, istražujući i pripremajući završni, diplomski rad ili doktorsku disertaciju.

Sve informacije pronađite na mrežnim stranicama Sveučilišta u Splitu pod Međunarodna suradnja/Erasmus.

Kontaktirajte nas i pridružite se milijunima europskih studenata koji su doživjeli ovo poučno, zabavno i nezaboravno iskustvo.

ERASMUS

ŠTO?
Potprogram Cjeloživotnog učenja usmjeren na visokoskolsko obrazovanje. Studenti mogu jedan dio studija provesti studirajući na inozemnom visokom učilištu ili obavljajući stručnu praksu što pridonosi samostalnosti, kulturnoj osviještenosti, korištenju stranih jezika, snalaženju u multikulturalnim sredinama i obogaćuje životopis.

TKO?
Studenti koji su u trenutku odlaska na mobilnost (u akademskoj godini 2011./2012.) upisani u najmanje drugu godinu preddiplomskog (ili integriranog) studija ili prvu godinu diplomskog studija.

KOLIKO?
Najkraće razdoblje je 3 mjeseca, a najduže u ovom Natječaju 6 mjeseci.

FINANCIJE?
Financijska potpora iznosit će 400 eura mjesečno i služi za pokrivanje dodatnih troškova studiranja.

PRIJAVA?
Cijeli tekst Natječaja pronađite na mrežnim stranicama Sveučilišta u Splitu pod Međunarodna suradnja/Erasmus.

DOKUMENTI?
1. Životopis na engleskom jeziku (na Europass c.v. obrascu na engleskom jeziku; u vezanim dokumentima Natječaja)
2. Prijepis dosadašnjih ocjena i ostvarenih ECTS bodova ovjeren u referadi matične sastavnice na hrvatskom jeziku
3. Pismo motivacije na engleskom jeziku (do 300 riječi)
4. Dokaz o znanju jezika zemlje u koju student ide ili na kojem se izvodi nastava (potvrda škole stranih jezika ukoliko je student nastjeđe ili potvrda koja je razvidna iz prijepisa ocjena).
Napomena: studenti jezika ne prilažu ovu potvrdu
5. Prijavni obrazac za osobe s invaliditetom skupa s potvrdom ovlaštene ustanove iz koje se vidi stupanj invaliditeta (u vezanim dokumentima Natječaja)

KADA?
Važeće natječeje i rokove prijave pronađite na mrežnim stranicama Sveučilišta u Splitu pod Međunarodna suradnja/Erasmus.

KAKO?
Prijavu donijeti osobno ili poslati preporučenom poštom zaključno s gornjim datumom.

KOME?
Sveučilište u Splitu
Ured za međunarodnu suradnju
Livanjska 5/II
21000 Split

za “Natječaj za mobilnost studenata u svrhu studijskog boravka u okviru Erasmus programa”

I na kraju...

ZAŠTO?
Zato jer si mlada osoba spremna na izazov, nova znanja, nove zemlje, nove ljude, novog sebe...

POKRENI SE!

Jedno od najboljih iskustava u životu

Već duže vrijeme razmišljao sam o studiranju i životu izvan granica države Hrvatske, a izvanrednu priliku uočio sam kada se Sveučilište u Splitu uključilo u Erasmus. Fakultet u Splitu zamijenio sam LASMEA laboratorijem gdje sam trebao odraditi istraživanje za svoj diplomski rad na završnoj godini studija bežičnih mreža, u gradu Clermont-Ferrand, koji je od Pariza udaljen 420 km. Idućeg dana imao sam sastanak s mentorom - Khalil El Khamlichi Drissi, podrijetlom iz Maroka, ostavio je fascinantant dojam na mene. Direktor je odjela za elektroniku od Polytech Clermont-Ferrand, fluentno govori francuski i engleski te ga nikada nisam vidio na jednom mjestu više od sat vremena. Radi kao direktor odjela, član LASMEA laboratorija, ima više doktorskih studenata. Imao sam jako dobru suradnju s profesorom, čak mi je pomogao i oko rješavanja papirologije, da ne govorim o znanju koje mi je omogućio. Odvojio je vremena za mene, nije me odbio kada sam tražio diskusiju, te sam puno naučio o samoj metodologiji istraživačkog rada. U laboratoriju sam upoznao ljude iz Libanona, Turske, Alžira, Indije, Makedonije, Maroka i Francuske. Na početku sam bio šokiran bogatstvom različitosti na koje sam naišao, a kasnije se to pretvorilo u najveću prednost moga boravka u Francuskoj.

Francuska gostoljubivost

Društvo na poslu me jako dobro prihvatilo, a pošto se bave inženjerskom strukom, imali su jako dobro poznavanje engleskog, što inače nije običaj kod Francuza. Ubrzo nakon pokazali su mi Clermont-Ferrand, koji je spoj

Jako dobro sam se snašao sam u zemlji bogatoj različitostima, ojačao sam kao osoba i proširio svoje vidike

dvaju gradova, Clermont i Montferrand. Grad je centar pokrajine Auvergne, poznatom po jako dobrom siru. Gradom dominira stara katedrala, “Cathédrale Notre-Dame-de-l’Assomption de Clermont-Ferrand”, koja je napravljena od vulkanskog kamena kao i mnoštvo ostalih građevina u Clermont-Ferrandu. Inače, grad je površinom i stanovništvom manji od Splita, ali ujedno i jedan od najstarijih gradova u Francuskoj. Ima jako lijep centar grada Jaude, a od centra do katedrale nalazi se moja najdraža ulica u gradu “Rue de Port”. Tom istom ulicom sam često šetao, jer sam uživao u tipičnoj francuskoj arhitekturi koja je tako različita od moga rodnog grada. Uske ulice s prekrasnim starim lanternama koje ih u noćnim satima osvjetljuju, maleni kafići sa samo šest stolova, te tipična francuska gostoljubivost su stvari koje su mi se duboko urezale u sjećanje.

Neprocjenjivo iskustvo

Ovo je iskustvo jedno od najboljih koje sam imao u životu. Nakon četiri mjeseca boravka u Francuskoj i besplatnih tečaja, naučio sam jako dobro francuski jezik. Jako dobro sam se snašao sam u zemlji bogatoj različitostima, ojačao sam kao osoba i proširio svoje vidike. Ovo iskustvo želim preporučiti svim studentima, iz razloga što se neke stvari jednostavno ne mogu opisati riječima, moraju se doživjeti. Zahvaljujući studentskoj razmjeni, upoznao sam bolje svijet oko sebe, tko zna kada bih imao priliku upoznati veliku Francusku, progovoriti francuski, upoznati studente iz različitih država na svijetu.

Dino Lozina, FESB

Budite odvažni, isplatit će se!

Na matični fakultet vratila sam se s visokim ocjenama, a prava je čast kad dobijete ovakvo internacionalno priznanje

kako je vrijeme teklo, shvatila sam da mi je upravo to bogatstvo različitosti pokazalo koliko smo unatoč svemu svi isti. Upoznala sam jako puno ljudi, s nekolicinom ostvarila čvrsta prijateljstva i danas kada pogledam kartu Europe, više ne vidim strane zemlje, nego hrpu poznatih i dragih lica koja nikada neću zaboraviti. Kad razmišljam o vremenu koje sam provela tamo, čini mi se kao da sam bila u nekom predivnom snu koji sam sama inscenirala. Dani su bili dinamični, a najviše zahvaljujući Erasmus Student Networku iz Slovenije koji se toliko trudio da nam bude dobro. Ta grupica studenata stalno je organizirala zabave, putovanja, tečajeve raznih jezika, sportske aktivnosti i animirala nas sve da se družimo još više i što kvalitetnije provedemo vrijeme. Mislim da se u dosadašnjem životu nikad nisam toliko družila i toliko toga naučila o ljudima kao tih pet mjeseci života u Mariboru.

Pravo na slovenski način

Slovinci su jako ozbiljno shvatili program Erasmus te zbog toga i imaju najvišu ocjenu na studentskim forumima povezanim s Erasmusom. Za Pravni fakultet imam samo pohvale - prekrasna institucija s odličnim profesorima koji su se trudili da se osjećamo kao domaći. Imali smo organizirana privatna predavanja na engleskom i hrvatskom jeziku, svoju posebnuliteraturui ispite. U sjećanju mi je najviše ostao dr.sc. Darko Maver, profesor Kriminalistike i Kriminologije čija sam predavanja rado slušala i uživala u njegovim internacionalnim iskustvima. Smatram da sam u Mariboru dosta napredovala kao student jer sam unaprijedila svoje jezične vještine, slušala neke predmete koje nemam priliku čuti na svom fakultetu, te dobila motivaciju za daljnji rad koju sam gubila zbog općenito loše situacije u pravnoj struci u Hrvatskoj. Na matični fakultet

vratila sam se s visokim ocjenama iz predmeta koje sam tamo polagala, i prava je čast kad dobijete jedno takvo internacionalno priznanje. U vezi s priznavanjem ocjena nisam imala nikakvih problema, a na razumijevanju zahvaljujući našem dekanu dr.sc Borisu Buklijašu, koji nam pomogao u svim teškoćama i dodijelio nam određenu novčanu potporu dok smo bili tamo. Ovo su me ljeto posjetili moji Erasmus prijatelji iz Španjolske, Bugarske i Češke koji su ostali oduševljeni ljepotama Hrvatske a zahvaljujući njima, i drugi najavljuju svoje dolaske. Sada je aktualna realizacija našega ponovnog sastanka u Mariboru što samo pokazuje koliko smo se svi povezali i koliko se te poveznice čvrste. Ja sam već mjesec dana nakon povratka u Hrvatsku opet otišla u Maribor na nekoliko dana jer sam htjela opet vidjeti svoje Erasmus prijatelje. Želim poručiti svim studentima da se prijave na ovaj program – ponekad koji put treba biti odvažan i pokrenuti događaje, a onda ćete uvijek biti nagrađeni.

Mia Nikolić, Pravni fakultet

studentski aktivizam

AISEC-ovi planovi za revitalizaciju dalmatinskih mjesta

Studenti Ekonomskog fakulteta, smjera Turizam (Tea Worek, Tanja Penović, Luca Tvrdelić, Zrinka Vučićić i Ante Mandić) i strani studenti (Yuliya Kolomoyets, Jana Snepste, Ivana Hristovska, Natalia Tyczynska, Adela Gongea, Tsvetomir Nikolov) surađivali su kako bi osmislili nove turističke sadržaje za grad Solin i općine Dugopolje i Podstranu

PRIREDIO:
IVAN ROMIĆ

Na Ekonomskom Fakultetu u Splitu, u svibnju se održalo zatvaranje projekta „Investicijom u znanje, do napretka“ baziranog na međunarodnoj stručnoj praksi studentske organizacije AIESEC Split. Ciljevi projekta bili su razvoj turističke ponude Splitsko-dalmatinske županije, izrada konkretnih i kvalitetnih projektnih prijedloga (pilot projekti) koji se uklapaju u jedinstvenu ponudu svake jedinice lokalne samouprave (JLS), te usklađivanje međusobno komplementarnih ponuda svih uključenih JLS s vizijom turističkog razvoja Splitsko-dalmatinske županije.

Dugopolje - revitalizacija povijesne i kulturne baštine

Pri definiranju novih ideja kojima bi se oplemenio turistički proizvod Dugopolja, ne smije se izostaviti povijesna dimenzija ovog prostora, kojeg su obilježili stari rimski ljetnikovci, te mnoge legende kojima je opjevana ljepota ovoga kraja i njegovih stanovnika. Projekt se usmjerio na definiranje mogućnosti revitalizacije povijesne i kulturne baštine, oživljavanje starih legendi te njihovo afirmiranje preko raznih atrakcija i dodatnih sadržaja u Dugopolju. Ideje su bile usredotočene na širenje ponude sportskih centara na poslovne kori-

sni (poslovna prvenstva i „team-building“ aktivnosti), izgradnju rimskog kompleksa, odnosno replika iz antičkog doba, s ciljem dobivanja interaktivnog muzeja, te otvaranje kulturnog centra s elementima iz folklora koja prikazuje seoski život stanovnika Dugopolja, što otvara mogućnost za posjetitelje da vide i istraže kako su živjeli mještani Dugopolja u prošlim vremenima. Od zanimljivih ideja projekta vrijedno je spomenuti i ideje o povezivanju virtualnog i stvarnog svijeta pomoću popularne igrice „Farmville“, planinarske staze, restorana, špilja i dr.

Podstrana – breskve, cvat, pijat...

Za Podstranu je napravljeno nekoliko potprojekata, od kojih je prvi osmišljava-

“Svijet na dlanu”

Još jedan projekt AIESEC-a, “Svijet na dlanu”, imao je za cilj iz različitih krajeva svijeta dovesti 6 studenata koji će educirati splitske srednjoškolce o visokoškolskom obrazovanju, Europskoj uniji, toleranciji i nenasilju, te Bolonjskom procesu. Ove su godine studenti bili iz Moldavije, Brazila, Kanade, Španjolske, Danske i Njemačke. Držali su predavanja i radionice u Privatnoj kuhinjskoj školi Wallner, Matematičkoj gimnaziji, I. gimnaziji, Ekonomsko-birotehničkoj školi i Zdravstvenoj školi. AIESEC Split zahvaljuje Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, koje je bilo pokrovitelj projekta.

nje suvenira napravljenih od breskve, odnosno nadopuna koristi od breskve (inače jednog od simbola Podstrane), koja je prehranila mnoge obitelji kroz poljoprivrednu povijest ovog kraja. Osim suvenira, tijekom cijele godine trajala bi akcija pod nazivom “Rent a peach tree”, u kojoj bi turisti imali mogućnost iznajmiti stablo breskve kako bi se brinuli o njemu za vrijeme njihova boravka u Podstrani.

Projekt obnove mnogobrojnih porušenih autentičnih kuća, crkava te kulturnog centra, omogućio bi oblikovanje u etno selo. Lokacija Gornje Podstrane omogućuje provođenje brojnih rekreativnih, kulturnih te zabavnih aktivnosti te tako predstavlja alternativu već razvijenom i prekapacitiranom kupališnom turiz-

jako dobre temelje za razvoj kulturnog turizma.

Osim kulturnih, Solin ima i prirodne spomenike koji su podobni za turističku valorizaciju. Međutim, ova destinacija ima jako puno slabosti. Kao najveća slabost se može navesti loša interpretacija kulturno-povijesne baštine koja je esencijalna ukoliko se grad Solin želi usmjeriti na razvoj kulturnog turizma. Projekt stvaranja arheološkog parka na području stare Salone bi pomogao u očuvanju starog rimskog grada za buduće generacije, dok bi tematski zabavni park Mini Salona privukao turiste koji dolaze sa djecom.

Prošle je godine Salona po prvi put sudjelovala u Europskoj noći muzeja, a mnogi su turisti pokazali zanimanje za te događaje, pa bi ideja noćnih ekskurzija stare Salone mogla postati zanimljiva alternativa uobičajenim dnevnim ekskurzijama.

U arheološkim kampovima tijekom ljetnih praznika i vikenda, djeca i mladi bi se upoznavali sa životom i tradicijom svojih predaka. Neke od ostalih ideja su festival Dani Salone, obnova “Gašpine mlinice”, Šetačke staze i mjesta za roštilj i piknik, “Made in Croatia” sajmovi i dr.

U listopadu će se održati promocija knjige koja uključuje sve rezultate proizišle iz projekta, a bit će najavljen i nastavak projekta u puno većim razmjerima od ovogodišnjih.

Solin – arheološki i zabavni park

Gradu Solinu najveću snagu predstavlja kulturno-povijesna baština koja pruža

Zašto sam volio Split

U povodu dodjele Državne nagrade za znanost, za *Universitas* piše prof. dr Duško Kečkemet

PRIREDIO:
MARIN KUZMIĆ

Više od šezdeset djelatnih godina života i rada posvetio sam prošlosti i suvremenim problemima Splita, svog zavičajnog grada, grada mojih roditelja, mojih prvih spoznaja i moga odgoja. Danas, na kraju životnog puta i tog djelovanja pitam se zašto? Je li taj grad meni bio toliko vrijedan da mu čitav život i rad žrtvujem, da se odrečem mnogočega drugoga i tražim, ako ne priznanja, a ono osobno zadovoljstvo u tom radu i u rezultatima toga rada.

Objavio sam više od pedeset knjiga, stotinjak znanstvenih radova i više od tisuću ostalih napisa u knjigama i časopisima, novinama i enciklopedijama; gotovo sve o povijesnoj, kulturnoj i umjetničkoj prošlosti ovoga grada i o suvremenim, posebno likovnim, kulturnim i urbanističkim pitanjima Splita, ali se ipak, na koncu toga djelovanja, pitam: čita li tko te knjige i te radove, koji nisu pisani tek iz znanstvenih i stvaralačkih pobuda, već sa ciljem da građane obavijeste o kulturnim problemima grada, da pokušaju sprječavati uništavanje ili degradiranje te tradicionalne i suvremene kulture i da one novopridošle područje o vrijednostima ovoga grada i njegovog po tradiciji pozitivnog života.

Ako ne koriste suvremenoj generaciji građana, možda će kao svjedočanstva vrednota jučerašnjeg i današnjeg Splita zanimati neke buduće generacije Splićana.

A sada da pokušam, kao neko obrazloženje i opravdanje, odgovoriti zašto volim ovaj grad, zašto volim Split.

Zašto je Car izabrao Split

Gotovo svaki građanin voli svoj rodni ili zavičajni grad, ali svaki građanin ipak nema dovoljno obrazloženih razloga za tu ljubav, a ako ih subjektivno i ima, ne može ih uvjerljivo prenijeti na druge.

Iznijet ću svoje razloge sklonosti gradu Splitu i uvjeravanja drugih u njegove vrednote.

Općenito je poznato i šire priznato da je priroda ove srednjodalmatinske obale, kopna i obližnjih otoka, iznimno lijepa i privlačna. Ova je obala iznimno zelena, razvedena u rtove, lučice i žala, obrasla borovima, česminama, maslinama i vinogradima. Nije gola i krševita poput one sjevernog Jadrana.

Klima ovoga dijela obale posebno je ugodna; i ljeti i zimi,

kako svjedoče svi putopisci iz sjevernih zemalja. Ljeta nisu prevruća, a zime su vrlo podnošljive. Dapače, kada zimi u Rijeku prevladava bura, a u Dubrovniku jugo, u ovom središnjem dijelu obale je ugodno tiho.

Split ima jednu posebnu, danas nekorištenu, prirodnu pojavu: izvore ljekovite sumporno-bromno-jodne vode, koja je još i rimskog cara Dioklecijana privukla da tu sagradi palaču za starački odmor i oporavak nakon minulih ratnih pohoda koji su mu narušili zdravlje.

Splitaska je okolica iznimno bogata i privlačna kulturnom baštinom. Za sat-dva udobne vožnje mogu se obići i razgledati gradovi bogate povijesne, kulturne i umjetničke prošlosti, od ruševina antičke Salone, do srednjovjekovnih i renesansnih građevnih, kiparskih i slikarskih spomenika Trogira, Hvara, Korčule i dr.

Split je grad vrlo duge i bogate prošlosti: antičke grčke i rimske, hrvatske i ugarsko-hrvatske srednjovjekovne, renesansne i barokne mletačke, francuske, austrijske i novije hrvatske. Malo se zna da se starohrvatska država narodnih vladara rodila i razvila oko samoga splitskog posjeda, na solinskom i kaštelanskom polju, na tadašnjim posjedima vodećeg hrvatskog plemena Trpimirovića, a sjeđište te srednjovjekovne države bilo je najprije na obližnjem Klisu.

Društvena zrelost grada

Splitaska se općina već u srednjem vijeku socijalno razvila u demokratsku sredinu. Mnogo se - često i povijesno neutemeljeno - govori o političkoj povi-

Hrvatski sabor dodijelio je Državnu nagradu za znanstvena dostignuća na području humanističkih znanosti životnom djelu Duška Kečkemeta, umirovljenog redovnog profesora kolegija povijest umjetnosti 19. i 20. stoljeća na Filozofskom fakultetu Splitskog sveučilišta. Tim najvišim priznanjem, koje će mu biti uručeno na svečanoj sjednici Sabora u povodu Dana neovisnosti 8. listopada, zaokružen je Kečkemetov neumoran znanstveni rad sadržan u desecima knjiga i mnoštvu znanstvenih radova, kritika, kataloga, vodiča i monografija o kulturnoj, urbanističkoj i umjetničkoj baštini Splita i Dalmacije. Već odavno u splitskom i dalmatinskom, time Kečkemet dobiva zaslužen mjesto i u nacionalnom Panteonu znanstvenika. Budući da je glavninu svojeg rada posvetio Splitu, njegovoj povijesti i baštini, Universitas je počašćen što može biti tribinom za svojevrsni, oporučni "tekst Duška Kečkemeta o njegovu i našem Splitu, prema kojem je kao znanstvenik, najviše od svih Splićana, obavio svoju građansku dužnost.

Poštovani kolega,

Početkom listopada o. g. bit ću počašćen Državnom nagradom za znanost. Tom prigodom će me, po običaju, posjetiti dopisnici dnevnih i tjednih novina, iako bi mi bilo draže da su pisali do sada, ne o meni i o mome radu, već da su javnost upoznavali s mojim djelima namijenjenima baš toj javnosti, uglavnom Splićanima. Posljednjih dvadeset godina objavljeno je preko dvadeset mojih knjiga, a u dnevnim su novinama zabilježene tek dvije-tri, pa za ostale ni oni Splićani kojima su namijenjene, čak ni oni koje bi zanimalo, ni ne znaju da postoje, a time promašuju svrhu pisanja i objavljivanja, jer nikada nisam objavljivao najstrože znanstvena djela o nekim arheološkim kameničima ili novčićima, već uglavnom o splitskim kulturnim spomenicima, posebno o aktualnim problemima, nastojeći, uzalud, pridonijeti rješavanju tih problema.

Sada, na kraju života (imam 88 godina) i rada, i ja se zateknem s pitanjem: zašto sam sav svoj radni vijek posvetio ovom gradu i njegovim društvenim, kulturnim i umjetničkim problemima.

Pokušao sam sebi to objasniti, pa mislim da bih to mogao objasniti i drugim svojim sumještanima. Mislim da bi to bilo korisnije od nekih prigodnih stereotipnih hvalospjeva, uobičajenima u takvim prigodama.

Stoga Vam šaljem ovaj nešto poduži prilog (kojega je, nažalost, nemoguće kratiti) a da mu se ne oduzme smisao) ako bi Vas zanimao za "Universitas".

Ukoliko Vam sadržajem ne odgovara uklonite ga, a ja ću to shvatiti. Ukoliko ga odlučite objaviti možete to i u povodu dodjele priznanja, da pokušam izbjeći ostale novinare.

Uz pozdrav
Duško Kečkemet

jesti nekoga grada, neke države, a malo ili nikako o društvenom, socijalnom razvitku te sredine, iako su za same građane socijalne prilike života uvijek bile primarne.

Jedan od najistaknutijih povijesnih, društvenih spomenika Splita i nekih dalmatinskih gradova, njihov je Statut. Splitski je Statut vrlo demokratski do u sitnice javnog i privatnog života; propisivao je život u gradu i odnose među građanima. Sastavljen i propisan od 1312. godine, važio je, uz manje dopune, punih petsto godina, do kraja devetnaestog stoljeća. Unatoč nekim povlasticama aristokratskog sloja građana, čitav je gradski puk, do posljednjeg težaka, bio zaštićen, a sva su zlodjela bila podložna osudi i kazni, sve do izopćenja iz grada.

ZNANSTVENIK KOJI JE VIŠE OD ŠEZDESET DJELATNIH GODINA ŽIVOTA I RADA POS

Duško Kečkemet – 'Volio sam ovaj grad i posvetio sam mu čitav svoj životni radni vijek – ali, da li ga još volim?'

duško kečkemet - zašto sam volio split

Grad je Split dobio prostranstvom i brojem stanovništva, ali je izgubio mnoge od urbanih i kulturnih vrednota. Vidljivo se razvio jedino u natjecateljskom športu i u Torcidi. Ovaj veliki Split danas ima olimpijski stadion i golemu arenu za masovne estradne i športske priredbe, ali više nema ni ono što je još nedavno imao: umjetnički salon, koncertnu dvoranu, posječenu kinoteku, javna predavanja Pučkog sveučilišta, a nema ni ono što bi mu još bilo potrebno: ljetno kazalište, manje dramsko kazalište, dok tek djelomično ima Dom omladine. Na kulturnom polju napredovao je tek u prosvjetnim ustanovama, naročito sveučilišnima, i u knjižnicama

Rijetki danas i znaju da u splitskoj općini nije, ni u srednjem vijeku ni kasnije, vladao feudalizam (drugdje u Hrvatskoj i u ostaloj Europi do devetnaestog stoljeća) i da seljak nije bio bespravni kmet bez vlastite zemlje (čak i u naprednoj Dubrovačkoj Republici), već kolon, koji je s vlasnikom zemlje sklapao ugovor, a za uzvrat vlasniku zemlje davao dogovoreni dio prihoda.

Najsvjetlija strana splitske prošlosti je baš njegova društvena zrelost i jednakost svih građana pred pravdom.

Splićani su u 16. stoljeću prihvatili brojnu koloniju Židova protjeranih iz Španjolske i Portugala. To je bio možda jedini grad u Europi koji nije imao zatvoreni ghetto poput ostalih europskih gradova, nego su oni slobodno živjeli i djelovali, pridonosili Splićanima u miru i u ratu. Židov je bio i idejni predvodnik hrvatskog narodnog preporoda u Splitu i Dalmaciji Vid Morpurgo.

Malo se zna da se u Splitu nikada nisu progonjene vještice i da nikada nije gorjela ni jedna lomača, poput mnogih u ostalim europskim gradovima, pa i brojne u Zagrebu.

Grad Split se razvio doseljnjem Salonitanaca u početku 7. stoljeća, unutar zidina Dioklecijanove palače.

Car Dioklecijan bio je, po sudu povjesničara, najistaknutiji car golemog i društveno i kulturno vrlo razvijenog Rimskog Carstva. On je čak po svojim reformama vrlo produžio vijek tog carstva, napustivši prijestolje prije nego bi završio od zavjereničkog mača ili otrova,

poput većine ostalih rimskih careva.

Njegova golema i raskošna palača, građena u početku četvrtog stoljeća, nije sačuvana tek kao turistima privlačna arheološka ruševina, već kao reprezentativna antička carska palača u kojoj je do danas nastavljen život. To je jedinstven slučaj da grad živi četrnaest stotina godina u golemoj i dobro branjenoj antičkoj građevini. Stoga su Splićani uvijek bili i svjesni svog svakodnevnog života s tom carevom palačom i bili su ponosni na nju. Jedan strani putopisac, posjetivši Split u osamnaestom stoljeću, bilježi da su građani Splita ponosni na svoju carsku palaču i da o njoj znalački, poput nekih turističkih vodiča, pričaju stranim putnicima.

Dioklecijanov Split bez Dioklecijana

Današnji stanovnici te palače zacijelo nisu ni svjesni da je ona, po sudu stručnjaka, najistaknutija dovoljno sačuvana reprezentativna antička palača u svijetu, ujedno i zaštićena kao svjetski spomenik kulture. (Današnjim su Splićanima, nažalost, zanimljiviji i privlačniji brojni kafići na svim njezinim slobodnim prostorima, nego sama jedinstvena antička palača).

Zahvaljujući korištenju istaknutih antičkih građevina u Palači, Split se danas može podičiti vjerojatno najstarijom katedralom i najstarijom krstionicom u svijetu.

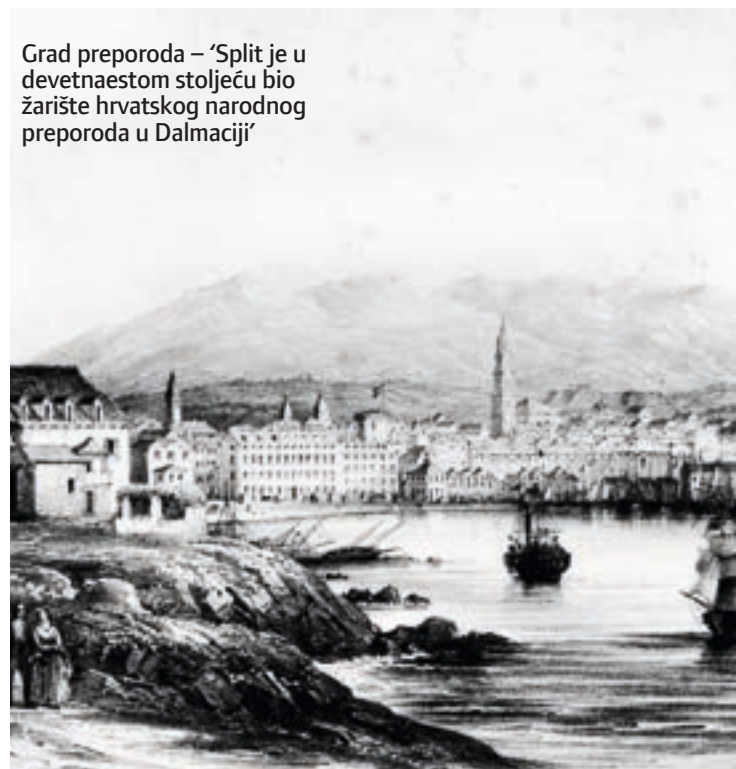
Zahvaljujući pretvaranju carevog mauzoleja u katedralu Split se može podičiti i najljepšim zvonikom na Jadranu. Iako je u pretemeljitoj restauraciji početkom prošlog stoljeća izgubio stoljetnu patinu i previše se zabijelio, iako su ga u vizuri s mora nadvisili prepotentni splitski "neboderi", zvonik splitske katedrale uvijek je ostao najosebujnija i najmarkantnija vertikala, ne samo starog, već i velikog novog Splita. On je još u srednjem vijeku bio dio starog splitskog grba, uz carevu palaču i obrambene zidine grada, a i danas je, unatoč golemom Stadijonu i Areni, najtipičniji i najprepoznatljiviji simbol grada.

Nimalo poštivanja nemaju današnji Splićani ni prema sustavu bastionskih utvrđenja što su ih gradili u sedamnaestom stoljeću, kada je Splitu prijetila neposredna opasnost

“

Rijetki danas znaju da u splitskoj općini nije, ni u srednjem vijeku ni kasnije, vladao feudalizam (drugdje u Hrvatskoj i u ostaloj Europi do devetnaestog stoljeća) i da seljak nije bio bespravni kmet bez vlastite zemlje

Grad preporoda – 'Split je u devetnaestom stoljeću bio žarište hrvatskog narodnog preporoda u Dalmaciji'

SVETIO PROŠLOSTI I SUVREMENIM PROBLEMIMA SPLITA, DANAS SE PITA – ZAŠTO?

da ga Turci pregaze i poruše, a stanovništvo pobiju ili odvedu u roblje. Bio je to jedan od svjetski najzanimljivijih fortifikacijskih sustava bastionskog tipa, čak i prije Vaubana, uz kojega su bastioni u Europi povezani. Zvezdoliki kopneni polukrug oko grada, s tri velika zidana i zemljom ispunjena bastiona i dva obalna polubastiona i sa zidinama među njima, kao i s obližnjom utvrdom Gripe, predstavljao je istaknuti svjetski spomenik gradske obrane. I manje istaknuti slični barokni obrambeni spomenici u svijetu su sačuvani i cijenjeni, a u Splitu ih se sustavno ruši već stotinu godina, a naročito u posljednjim desetljećima.

Split i ostali dalmatinski gradovi svojim su utvrđenjima i svojom hrabrošću i teškim žrtvama u sedamnaestom stoljeću predstavljali obranu civilizirane Europe od turskih najezdi i pustošenja, kao ‘predzide kršćanstva’ (‘antemurale christianitatis’). (Kao što u Splitu danas, unatoč postojećim javnim spomenicima i spomenoprsjima i stotinama spomen-ploča raznim zbivanjima i ličnostima, ipak nema ni jednog spomenika utemeljitelju Splita caru Dioklecijanu, nema niti jednog spomen-natpisa junačkoj obrani grada od turske opsade 1657. godine).

Kao istaknutu splitsku prirodnu i graditeljsku vrednotu spominjem i prostranu splitsku luku, zaštićenu dugim lukobranom. Ni jedan grad na Jadranu nema tako prostranu prirodnu luku. Nekada ju je zatvarao dugi lukobran preko kojega su se sa splitske rive mogle vidjeti obale Brača i brodovi u kanalu, a danas je nagrdjuju neukusne dogradnje i nametljiva ‘vinarija’, s druge strane šuma jarbola komercijalne marine. Malograđanska sadnja palmi nije ni danas nimalo pridonijela značaju te luke, ni s istočne ni sa zapadne njezine obale.

Izgubljena Riva iz Tijardovićevih opereta

Obilna knjiga bi se mogla napisati o tradicionalnoj splitskoj rivi, za izgradnju koje je zaslužan francuski maršal Marmont, iako ‘okupator’ (kako danas netko naglašava), jer je ranija splitska obala zauzimala samo istočni dio današnje splitske rive. Malena splitska obala pred lazaretom ranije je bila tek skućeni prostor trgovinskog prometa, a nakon produženja i

utvrđenja postala je, uz pjacu, omiljeno splitsko okupljalište i šetalište.

Splitska je riva bitni dio dojučerašnjeg splitskog identiteta; strancima čak najprepoznatljiviji dio nedavnog Splita. Čak je nekada objavljeno mnogostruko više razglednica rive, nego Peristila i ostale Dioklecijanove palače. Jer riva nije bila samo povijesni, već prvenstveno živi i omiljeni splitski ambijent. Ona je bila živo sastajalište i šetalište Splitsana. Dok su se ‘gradski’ Splitsani radije šetali pjacom, Varošani i Lučani šetali su više rivom, osobito nedjeljom. Riva je nekada bila i mjesto živog prometa, prije onog automobilskog koji ju je bio potpuno zakrčio. Živost i slikovitost pružali su na rivi puljiški trabakuli s prodajom južnog voća, zemljanaog suda i dr. Sadržajem su rivi pridonosile i tri kavane, a za blagdana sv. Duje procesija, fjera i tombola.

U vidokrugu, u okviru te rive isticala se velika fontana koja je bila njezin neodvojivi dio i koja je veoma pridonosila njezini slikovitosti. Bila je to, po sudu suvremenika, jedna od najistaknutijih spomenika-fontana u golemom Austrijskom Carstvu, a likovnim kvalitetom ništa manja od Jelačićevog spomenika u Zagrebu.

U nasadima egzotičnih palmi na rivi uvijek sam osjećao i stanoviti dopadljivi kič, ali one su ipak bile u duhu međuratnog Splita i Tijardovićevih opereta. Ta je riva uništena; nestala je, i danas me više nimalo ne privlači svojim nametnutim modernitetom.

Pjaca je bila privlačnije carstvo Splitsana, naročito nas omladine. Svakodnevna obavezna šetnja, u nekoliko redova, gore i dolje, s nešto starijima koji su stajali sa strana i promatrali šetnju, i još starijima koji su sjedili pred kavanom, to je prizor što ga današnja generacija ne može ni zamisliti. Tu se sastajalo, pričalo, ljubakalo; tu su započele mnoge ljubavi i mnogi brakovi. Bio je to živi salon splitske omladine, pa je upravo neshvatljivo kako je nakon Drugog rata naglo napuštena, jednako kao i šetnja po rivi. Možda su razlog tome bile pojave televizije, diskotekova i sve brojnih kafića? Ali naša najljepša mladost ostala je na žvotu splitskoj pjaci, kamo smo mi, popodneva gimnazijska smjena, nakon škole obavezno hrlili. Uostalom, pjaca je bila omilje-

no sastajalište splitske mladosti još od Marulićevog renesansnog doba, kada on moralistički kritizira splitsku mladež koja besposlički i gizdavo se šepiri na pjaci.

Svetilišta pazara i ribarnice

U istaknutu tradiciju starog Splita spadaju i njihovi, nekoć u svijetu poznati, lazareti u istočnom dijelu luke. Bili su veoma prostrani, s pročeljem dužine pročelja Dioklecijanove palače. Krajem šesnaestog, u sedamnaestom i u osamnaestom stoljeću odvijao se preko Splita veoma živ trgovački promet turskih karavana i mletačkih brodova. Karavane sa stotinama konja i mazgi stizale su svakodnevno u Split, ne samo iz Balkana, već i iz Azije, raskušivale se u lazaretu i odležale četrdeset dana, da bi se spriječile pošasti kuga koje su često harale i Splitom i znale pokositi do pola stanovništva. Splitski lazaret bio je jedan od najvećih i najistaknutijih u tadašnjoj Europi. On je bio, po izjavi jednog tadašnjeg pisca, ‘zlatni prsten između Istoka i Zapada’. Jedan mletački providur izjavio je 1673. da su ti lazareti ‘najljepši ures Splita’.

Na zao glas došao je splitski lazaret kada je od devetnaestog stoljeća, prestankom karavanske trgovine, korišten kao zatvor, a pogotovo u vrijeme fašističke strahovlade. Ipak ni to nije morao biti razlog da se uništi tako istaknuti privredni spomenik europskog značaja. Takozvana ‘Palača turizma’ koja ga je zamijenila bijedna je nadoznaka tog gubitka.

Pazar i ribarnica dva su istaknuta i osebujna sadržaja grada Splita. Na šarenoj i bučnoj pozornici splitskog pazara, pod otvorenim nebom, susreću se grad i selo, splitski i zagorski govor, šarenilo i živost boja, pokreta, temperamenata i zvukova.

Ribarnica je još osebujnije splitsko sastajalište građama i otočana, jednako živo i bučno, s mješavinom splitskog, bodulskog i vlaščkog jezika i temperamenata. Uvijek su me privlačili život i gotovo orkestarska gala-stare splitske ribarnice i razgledanje tog raznolikog morskog svijeta. Usudio bih se reći da je ribarnica gotovo svetište primorskoga grada. (Ribarnicu u Trstu zovu ‘Santa Maria della pescaria’). Split bez ovog pristog pazara na otvorenome i bez bučne ribarnice ne bi bio Split, bar ne moj Split.

Riba mi je uvijek bila draže jelo nego meso. Ne samo ona osobita, skupa, već i najskromnija poput srdela, girica, skuša i sl. Došljak-građanin pak nije sklon ribi, jer bez mesa ne može zamisliti ishranu.

Privlačila su me pred rat i brojna splitska prirodna kupališta, još nezagađena brodovima, benzinom i okolnim građevinama: Bačvice, Firule, Zenta, Trstenik, Zvončac, Kašuni, Špinut, Poljud, Glavičine, Stinice.

Također splitska polja i vinogradi što su tada bili u neposrednoj blizini grada, na koja se išlo u šetnju, u lov, u oželandu.

Moj Split je bio i Split varoških i lučkih težaka. Unatoč oskudnom životu, bilo je slikovite romantike u njihovim skromnim domovima, u tipičnom prizoru težaka koji se vraća iz polja na magarcu natovarenom lozom, s psom i kozom za sobom. Bio je to pomalo dotjerani prizor iz pripovijesti Marka Uvodića i grafika Andela Uvodića, ali i Cettineovog ‘Meštra Ivana’.

I gradski je park bio dio starog i privlačnog Splita, unatoč sumnjivim noćnim posjetima. Bio je prvenstveno ljeti hladovit, sa žuborom vodoskoka. Kao gimnazijalci popodneve smjene sastajali bismo se prije nastave u parku i u njemu provodili pola sata pričanja i zabavljanja. Djeci i žiteljima hladnog, sjenoovitog i vlažnog geta taj je park bio njihova pluća, kao što su se zimi iz hladnih uličica oni sunčali na rivi, zaštićenoj od bure.

Maleni europski grad

Dalmatinska, posebno splitska, pučka pjesma (iako vjerujem da je i iza svake anonimne pučke pjesme bio neki njezin autor) dio je moje ljubavi prema ovoj društvenoj sredini. Uvjeran sam da se ona istaknutom melodioznošću odlikuje ne samo nad ostalim našim pučkim pjesmama, nego i nad ostalima u svijetu, osim one napolitanske. Stoga negodujem da se one danas, u eri poplave klapskih natjecanja, nemilo prekravaju i ‘uljepšavaju’.

Povijesna je činjenica, kojom se Split može dičiti, da je jedan njegov načelnik, Ante Bajamonti (1860-1880) pretvorio ovaj tada od austrijske vlade zaboravljeni provincijski gradić u maleni europski grad, dovevši, između ostaloga, i živu vodu s udaljenog izvora Jadra, čime su se mogli podičiti rijetki gradovi u Europi. ‘Monumentalna

“

Splitsani su u 16. stoljeću prihvatili brojnu koloniju Židova protjeranih iz Španjolske i Portugala. To je bio možda jedini grad u Europi koji nije imao zatvoreni ghetto

fontana”, istaknuti spomenik, divljački je uništena.

Split je u devetnaestom stoljeću bio žarište hrvatskog narodnog preporoda u Dalmaciji, iako je Zadar bio glavni grad provincije. Iz Splita je potekao jedan od prvih hrvatskih preporoditelja pjesnik Luka Botić; u Splitu su djelovali vođe preporoda Kosta Vojnović, Vid Mörpurgo, Natko Nodilo i Gajo Bulat.

Kao istaknuti i od inozemnih i domaćih posjetilaca i pisaca hvaljeni spomenik tog splitskog razdoblja devetnaestog i početka dvadesetog stoljeća, Split se hvalio svojim slikovitim grobljem na Sustipanu. Bila je to galerija, među borovima i čempresima nad morem, istaknutih splitskih ličnosti, ali i kiparskih djela umjetnika: Rendića, Meštrovića, Rosandića i drugih. Posjeti tom slikovitom sustipanskom groblju dio su mojih predratnih i prvih poratnih uspomena. Obilazio sam ga i s pjesnikom Tončijem Petrasovim Marovićem, koji je o njegovom tragičnom uništenju napisao najljepše i najpotresnije svoje stihove.

Split moga djetinjstva bio je najistaknutiji - gotovo i jedini - grad živog pomorskog prometa u čitavoj Kraljevini Jugoslaviji, jer su i Zadar i Rijeka bili u Italiji, a luke u Pločama i Baru nisu još postojale. Takvoga grada, sa živim lučkim prometom, sjećam se, naročito na istočnoj operativnoj obali splitske luke.

U Splitu i okolici djelovalo

Statut je štitio puk – Splitski je Statut iz 1312. važio 500 godina i vrlo demokratski do u sitnice javnog i privatnog života propisivao život u gradu i odnose među građanima. Unatoč nekim povlasticama aristokratskog sloja građana, čitav je gradski puk, do posljednjeg težaka, bio zaštićen, a sva su zlodjela bila podložna osudi i kazni

je tada nekoliko velikih tvornica cementa koji se kao ‘portland cement’ izvezio u cijeli svijet. Živ trgovinski promet i obilna proizvodnja cementa, uz dovoz kamena s obližnjega Brača, omogućili su nagli građevni razvitak Splita, koji je 1923. dobio i europski regulacijski plan, a sa dvije željezničke pruge, ličkom i unskom, bio je povezan s ostalim našim i inozemnim krajevima.

Split je bio cijenjen i zbog njegovih istaknutih javnih radnika, ne samo političara poput Ante Trumbića, kojemu možemo zahvaliti da nakon Prvog svjetskog rata nije Italija, saveznica pobjednika, zauzela čitavu Dalmaciju, nego i brojnih kulturnih i umjetničkih djelatnika na svim poljima.

Hvarski pjesnik Petar Hektorović još je u 16. stoljeću hvalio

Od Palače do grada – Jedinstven je slučaj da grad živi četrnaest stotina godina u golemoj i dobro branjenoj antičkoj građevini. Stoga su Splitsani uvijek bili i svjesni svog svakodnevnog života s tom carevom palačom i bili su ponosni na nju

Riva – ‘Splitska je riva bitni dio dojučerašnjeg splitskog identiteta; strancima čak najprepoznatljiviji dio nedavnog Splita. Neodvojivi dio rive, velika fontana, jedna od najistaknutijih spomenika-fontana u golemom Austrijskom Carstvu, pridonosila je njezinoj slikovitosti. Ta je riva uništena; nestala je, i danas me više nimalo ne privlači svojim nametnutim modernitetom’

Prokurative – ‘Povijesna je činjenica je splitski načelnik Ante Bajamonti (1860–1880) pretvorio ovaj tada od austrijske vlade zaboravljeni provincijski gradić u maleni europski grad’

Dioklecijan – ‘U Splitu danas nema ni jednog spomenika utemeljitelju grada caru Dioklecijanu, nema niti jednog spomen-natpisa junačkoj obrani grada od turske opsade 1657. godine.’ (Jedini Dioklecijanov lik – na slici – nalazi se prvoj vodospremi iz doba Bajamontijeve obnove rimskog vodovoda)

istaknute splitske djelatnike:

O Splitu čestiti, ku si sriću imil,
da s'vasda gnjizdo ti razumnim ljudem bil!

U tebi knjižnici mnozi se rodiše,
veli razumnici, koji slavni biše.

Bez splitskih znanstvenika, književnika, umjetnika, glazbenika, hrvatsko bi stvaralaštvo na svim poljima bilo oskudnije.

Grga Novak (1888–1978) napisao je najopsežniju i najdokumentiraniju povijest jednog hrvatskog grada, ‘Povijest Splita’, objavljenu već u tri izdanja.

Splitska akademija pameti i talenta

Međutim, povijesna znatnost u Splitu počinje mnogo ranije, sa srednjovjekovnim kroničarem Tomom Arhiđakonom iz 13. stoljeća (1200–1268). On je zaslužan ne samo zbog podataka o povijesti Splita svoga doba, nego i zbog prvih, a često i jedinih, izvora o povijesti prve hrvatske kneževine i kraljevine u ranom srednjem vijeku, bez kojih izvora ne bismo znali za neke starohrvatske vladare.

Drugi crkveni povjesničar, splitski biskup Markantun Dominis (1560–1624) svojim je kontroverznim djelom bio poznat i čitan u cijeloj Europi.

Povijest Dalmacije u tri knjige objavio je 1834.–1835. i splitski povjesničar Ivan Katalinić (1779–1847).

Povijest Splita i povijest kuge u Splitu, od kojih je prva objavljena u tisku tek 1975., napisao je splitski povjesničar

i skladatelj Julije Bajamonti (1744–1800).

Arheologiju i povijest umjetnosti zadužili su naročito don Frane Bulić (1864–1934), Ljubomir Karaman (1886–1971), Cvito Fisković (1908–1996) i Kruno Prijatelj (1922–1998).

Na polju glazbenog stvaralaštva u Splitu zaslužni su Ivan Lukačić (oko 1585–1648), Julije Bajamonti, skladatelj oratorija ‘Prijenos moći sv. Dujma’, preteče prve hrvatske opere; Josip Hatze (1879–1959), skladatelj opera ‘Povratnik’ i ‘Adel i Mara’; Ivo Parać (1892–1954) autor opere ‘Adelova pjesma’ i Ivo Tijardović (1895–1976) skladatelj popularnih splitskih opereta ‘Mala Floramye’, ‘Splitski akvarel’ i dr.

Na književnom polju istaknuli su se romanima, pjesmama, dramama i esejima otac hrvatske književnosti Marko Marulić (1450–1524) kojega su latinska djela bila poznata u čitavoj Europi, Ante Cettineo (1898–1956), autor pjesama i romana, Tin Ujević (1894–1955) koji je neko vrijeme živio i djelovao u Splitu, Tonči Petrasov Marović (1936–1991) i drugi.

Navedimo i umjetnike, slikare i kipare, Splitske ili one koji su djelovali u Splitu: Andriju Buvinu (13. st.) autora reljefnih vratnica splitske katedrale, Jurja Dalmatinca (poč. 15. st.–1473) autora gotičkih splitskih palača i reljefa oltara Sv. Staša u katedrali, Andriju Alešija (oko 1420–1504?) autora više reljefa splitskog zaštitnika sv. Jerolima; splitskog slikara i slikara Splita Emanuela Vidovića i Antuna Zupu s kojima sam

Polihistor – ‘Grga Novak (1888–1978) napisao je najopsežniju i najdokumentiraniju povijest jednog hrvatskog grada, ‘Povijest Splita’, objavljenu već u tri izdanja’

prijateljevao, Ivana Meštrovića, životu i umjetnosti kojega sam posvetio gotovo čitavo svoje životno stvaralaštvo, Marina Tartagliju, Branka Deškovića, Tomu Rosandića, Vaska Lipovca i druge brojne starije i mlađe arhitekta, kipare i slikare, kojima sam posvetio stotine napisa. Posebno sam proučavanje posvetio stranim posjetiocima Splita, britanskom arhitektu Robertu Adamu i francuskom slikaru Louisu Françoisu Cassasu.

Današnji veliki Split voli gladijatore

Kao mladež nalazili smo u predratnome Splitu svoje razonode i zabave. Pjaca, riva, Marjan, kupališta, vožnje biciklima, sve je to ugodno ispunjalo naše mlade godine. Subotnji i nedjeljni ‘žurevi’ nisu bili bučni i masovni kao u današnjim diskoklubovima. Diskretnije bi svirao manji jazz-orkestar, pa se s plesnim parom – kojega se intimnije držalo u naručju – moglo i pričati.

Rekao bih nešto i o športu onog mog negdašnjeg Splita. Šport je bio svakodnevna zabava i rekreacija, a ne masovne natjecateljske priredbe kao danas. Bilo je u neposrednoj blizini grada mnogo livada, ledina, na kojima smo svi, omladina, ‘tukli balun’, pa makar to bio i običan ‘krpaš’ a ne ‘mantelbuvel’. Splitski su svi, od ranih godina pa do zrelih, aktivno sudjelovali u športu – naročito fuzbalu, tenisu i plivanju. Danas se Splitski više ne bave športom, nego su tek bučna ali pasivna masovna publika i pomahnitala torcida, a šport – pa su plaćeni profesionalni igra-

“

Malo se zna da u Splitu nikada nisu progonjene vještice i da nikada nije gorjela ni jedna lomača, poput mnogih u ostalim europskim gradovima, pa i brojne u Zagrebu

Politika, sport i estrada – ‘Kada bi danas pitali dvjestu tisuća Splitsana zbog čega vole ovaj grad, što u njemu smatraju najzanimljivijim, najvrednijim i najpoznatijim, većina bi navela politiku, natjecateljski šport i masovne estradne pjevačke priredbe’

Duško Kečkemet rođen je 1923. godine u Supetru na otoku Braču. Gimnaziju je završio u Splitu, a diplomirao je 1949. povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na istom je fakultetu i doktorirao s temom o kiparu Ivanu Rendiću.

U mladosti se aktivnije bavio književnim radom. Bio je kustos u Gliptoteci u Zagrebu, zatim dugogodišnji ravnatelj Muzeja grada Splita i Galerije Meštrović, a zatim redoviti profesor kolegija povijesti umjetnosti 19. i 20. stoljeća na Filozofskom fakultetu Splitskog sveučilišta. Umirovljen je godine 1993. i otada neumorno piše i objavljuje knjige s područja povijesne, kulturne, urbanističke i umjetničke baštine Splita i Dalmacije.

Stalni je suradnik enciklopedijskih izdanja Leksikografskog zavoda.

Kao agilni ravnatelj Muzeja grada Splita (1950.–1979.) detaljno je fotografirao i dokumentirao stari Split. Sudjelovao je u muzeološkom postavu Pomorskog muzeja JAZU u Splitu, Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika, Muzeja grada Trogira i dr. Pisao je likovne kritike i prikaze izložaba u Splitu. Član je mnogih državnih komisija i radnih tijela (Muzejskog savjeta, Zajednice muzeja, Plana muzejske mreže u Hrvatskoj), a djelovao je i u Društvu za zaštitu Marjana. Veći broj monografija i radova posvetio je povijesti Splita i njegovim javnim spomenicima. Proučavao je građu te objavljivao monografije i znanstvene radove o putopiscima, slikarima, arhitektima i arheolozima i njihovim knjigama o Splitu i Dalmaciji. Cijelog radnog vijeka skupljao je podatke i građu o životu i umjetnosti kipara Ivana Meštrovića i o tome objavio oko pedesetak znanstvenih radova.

Ukupna bibliografija Duška Kečkemeta obuhvaća oko 50 knjiga, 150 znanstvenih radova i 1000 popularno-znanstvenih radova, enciklopedijskih napisa, likovnih kataloga i prikaza izložaba. Njegova cjelovita bibliografija objavljena je u izdanju časopisa ‘Kulturna baština’ za 1997. godinu, a dopunjeno izdanje u separatu ‘Kulturne baštine’ br. 32, 2004. godine.

Nagrađen je Nagradom grada Zagreba, Nagradom grada Splita, Nagradom za životno djelo grada Splita i Nagradom Francuskog ministarstva kulture.

či, kupovani i prodavani poput rimskih gladijatora.

Kad spominjem gladijatore podsjetit ću da su u kulturnoj Grčkoj, gdje su i rođeni olimpijske igre, bili brojni veliki teatri na otvorenome, i za nekoliko tisuća gledatelja, na kojima bi se u jednom danu redom prikazale tri tragedije i jedna komedija, u trajanju od više sati, dok su se u dekadentnom Rimu priredivale tek krvave gladijatorske borbe, pod parolom ‘kruha i igara’.

Danas građani rijetko sami sudjeluju u športovima, već su tek pasivni bučni gledatelji, ne na igralištima nego na tribinama. Natjecateljski (i plaćeni) šport je zamijenio onaj zabavni, rekreativni, sveopći.

Kada bi danas pitali dvjestu tisuća Splitsana zbog čega vole ovaj grad, što u njemu smatraju najzanimljivijim, najvrednijim i najpoznatijim, većina bi navela politiku, natjecateljski šport i masovne estradne pjevačke

priredbe.

Ovaj veliki Split danas ima olimpijski stadion i golemu arenu za masovne estradne i športske priredbe, ali više nema ni ono što je još nedavno imao: umjetnički salon, koncertnu dvoranu, posječenu kinoteku, javna predavanja Pučkog sveučilišta, a nema ni ono što bi mu još bilo potrebno: ljetno kazalište, manje dramsko kazalište, dok tek djelomično ima Dom omladine. Na kulturnom polju je napredovao tek u prosvjetnim ustanovama, naročito sveučilištima, i u knjižnicama.

Grad je Split, umnogostručen, dobio prostranstvom i brojem stanovništva, ali je izgubio mnoge od urbanih i kulturnih vrednota. Vidno se razvio jedino u natjecateljskom športu i u torcidi.

Volio sam ovaj grad i posvetio sam mu čitav svoj životni radni vijek – ali, da li ga još volim?

Iz bibliografije
Sunce i oblaci, Zagreb 1944,
Bibliografija o Splitu, Split,
1955–1956, Emanuel Vidović,
život i djelo, Zagreb 1950 i
2000, Vid Morpurgo i narodni
preporod u Splitu, Split, 1963,
Ivan Meštrović, Beograd
1964, Počeci kinematografije
i filma u Dalmaciji (1897–
1918), Split 1969, Ivan Rendić:
život i djelo, Supetar 1969,
Židovi u povijesti Splita, Split,
1971, Marko Marulić i Split
njegova doba, Zagreb-Beograd
1979, Grad za čovjeka: o
dehumanizaciji suvremenog
urbanizma, Zagreb 1981,
Silvije Bonacci Čiko, Zagreb,
1987, Juraj Dalmatinac i
gotička arhitektura u Splitu,
Split 1988, Stari splitski plakati:
1891–1942, Split 1989, O
identitetu primorskih gradova,
Rijeka 1990, Vicko Andrić
– arhitekt i konzervator:
1793–1866, Split 1993, Splitsko
groblje Sustipan, Split,
1994, Julije Bajamonti, Zagreb,
1997, Anegdote o kiparu Ivanu
Rendiću, Split 1999, Hrvatski
narodni preporod u Splitu: zbi-
vanja i likovi, Split 1999, Bračke
bunje, Supetar 2000, Likovne
izložbe u Splitu: 1945–1992,
Split 2000, Borba za grad: (ur-
banističke, arhitektonske, spo-
meničke i ekološke teme starog
i novog Splita: 1950–1979),
Split 2002, Prošlost Splita,
Split 2002, Robert Adam: Dioklecijanova
palača i klasicizam, Zagreb
2003, Fotografija u Splitu:
1859–1979, Split 2004, Kul-
tura i umjetnička baština u
Dalmaciji: izabrani radovi,
Split 2004, Slikari, kipari,
arhitekti: likovna umjetnost
novijeg doba u Splitu; splitski
umjetnici i likovni život 1945–
1992, Split 2004, Jedan drugi
svijet: ekološki zapisi o prirodi,
Zagreb 2007, Splitske vedute,
Zagreb 2007, Ante Bajamonti i
Split, Split, 2007, Maršal
Marmont i Split, Split, 2007,
Suton Splita, Zagreb, 2009,
Split moje mladosti, Zagreb,
2008, Split od kantuna do
kantuna, Zagreb, 2009, Život
Ivana Meštrovića, Zagreb 2009.

‘PUT U SPLIT’ / ‘PASSAGES TO SPLIT’ - POKLON MEDICINSKOG FAKULTETA

PUT U SPLIT / PASSAGES TO SPLIT

Ova je knjiga dar Medicinskog fakulteta u Splitu najdražim prijateljima. Sastavljena je u vremenu u kojemu je naš fakultet usvojio europske standarde medicinske izobrazbe (2010.) i započeo studij medicine na engleskom jeziku (2011.).

This book is the gift of the School of Medicine in Split to dearest friends. It was put together in the time when our School introduced the European standards in medical education (2010) and started the medical studies in English (2011).

Hrvatska književnost nije mala književnost

... Iako književnost maloga naroda i maloga jezika, hrvatska pisana kultura i hrvatska književnost nije i mala književnost. Pisana književnim standardom i trima narječjima (čakavskim, kajkavskim i štokavskim) svoje korijenje ima u kamen grčkim jezikom uklesanim tekstovima, u bogatoj tradiciji srednjovjekovnih kronika i legendi, misala i brevijara, svetačkih hagiografija i legendarija, u književnoj duhovnosti renesansnih dalmatinskih komuna, u bogatoj i ne-

prekinutoj tradiciji pučke kulture i kulturne pismenosti, u izvornim književnim nastojanjima i neprekinutom dijalogu sa svojim mediteranskim, srednjoeuropskim i europskim svijetom.

Dijeleći sudbinu naroda, hrvatska je književnost pisana i onim jezicima (latinski, mađarski, njemački, talijanski...) s kojima je narod dijelio političku sudbinu, pri tome se nimalo ne odričući svojega prava na vlastiti put i samosvojnu književnu osebnost. U obilju njezinih stranica

zato je, po mjeri njezinih istaknutih i povlaštenih pjesničkih imena i veličina, lako osluškivati glasove nacionalne prošlosti i težnje narodnoga genija da za/vlada svojom sudbinom i svojom budućnošću.

Ne prekidajući pritom dijalog s europskim svijetom kao svojim prirodnim okvirom, od njega je primala poticaje za samosvojan rast, ali mu i vraćala, gdje kad i više nego što je uzela...

(IZ PREGOVORA
prof. dr. sc.
IVANA J. BOŠKOVIĆA)

Universitasu je pripala čast da prvi obavijesti javnost o za naše prilike posve neobičnoj knjizi, koja bi se i u svijetu smatrala dobrim događajem. Riječ je o knjizi u kojoj se na decentan način sabire fundamentalno domoljublj bez kojega mali narodi opstati ne mogu, s takvom otvorenosti prema svijetu od koje najviše zadiru najveći. ... Riječju, radi se o dvojezičnoj (hrvatsko-engleskoj) knjizi “Put u Split” koju je za poklon gostima iz svijeta tiskao Medicinski fakultet u Splitu. Osobitost ambicije izdavača je da gostima hrvatskog fakulteta iz Splita daruje najvrjedniji dio hrvatske baštine, onaj duhovni, dakle antologiju hrvatske književnosti, uzorno prevedenu.

Planetarna zagonetka

tekst Vlade Gotovca

Mali narodi žele uvjeriti velike narode da su i oni nešto učinili za sudbinu čovjekovog svijeta. Oni dokazuju da sudjeluju u veličini čovjekovih djela. Mali narodi znaju da su mali, ali ustaju protiv nepravdnih posljedica te činjenice: protiv ignoriranja svog značenja, protiv nasilja nad svojom sudbinom.

... kako to da uopće postoje mali narodi?

Ali: kako to da uopće postoje mali narodi? Jer slabost – a mali narod je slabost – nitko ne želi, nitko za njom ne žudi! Na to pitanje – možda skandalozno?! – može se dati bezbroj odgovora, a to znači da se radi o pojavi u najmanju ruku zagonetnoj, već zbog njene potpune nenaravnosti. Pogled na zemljopisnu kartu Hrvatske, na primjer, otkriva upravo čudesan oblik zemlje jednog malog naroda. Mi, naravno, raspolažemo objašnjenjima i za takve slučajeve: pričamo prošlost. A ona je osobito podatan materijal naše znanstvene imaginacije i njenih zakona. Prošlost je toliko poznata i zakonita samo zato, što je budućnost toliko nepoznata i neizvjesna! Jer tko ima sigurnu budućnost, sve pretvara u anegdodu i bajku! On se ne brine za povijest!

Mali narodi, očito, ne žele nestati

Mali narodi, očito, ne žele nestati. Obratno! Oni dokazuju svoje značenje! Oni inzistiraju na svojoj ulozi u čovjekovom svijetu. Hoće li oni za- uvijek ostati mali narodi? – zauvijek, to znači dok narodi uopće postoje. Jer, sve pokazuje da se ne nadaju promjeni u kojoj bi postali veliki. A to im već veliki narodi ne bi ni dopustili. Sasvim sigurno! Nitko, dakle, ne očekuje povećavanje i zaoštavanje konkurencije: to jamče svi!

Mali narodi apeliraju, očigledno, na dobru volju arbitraže velikih naroda: u ime zajedničke istine i svoje tragedije! Kao da je nastupio tako sentimentalni trenutak na planeti, u kojem njihov apel djeluje razumno i opravdano; u kojem njihovi razlozi imaju snagu koja uvjerava i uvodi novu praksu. Ili je to samo privid iz raskoši, pod kojim traje uvijek isti raspored?

– Ova skepsa nema osobitih razloga: ona jednostavno ne vidi zašto bi se ukinula, kad još ne zna odgovor na osnovno pitanje: kako su mali narodi uopće mogući? Krv, znoj i genij (malog) hrvatskog naroda razbacani su gotovo po cijeloj planeti. Taj udio u njenoj sudbini ispunjen je preko vojnih pohoda, ekonomske emigracije, izvoza mozгова. I ne može se odrediti ni njegov prostor, ni njegovo trajanje: već zato što je sudbina njegova anonimnog dijela potpuno nepoznata! To znači da su mali narodi, epohalno govoreći, pokrajine velikih događaja: U povijesti duha cinično se rastvaraju njihove granice, kao razaranje spremišta! Na kraju, veliki narodi svemu daju svoje ime!... – Ali to je samo opis banalne povijesne situacije, opis koji ništa ne objašnjava; ma koliko bili tužni prizori u njemu.

Mali narodi su zagonetna planetarna činjenica

Mali narodi su zagonetna planetarna činjenica. Jer oni čine sve što i veliki narodi. I ne žive ni mirnije, ni zabavnije. Oni su provincijalni, što znači da sve svode na svoju mjeru, i tako kasne... Ali ne postoji ni provincijalno nebo, ni provincijalan pejzaž. Mali narodi, dakle, ne gledaju u pravom smjeru! Oni su preživjele žrtve jedne pogreške, kojanije slučaj: jer se – za slučaj – odviše ponavljala! Fatalne pogreške! To znači pogreške koja je dio sudbine čovjekovog svijeta: planetarne pogreške! Njihov povijest može opisati, ali ne može opravdati: sve dok je njen smisao u Jedinstvu i Identitetu!

Za sudbinu malih naroda može se pobrinuti samo preko onoga, što ne ovisi o sudbini velikih naroda: samo preko pravog smjera njihovog pogleda! a to znači preko vječnosti. Oni se moraju nasloniti na prag svog nebeskog i svog zemaljskog vidika; nasloniti s glasovima drugih mogućnosti kao opomenama: da nema jedinog mjesta za sve, ali da svaki ima svoje jedino mjesto!

Taj savjet pojedinac lako prima, jer povijest s njim samo posredno računa – i onda kad se tvrdi da je on sačinja. Male narode ona zbunjuje odgovornošću, koja djeluje ironično: pozivajući ih, kao narode, na djelovanje, ona ih, stvarno, poziva u pratnju velikima; a na sudistu u glasače koji vrijede jedino slažući se s velikima! Mali narodi gube svoju vječnost trudeći se oko osporavanja ironije povijesti.

Tko gubi vječnost, gubi i povijest

A onaj tko gubi vječnost, gubi i povijest! Mali narodi nastaju gubitkom vječnosti kao osnove vlastite povijesti. Jer Grci nisu mali narod! prema Perzijancima, na primjer. Oni su narod bez provincije, a to znači narod u kojem se preko svođenja ništa ne događa: uvijek je i svugdje ista cjelina! Tek povijest širi mrtve prostore! Mali narodi nastaju kad moć zamijeni bajku. Oni su zato uvijek konzervativni i moralisti; ili pustolovi koji drugima ostavljaju sve svoje plodove. Velike narode okuplja medikritetstvo: snaga materije! Oni nastaju iz razumne, trijezne i produktivne prosječnosti. A mali narodi su pogreška sanjarenja! koja se onda ispašta oponašanjem ili ulaženjem u pratnju moći. Jer oni postoje samo u svijetu odanom povijesti, što znači kauzalizmu i finalizmu. Zato je svaka filozofija povijesti, svaka ideologija prema njima neprijateljski raspoložena: oni svojim postojanjem unose nejasno, stvaraju neobjašnjivo šarenilo, izazivaju nered – iritantan, iako marginalan. A sve govori da bi morali nestati: svi zakoni!

Najdublji paradoks progressa

Suvremena pojava malih naroda na planetarnoj sceni, sa samosviješću i odlučnošću povijesnih čimbenika, zaprepasuje: to je najdublji paradoks progressa! Oni zahtijevaju sve prerogative naroda, vraćajući u sudbinu planete ravnotežu dijelova jednakih cjelini. Ali, njihov je nastup još uvijek nastup iz pratnje: s materijalnom produktivnošću u središtu. I zato svoj zahtjev postavljaju kao interes velikih! što je također novost: umjesto porobljavanja nastupa plodna integracija, i ovaj opis ne pruža nikakvo objašnjenje. Zastupajući pred zagonetkom malih naroda njihov povratak vječnosti, njihov pogled u pravom smjeru, ja polazim od svog uvjerenja da jedino pluralizam – i sve što on pruža – može dati i održati spasnosne planetarne perspektive, što za male narode znači postizanje istinske uloge u sudbini svijeta. Istinske uloge, a ne tek dara dobivenog apelima, dara jedne podsmješljive raskoši bogate moći, koja u svakom trenutku može promijeniti smjer svoje igre prema likvidaciji!...

Zagonetka malih naroda je zagonetka planetarnog šarenila. I sve je u tome kakva je njegova sudbina, kakve su njegove perspektive!

Ja se pouzdam u krajnju sudbinu pluralističkih perspektiva. A svako pouzdanje ima nešto od sna; svako pouzdanje ima nešto od bajke; svako pouzdanje ima nešto od proročke samovoljnosti! To se i dogodilo i ovim riječima...

splitska sociologija

Service-learning kao suvremena istraživačka metoda

Novi metodološki pristup učenju, tzv. service-learning (podučavanje za zajednicu), naglašava praktično učenje materijes humanitarnim predznakom, a primjenjuje se u javnim obrazovnim ustanovama, kako bi se akademsko i profesionalno usavršavanje odvijalo u kontekstu zajednice

Suvremeni pristup obrazovanju zahtijeva kreiranje novih koncepata i metoda učenja koji će biti prilagođeniji zahtjevima suvremenoga društva i njegova razvoja. Ti zahtjevi javili su se zbog promijenjene uloge stručnjaka – sociologa, koji u suvremenom društvu djeluju po principima interdisciplinarnosti, fleksibilnosti i cjeloživotnog učenja. Zbog brze transformacije i akumulacije znanja, današnji ekspert kontinuirano usavršava svoje stručne vještine, znanja i sposobnosti, koje se sve više usmjeravaju prema specifičnom području struke s naglaskom na interdisciplinarnu suradnju. Tako se stvaraju stručnjaci užeg, ali dubljeg profila znanja i ekspertnih sposobnosti.

Društvena kompleksnost, interdisciplinarni pristup društvenim problemima i podučavanje za zajednicu

Kompleksnost suvremenih društvenih problema često zahtijeva timove stručnjaka različitih struka, čija će suradnja rezultirati sveobuhvatnom elaboracijom predmeta analize iz različitih perspektiva. Kako kaže britanski sociolog Giddens, svi smo laici u većini društvenih područja upravo zbog širokog spektra znanja o svijetu koji nas okružuje. Stoga često interdisciplinarni pristup u sociološkim (i drugim društvenim) istraživanjima postaje sve nužniji i korisniji.

S obzirom na promijenjene zahtjeve profiliranosti stručnjaka-istraživača, javlja se novi metodološki pristup učenju – tzv. service-learning (podučavanje za zajednicu). Ono naglašava praktično učenje materije s humanitarnim predznakom, a primjenjuje se u javnim obrazovnim ustanovama. Tako se akademsko i profesionalno usavršavanje odvija u kontekstu zajednice.

Ovaj pristup obično uključuje suradnju s nevladinim sektorom preko kojega se pomaže zajednici. Civilne udruge ovdje čine most između obrazovnog sustava i zajednice s obzirom na to da prezentiraju i zastupaju različite interese građana koji su povezani na temelju sličnih problema, zanimacija ili položaja. Service-learning

arning podrazumijeva doprinos zajednici koji se najčešće ostvaruje praksom u nevladinoj udruzi. Ova metoda stoga predstavlja model iskustvenog učenja i volontiranja s kojim se uči.

Međutim „... važno je razlikovati akademski service-learning od drugih volonterskih aktivnosti kojima se studenti bave“. To, dakle, nije jednostavno volontiranje već pristup učenju gdje je naglasak na praktičnom svladavanju gradiva. Praksa studenata se oblikuje na način da koristi zajednici, pod uvjetom da je istovremeno direktno povezana s predmetom ili kolegijem. Service-learning se stoga nikako „... ne odnosi na slanje studenata da volontiraju ako u programu ne postoji jasna veza između onoga što studenti čine u zajednici i onoga što uče na kolegiju... Važno je objasniti studentima da ne zahtijevate od njih da volontiraju [jer je] ”obavezno volontiranje“ oksimoron“. (Stacey, Rice, Langer (2006.) Akademski service-learning. Zagreb: DIM).

Koristi od service-learning metode

Koristi od ove metode su višedimenzionalne jer vrijede za sve aktere ovoga društvenog procesa:

- • pojedinac/student – ima aktivan pristup nastavnom gradivu što predstavlja dinamičan proces učenja koji kroz praktično usvajanje

znanja tijekom istraživanja rezultira kvalitetnijom apsorpcijom literature kolegija/ predmeta;

- • nastavnik/mentor – dobiva priliku za autentično ocjenjivanje primijenjenoga istraživačkog znanja te se mijenja percepcija učitelja ex cathedra u učitelja/ mentora koji vodi, korigira i orijentira studenta kroz praktično učenje i istraživačku vježbu;

- • zajednica – širenjem građanske odgovornosti jača društvenu integraciju i aktivno uključuje društvene aktere u zajedničko rješavanje problema.

Service-learning javlja se kao alternativna metoda podučavanja s obzirom da dinamizira sam proces istraživačkog učenja i miče fokus od pasivnog apsorbiranja gradiva prema (inter)aktivnom i involviranom učenju sa naglaskom na primjenjivom, praktičnom znanju. Time se olakšava tranzicija iz obrazovne ustanove na tržište rada, s obzirom da student stječe više praktičnog negoli apstraktnog znanja.

Primjena u Hrvatskoj

Primjenjivanje ovog koncepta je već započeto u hrvatskom obrazovnom sustavu što govori da je ta metoda prepoznata kao inovativni pristup podučavanju. Ovaj pristup učenju ide u korak sa gledanjem na znanje, ali i na procese stjecanja znanja, kao na resurse kojima se treba upravljati i strateški ih koristiti.

Iako je u Hrvatskoj korištenje ovoga oblika podučavanja još relativno nerazvijeno, smatramo da bi se promocijom ovoga koncepta to moglo promijeniti. Apeliramo na sveučilišne radnike da prepoznaju važnost i društvenu korisnost ovoga koncepta, te pozivamo civilni sektor na suradnju sa obrazovnim sustavom. Šira implementacija ovoga pristupa pomogla bi razvoju lokalne zajednice, ali i hrvatskog društva u cjelini ne samo kroz aktivniji pristup društvenim problemima, već i kroz izgradnju humanih vrijednosti.

MAJA QUIEN doktorandica Medusveučilišnog nacionalnog sociološkog poslijediplomskog studija

Otvaranje splitske sociologije pro

RAZGOVARALA:

MAJA QUIEN

Odsjek za sociologiju na Filozofskom fakultetu u Splitu je među prvim u Hrvatskoj uveo service-learning kao metodu podučavanja. O implementaciji, prednostima i primjeni ovog pristupa razgovarali smo sa prof. dr. sc. Anči Leburčić.

Splitski Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta inkorporirao je service-learning u svoj kurikulum. Možete li nam reći na koji je način to realizirano?

Prepoznajući zahtjeve suvremenog tržišta rada i društvenoga razvoja u cjelini odlučili smo kao sastavni dio programa studija implementirati kolegij „Sociološka istraživačka radionica“ koji se temelji na service-learning pristupu. Riječ je o predmetu koji je obavezan tijekom svih semestara pred-diplomske i diplomske razine studija. Ovaj ciklus kolegija vrlo je specifičan, jer konkretno profilira istraživačko - metodološko usmjerenje i jedinstvenu, a time i originalnu orijentiranost splitskog Odsjeka za sociologiju. Student/-ica odabire mentora/-icu s kojim/-om realizira istraživački projekt kao glavni cilj kolegija. Studenti imaju slobodu odabira teme i predmeta istraživanja i to sve sa ciljem poticanja njihove zainteresiranosti i angažmana kojim doprinose kvaliteti cijeloga istraživačkog projekta.

Koje su prednosti ovog pristupa podučavanju?

Kroz istraživačku praksu te kontinuirane mentorske

konzultacije i upute studenti direktno uče. Tako ih se uključuje u praktične (istraživačke) aktivnosti pomoću kojih se razumijevaju i uče metodološki pojmovi, te se stječe istraživačko znanje i iskustvo. „Sociološka istraživačka radionica“ stoga je zamišljena kao svojevrsna interaktivna istraživačka vježbaonica.

To je efikasan oblik učenja sociološke metodologije kojim se studente priprema za tržište rada i sudjelovanje u društvenom razvoju zajednice, kao i za sve one europske procese kojima se približavamo. Na taj se način studentu pruža mogućnost da izrazi i iskoristi svoju sociološku kreativnost, te inovativnost u povezivanju prakse i znanja. Navikava se studenta na stalno mijenjajuće društveno okruženje i pokazuje mu se kako se znanje koristi i primjenjuje u stvarnom svijetu. Pojedinac uči u „živom“, vitalnom društvenom okruženju i tako pridodaje toj istoj zajednici kojoj i sam pripada, mijenja je, bolje je razumjeva i sl.

Što Vam je dodatna motivacija ili cilj za implementacijom ovog pristupa?

Potiču se rasprave o događajima i doživljajima iz prakse vezane uz kolegij, a one se odvijaju uz mentorske smjernice i superviziju. Tako se ohrabruje kritičko razmišljanje studenta/-ice i kontinuirana refleksija na vlastiti istraživački rad. Ovakvi istraživački pothvati omogućuju kreiranje proizvoda ili usluga koji su sličniji proizvodima izrađenim u realnom radnom okruženju. Proizvod service-learninga može biti istraživački izvještaj, analiza, studij

slučaja, baza podataka, predstava, video ili multimedijalna prezentacija, informativna brošura, letak i slično.

Krajnji cilj „Socioloških istraživačkih radionica“ je prepoznavanje i pozitivna selekcija najboljih i najmarljivijih studenata čiji bi se radovi objavljivali zajedno sa mentorom/-icom. Stoga je kao produkt ovoga predmeta objavljeno više istraživačkih studija i članaka iz područja različitih posebnih sociologija. Studije su većinom objavljene u suradnji sa izdavačem Redak iz Splita, a formirane su do sada dvije biblioteke Istraživačke studije i Metodološka biblioteka, u sklopu kojih su knjige tiskane. Članci su objavljivani u časopisima odgovarajuće tematike, a neki radovi predstavljani su i na konferencijama, čak i na međunarodnim skupovima.

Koje biste radove izdvojili kao reprezentativne primjere service-learninga?

Neki radovi nastali su kao direktna suradnja civilnog sektora (udruga) i onog obrazovnog (Odsjeka za sociologiju). Riječ je, prije svega o dvije studije: „Volonterstvo mladih kao bijeg u stvarnost“ (2008) i „Žene: društvene uloge i statusi“ (2009) pa u tom smislu predstavljaju reprezentativne primjere service-learninga realizirane na splitskom studiju sociologije. Svakako je da i ostali projekti spadaju u ovaj istraživački pristup učenju, jer sociološka istraživanja i studije koje nastaju, služe za dobrobit cijele zajednice s obzirom da procjenjuju postojeća društvena stanja i situacije, te

itskog Odsjeka ema civilnom društvu

‘Service-learningom studenti se uče građanskoj odgovornosti i brizi za druge. Tako se stvaraju stručnjaci senzibilizirani za društveno relevantna i aktualna pitanja čija bi rješavanja ili ublažavanja, pomogla što većem broju ljudi u što većoj mjeri. Service-learning gradi kulturu u kojoj se na humanim vrijednostima razvija socijalni i ljudski potencijal’

analiziraju i elaboriraju relevantna društvena pitanja i probleme. Neka od njih podrazumijevaju volontiranje za zajednicu, s obzirom da istraživanja nude potencijalne opcije koje mogu pomoći saniranju i/ili ublažavanju tih istih problema u društvu. Osim toga, vrši se pozitivna selekcija istraživanja, objavljuju se relevantniji, kvalitetniji i atraktivniji radovi koji doprinose cjelokupnoj bazi znanja u nekom sociološkom području. Istodobno se ta istraživanja prezentiraju i javnosti na tiskovnim i promotivnim predstavljajima, kao i na stručnim skupovima, u suradnji sa svojim mentorom/icom.

Koje istraživačke teme najviše zanimaju studente?

Studenti splitske sociologije najveći su istraživački interes unutar tih radionica pokazivali za sociologijom mladih, pa su u tom smislu realizirali i objavili više socioloških i empirijskih studija kod splitskog izdavača „Redak“ (pod mentorstvom prof. dr. sc. Anči Leburic), kao npr.: „Skepticizam mladih prema europskim integracijama“ (2010); „Moda kao društveni jezik“ (2010); „Volonterstvo mladih kao bi-

jeg u stvarnost“ (2008); „Disko generacija“ (2007). Sociologija obrazovanja također je područje sociologije koje je značajno intrigiralo studente te rezultiralo studijama (pod mentorstvom i uredništvom prof. dr. sc. Anči Leburic): „Dopunska poduka kao dominantna metoda učenja“ (2008) i „Pogledi na Bolognu s Filozofskog fakulteta u Splitu“ (2007), kao i člankom u časopisu „Nastavnici i društvo znanja“ (2009, mentor prof. dr. sc. Šime Pilić). Razni drugi projekti Radionica iz područja različitih posebnih sociologija (medija, turizma, jezika i dr.) bili su također plodonosni s obzirom da su se objavile slijedeće empirijske studije (pod mentorstvom i uredništvom prof. dr. sc. Anči Leburic): „Mito i korupcija u hrvatskom društvu“ (2010); „Jezična stvarnost medija“ (2010); „Kulturni turizam na splitski način“ (2010); „Ljudski kapital kao razvojni faktor“ (2009); „Stari i novi mediji“ (2008); „Hrvatski život uživo“ (2008), kao i članke „Društvena mobilnost poduzetnika“ (2008) i „O priključenju Hrvatske EU“ (2009, mentor prof. dr. sc. Šime Pilić) u stručnim časopisima.

Primjetna je različitost istraživačkih predmeta, kao i istraživačkih interesa prema različitim mikro i makro sociološkim fenomenima što mentorima smatraju pozitivnim, s obzirom da tako formiraju stručnjake koji, s jedne strane, posjeduju opća znanja o svojoj struci, stječu metodološke vještine, a s druge su strane specifično usmjereni na razna područja sociologije.

Kako biste ocijenili dosadašnju primjenu ovog pristupa učenja na Odsjeku za sociologiju?

Ovakav oblik integriranja praktičnog stjecanja znanja u akademski kurikulum pokazao se efikasnim

s obzirom da je istraživanje dinamičan, interaktivan i kompleksan proces. U ovakvim istraživačkim projektima i student i mentor/ica pomažu i doprinose razvoju zajednice/društva u cijelosti, a student stječe znanja koja će mu omogućiti da i u budućnosti pomaže toj istoj zajednici. Stvara se dinamično okruženje stjecanja istraživačke prakse sa benefitima za zajednicu. Stoga je evidentno da program studija sociologije na Filozofskom fakultetu u Splitu efikasno inkorporira i realizira service-learning kao suvremeni koncept i metodu stjecanja istraživačkih znanja i ekspertiza.

Kako se u drugim sektorima može primijeniti ovaj suvremeni oblik učenja?

Ovaj pristup učenju moguće je inkorporirati u bilo koji predmet ili kolegij, jer je fleksibilan i prilagodljiv specifičnom gradivu. Stacey, Rice i Langer u priručniku „Akademski service-learning“ (2006, izdanje Udruga za građansko obrazovanje i društveni razvoj) daju praktične i jasne savjete oko implementiranja ovog pristupa učenja u različite predmete. Predlažu primjerice učenje biologije kroz organizaciju seminara o spolno prenosivim bolestima ili ovisnostima. Matematiku možemo učiti pomažući udrugama u izradi financijskih izvještaja i statistikama efikasnosti njihovih programa. Povijest možemo usvajati bilježeći povijest grada služeći se usmenom predajom kao izvorom. Grafički dizajneri mogu izraditi informativne brošure za promicanje volonterstva. Studenti umjetničke akademije mogu napraviti predstavu o štetnosti maloljetničkog nasilja itd. Evidentno je da je service-learning jednostavno uključiti u nastavni program vrlo različitih područja i struka.

Zašto ste među prvima u Hrvatskoj htjeli uvesti novi oblik učenja?

Studenti na ovaj način jasnije prezentiraju vlastitu ulogu sociologa-istraživača kao eksperta u društvu, s obzirom da vide konkretne utjecaje uporabljivosti njihovog znanja na neku sferu društva ili na neku društvenu skupinu, pa ih to dodatno motivira za studij i rad. Također tako stječu jasniju percepciju o specifičnom području struke kojim bi se htjeli baviti u bu-

dućnosti, a pod mentorskim vodstvom to i nastavljaju u svojim doktorskim radovima, na poslijediplomskom studiju sociologije. Uz aktivan i participacijski pristup učenju i radu razvija se profil modernoga stručnjaka sa primjenjivim, iskustvenim znanjem. Upravo takav danas treba suvremenom društvu. Rad takvih stručnjaka usmjeren je na suradnju, interakciju i toleranciju, jer teži praktičnim rješenjima koja bi koristila većini društvenih aktera. Eksperti toga profila kreiraju i konstruiraju svojevrstni most između akademske sfere i laika, odnosno ostatka zajednice.

Koje su šire društvene prednosti ovog pristupa?

Ovakvim pristupom učenja studenti se uče građanskoj odgovornosti i brizi za druge. Tako se stvaraju stručnjaci senzibilizirani za društveno relevantna i aktualna pitanja čija bi rješavanja ili ublažavanja, pomogla što većem broju ljudi u što većoj mjeri. Service-learning gradi kulturu u kojoj se na humanim vrijednostima razvija socijalni i ljudski potencijal. Ova metoda podučavanja predstavlja kvalitetnije korištenje postojećih društvenih resursa i time racionalnije funkcioniranje društva kroz suradnju obrazovnog s drugim sektorima. U društvu slobodnih informacija akademska istraživanja služe razvoju zajednice i sveopćoj dobrobiti. Rezultati naših socioloških istraživanja koriste i služe zajednici i to je naš doprinos društvu i razumijevanju svega onoga što se u njemu zbiva. Aktivnijim pristupom učenju postiže se višestruka korist za sve sudionike s obzirom da pozitivne učinke osjećaju i studenti i primaatelji projekta, a društveni sektori postaju efikasniji. Stoga je service-learning dvosmjernan proces, jer zajednica daje studentu nešto, kao i student zajednici. Tako se koristi znanje o zajednici za zajednicu.

hrvatski časopisi

Piše:

LIVIA PULJAK *

Croatian Medical Journal (CMJ) je najbolji hrvatski znanstveni časopis. Nakon što je objavljeno izvješće o citiranosti znanstvenih časopisa za 2010. godinu, te podatka da je CMJ povećao svoj čimbenik odjeka (IF) na 1.455, čime je još jednom potvrđen vodeći status toga časopisa među hrvatskim znanstvenim publikacijama. Glavni urednici CMJ-a, profesori Ivan Damjanov i Ana Marušić, te većina članova Uredništva dali su u lipnju 2011. ostavke na svoje dužnosti. Uobičajeno je napuštati brod koji tone, ali da netko odstupa od projekta na vrhuncu njegove slave, nakon godina mukotrpnog rada, niza inovacija i značajnog utjecaja na nacionalne i regionalne standarde u izdavaštvu, pomalo je neuobičajen razvoj situacije.

San Matka Marušića

CMJ je iskovan u ratu prije 20 godina, kao san Matka Marušića, koji je tada radio kao profesor na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Nedugo nakon osnivanja časopisa, urednički je odbor za su-urednicu profesor Marušiću odabrao njegovu suprugu, profesoricu Anu Marušić. Cilj časopisa je bio omogućiti Hrvatskoj da se pridruži globalnom svijetu znanosti. Izbijanje rata u Hrvatskoj bio je dodatni motiv za osnivanje časopisa u kojem će se dokumentirati ratna zbivanja kroz prizmu znanstvenika. Osim članaka s ratnom tematikom koji su objavljivani u redovitim brojevima CMJ-a, objavljeni su i posebni tematski brojevi časopisa posvećeni ratnoj traumi, promoviranju mira, organiziranju zdravstvene skrbi u tranzicijskim zemljama i forenzičnoj DNA identifikaciji.

Sudjelovanje u stvaranju međunarodnih pravila znanstvenog objavljivanja

Uključivanjem u međunarodne organizacije urednika znanstvenih časopisa, uredništvo CMJ-a dobilo je priliku da sudjeluje u oblikovanju međunarodnih pravila za objavljivanje znanstvenih radova, kao što su pitanja sukoba interesa, načina prikaza rezultata i registracija kliničkih pokusa. Profesorica Ana Marušić bila je među vodećim članovima Međunarodnog udruženja medicinskih urednika, kad su 2004. odlučili da neće više prihvaćati znanstvene članke o rezultatima kliničkih pokusa ako informacija o pokusima nije prije toga dostupna u javnoj elektro-

Rezime dosadašnjeg rada CMJ-a mogao bi se svesti na nabranje u čemu je sve taj časopis bio pionir, u čemu najbolji, a u čemu jedini. Pod vodstvom profesora Ane i Matka Marušića CMJ je postao metafora za promjene koje mali časopis može potaknuti u maloj zemlji, i donijeti svjetsku slavu znanstvenoj provinciji. Sad možemo znatiželjno promatrati što će novo uredništvo napraviti s tom slavom

Prva naslovnica časopisa CMJ. Bio je to dodatak (suplement) prvom redovitom broju koji je trebao izaći 1992. godine, ali su ratna zbivanja navela urednike da već u jesen 1991. godine objave prikupljene podatke o ratnim stradanjima i iskustvima liječnika s ratnom medicinom. Slike na naslovnici prikazuju zračni napad na Dom zdravlja u Vrlici u ljeto 1991. godine.

Novi izgled CMJ, u 2001. godini. Naslovnice CMJ-a su redovito prikazivale hrvatske motive. Na ovoj je Goran Ivanišević nakon pobjede na Wimbledonu, kao simbol pobjeda nad bolestima čije je uzroke otkrila molekularna medicina.

Izbjeglički logor u Makedoniji. Ovo je urednicima CMJ-a jedna od najdražih naslovnica, jer najbolje odražava ono po čemu je njihov časopis bio specifičan – istraživanje ratnih trauma, javno zdravstvo i društvena odgovornost medicine. Na slici je panoramska slika NATOvog izbjegličkog logora u Makedoniji u trenutku dijeljenja kruha izbjeglicama s Kosova.

Naslovnica posljednjeg broja, koji su uređivali prof. Ana Marušić i Ivan Damjanov. Tema posljednjeg kojeg je uredila redakcija u dotadašnjem sastavu broja bila je zdravlje adolescenata.

ničkoj bazi podataka. Dapače, prof. Marušić je taj prijelomni sastanak organizirala u Cavtatu, što je zaključku donijelo ime Cavtatske deklaracije. Takva je odluka donesena jer je uočena česta praksa prikrivanja podataka iz kliničkih ispitivanja o lijekovima u objavljenim člancima, zbog čega su poslije lijekovi morali biti povučeni s tržišta. Tu je uredničku inicijativu prihvatila i Svjetska zdravstvena organizacija, koja je zemljama članicama preporučila razvoj registra kliničkih pokusa, ili pridruživanje postojećim registrima, te umrežavanje ovih registara.

Promocija medicine utemeljene na dokazima

Inicijativom uredništva CMJ-a i u Hrvatskoj je od 2007. na snazi Pravilnik o kliničkim ispitivanjima i dobroj kliničkoj praksi, koji obvezuje da se sva klinička ispitivanja odobrena u Hrvatskoj trebaju objaviti na mrežnim stranicama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Novije izmjene ovoga Pravilnika iz siječnja 2010. predviđaju i poseban javni registar kliničkih pokusa pri Ministarstvu, ali kako taj registar nikada nije napravljen, urednica CMJ-a, profesorica Ana Marušić, prijavila je znanstveni projekt Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa u sklopu kojeg je sa suradnicima napravila hrvatski nacionalni registar kliničkih pokusa – RegPok.hr. Cilj registra je da bolesnicima, njihovim obiteljima, zdravstvenim djelatnicima i javnosti pruži lako dostupnu informaciju o kliničkim ispitivanjima u Hrvatskoj.

Uredništvo CMJ-a je imalo važnu ulogu i u promociji medicine utemeljene na dokazima u Hrvatskoj. Uz potporu Medicinskog fakulteta u Splitu i Cochrane kolaboracije, međunarodne udruge za promicanje uporabe dokaza u medicini, u Splitu je 2008. osnovan hrvatski Cochrane ogranak, čiji je direktor dr. Dario Sambunjak, član uredništva CMJ-a. Cochrane centar educira zdravstvene djelatnike u Hrvatskoj i susjednim zemljama u područjima korištenja i izrade najviše razine medicinskih dokaza.

Prvi na svijetu angažirali 'urednika za znanstvenu čestitost'

Inzistirajući na visokoj razini znanstvene etike i čestitosti, CMJ je bio prvi časopis na svijetu koji je angažirao 'urednika za znanstvenu čestitost'. Uredništvo CMJ-a je Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa

predložilo osnivanje posebnog državnog tijela za znanstvenu čestitost, i tako je osnovan nacionalni saborski Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. Tijekom dosadašnjeg rada toga odbora na vidjelo su izašli brojni slučajevi teške povrede znanstvene čestitosti, koji su bili prešutno prihvaćeni ili podupirani u ustanovama počinitelja. Za tu reformu i standarde koje je donijela, Hrvatska je u međunarodnim časopisima bila hvaljena za hrabrost "neuobičajenu u većem dijelu Europe".

Hrabrost uredništva CMJ-a nije se zaustavila samo na znanstvenoj čestitosti, nego su bili aktivno uključeni i u podizanje standarda znanstvene publicistike u Hrvatskoj. Naša je država od osnutka financijski podupirala znanstvene časopise, čiji je broj u Hrvatskoj vrlo velik, za tako malu zemlju. Međutim, mali broj tih časopisa objavljuje se na engleskom i zadovoljava standarde za međunarodnu prepoznatljivost pa je glavna urednica pokrenula nacionalnu inicijativu za povećanje izdavanja za znanstvene časopise i podizanje kvalitete časopisa. Tijekom četiri godine sudjelovanja CMJ-a u toj inicijativi, utrostručen je broj hrvatskih časopisa u prestižnim indeksnim bazama SCOPUS i bazama Thomson Reutersa.

Pioniri u provjeravanju plagijarizma

Uvijek pionir u podizanju letvice, CMJ je bio i prvi časopis u regiji koji je uveo obvezno provjeravanje svih zaprimljenih članaka računalnim programom CrossCheck za otkrivanje plagijata već objavljenih radova. Među novim istraživačkim područjima koje je uredništvo CMJ-a potaklo su i studije o autorstvu, zbog čega je uredništvo CMJ-a Svjetska udruga za etiku u izdavaštvu povjerila izradu istraživanja o učestalosti problema s autorstvima. Rezultati te studije, koja pokazuje da čak 29% objavljenih članaka ima problematična autorstva, potakli su međunarodne znanstvene časopise na uvođenje formula u kojima se detaljno opisuju doprinosi svakog autora.

Sustavno obrazovanje budućih autora

Najveći doprinos CMJ-a mogla bi biti posvećenost uredništva edukaciji o pripremi i pisanju znanstvenih radova. Od osnivanja je CMJ znanstvenicima iz zemalja u razvoju bio prozor u svjetsku znanstvenu zajednicu, ne samo zato jer im je dao mogućnost publiciranja radova nego i stoga što je tim

nal: ncije

istraživačima uredništvo aktivno pomagalo da svoje rezultate uobličie u kvalitetne znanstvene radove. Misija uredništva nije bila usmjerena prema povećanju čimbenika odjeka, nego pomaganju autorima i educiranju lokalne znanstvene zajednice o temama kao što su znanstvena čestitost, priprema i pisanje znanstvenih radova. Uredništvo je odmah uočilo da istraživači iz znanstvene periferije imaju dobre podatke, ali ih ne znaju uobličiti u dobar znanstveni rad. Stoga su u početku intenzivno pomagali svakom autoru da popravi znanstveni članak prije nego se pošalje stručnjacima na recenziju. Kroz pomaganje autorima urednici su shvatili da se mora početi sustavno obrazovati buduće autore. Uvod u znanstveni rad uveden je kao obvezni predmet na hrvatskim medicinskim fakultetima, a istoimenu knjigu kao literaturu za predmet napisali su urednici CMJ-a.

Pred novim uredništvom težak zadatak

Rad u uredništvu časopisa nije jednostavan, osobito kad je volonterski kao u CMJ-u. Još je teže kada uredništvo ustraje na visokim kriterijima kvalitete i znanstvenoj čestitosti, jer im onda članovi akademske zajednice koji tim kriterijima ne udovoljavaju postaju neprijatelji. Koliko god laskav urednicima bio međunarodni uspjeh CMJ-a, taj isti uspjeh im je zagorčao život. Naime, CMJ je znanstvenicima postao osobito zanimljiv nakon što je indeksiran u prestižne bibliografske baze u kojima se nalazi svega 10% najboljih svjetskih časopisa. Na urednike su tada mnogi radili pritisak da im se objavi članak u CMJ-u, jer je objava znanstvenih članaka u časopisima tog ranga nužna za napredovanje u akademskoj karijeri. Niz posljedičnih sukoba s čelnicima Medicinskog fakulteta u Zagrebu, gdje se nalazi sjedište CMJ-a, kumovao je najprije prelaskom glavnih urednika CMJ-a na Medicinski fakultet u Splitu, a na koncu je rezultirao i ostavkom cijeloga uredništva.

Pod vodstvom profesora Ane i Matka Marušića CMJ je postao metafora za promjene koje mali časopis može potaknuti u maloj zemlji, i donijeti svjetsku slavu znanstvenoj provinciji. Sad možemo znatizlježno promatrati što će novo uredništvo napraviti s tom slavom.

* doc. dr. sc.,
prodekanica za znanost,
Medicinski fakultet u Splitu

akademski zbor

Piše:
ANTE MIHOVILOVIĆ

Godine 1989. u Splitu u hotelu „Marjan“ na plesu liječnika prvi put je zapjevao pjevački zbor Splitski liječnici pjevači. Od te davne godine, pa sve do današnjih dana, tradicija lijepog zborskog pjevanja ovog unikatnog cehovskog pjevačkog zbora nije nijednom prekinuta, i s istim žarom i još većom ljubavlju prema glazbi splitski liječnici pjevaju u zemlji i inozemstvu.

Ova, rijetko gdje viđena institucija liječnika-pjevača, osnovana je kao podružnica Hrvatskog liječničkog zbora - ogranak Split 1988. godine, te je u početku imala četrnaest članova. Kroz zbor je u dvadeset i tri godine njegova djelovanja prošlo više od stotinu pjevača koji su nastupali su u zemlji i inozemstvu. Česte su bile prigode nastupati u humanitarne svrhe, posebice za vrijeme Domovinskog rata, i to u svrhu nabave prijeko potrebne medicinske opreme, lijekova i uređaja za splitsku bolnicu.

Zbor je 1992. god. nastupio u Dubrovniku za vrijeme policijskoga sata, a sljedeće godine u Livnu pod zvukom granata. Nastupali su i u inozemstvu, i to u Njemačkoj, Italiji, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Švicarskoj i Mađarskoj, uglavnom u organizaciji veleposlanstava i konzulata te hrvatskih katoličkih misija iz inozemstva. Do današnjega dana, ukupno su odradili preko 400 nastupa. Neki od tih nastupa postali su već tradicionalni, kao što su primjerice nastupi u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu oko Božića i za Dan zdravstvenih djelatnika koji se obilježava na Uskrsni ponedjeljak.

Izuzetno šarolik repertoar

Prvi voditelj zbora bio je maestro Rajmir Krajević, poznati voditelj klapa Cambi i vokalnog sastava Elektrodalmacija, koji je dočekao dva-

desetu godišnjicu Splitskih liječnika pjevača na mjestu umjetničkog voditelja i dirigenta. Prvi predsjednik zbora bio je dr. Josip Žarkov. Nakon njega, predsjednici su bili dr. Srđan Zavorović, dr. Blaženko Maravić i sadašnji predsjednik, dr. Zdeslav Benzon. Također, upečatljiv dojam u djelovanju zbora su ostavili i tajnici, dr. Ivan Dužević - Gira i dr. Robert Vulić.

Repertoar zbora je izuzetno šarolik, od svjetovnih i duhovnih pjesma domaćih i stranih kompozitora, klapskih i zabavnih pjesama do gospela, arija iz opera i opereta te poznatih pop i rock obrada. Do danas, sa zborom Splitski liječnici pjevači nastupali su estradni umjetnici Radojka Šverko, Zorica Kondža i Goran Karan.

Velike uspjehe koje pobiru liječnici-pjevači sustavno, već godinama, prati na glasoviru prof. Rozarija Samodol. Uz nju, ovaj zbor se može podići i suradnjom s velikim imenima hrvatske opere, i to ponajprije s Ratomirom Kliškićem, Nelli Manuilenko, Sanjom Erceg-Vrekalo, Svetom Komnenovićem Matošićem, Stefanom Kokoškovim, Marijem Krnićem, Terezijom Kusanović i mnogim drugima.

Zadnje dvije godine, zbor vodi maestro Blaženko Juračić, profesor glazbene kulture koji je svoje glazbeno školovanje dovršio u Rimu na Pontificium Institutum Musicae Sacre gdje je 2001. godine postigao Licencijat iz kompozicije kod prof. don Itala Bianchia. Nakon položenih ispita gudačkog kvarteta, varijacija za orkestar i oratorija s temom Innocentes, 2004. godine stekao je magisterij iz kompozicije te je proglašen maestrom crkvene glazbe.

Na granici profesionalizma

Glazbeni kritičari ovaj su zbor ocijenili kao izvođače s bogatstvom zvuka, melodioznošću i osjećajem za tonsko oblikovanje sa stabilnom intonacijom i čistom dikcijom, što svakako ide u prilog razjašnjavanju zašto publika koja se nađe

Splitski liječnici pjevači

Zbor na izvrstan način povezuje akademsku zajednicu sa širom gradskom zajednicom, jer su liječnici svuda i jer su jedna od najvažnijih i najuglednijih cehovskih zajednica

na koncertima Splitskih liječnika pjevača uvijek s ovacijama zbor izvodi na dvostruki bis.

Vrlo je važno naglasiti kako liječnici u ovom zboru amaterstvo dovode do granica profesionalizma, i na taj način pokazuju kako svemu čemu pristupaju, pristupaju jako ozbiljno i s puno volje i elana. Današnja spremnost četrdesetak splitskih liječnika za kvalitetnu zborsku pjesmu zaista je ne samo umjetnički nego i kulturološki i društveni iskorak. U svom napornom i odgovornom poslu liječnici-pjevači spremno pronalaze zamašnjak za organizirano i sustavno bavljenje pjesmom, i to je unikatni fenomen dostojan divljenja i javnog priznanja. Možda je pjevanje i bavljenje umjetnošću neki oblik kreativnog ispuha i zajedničkog opuštanja nakon nepopustljiva stresnog i napetog profesionalnog pritiska liječničke prakse. Splitski liječnici pjevači, pod suptilno promišljenim, dirigentskim i umjetničkim vodstvom mo. Blaženka Juračića, pjevački djeluju izrazito intelektualno pošteđeni pojedinačnih ambicioznih napetosti i samoisticanja.

Za ovu sezonu, zbor je počeo s pripremama skladbi uglavnom hrvatskih glazbenih autora, i to Odaka, Kuljerića, Bozzottija, Papandopula, Magdića, Čačije i drugih, te zborskih obrada svjetskih uspješnica Stevia Wondera i Elvise Presleya. Uz ove, dosad neobrađivane skladbe, zbor kontinuirano usavršava skladbe koje je dosad izvodio, te se tako priprema za ovosezonske velike nastupe diljem Lijepe Naše i nastupe u Austriji i Nizozemskoj.

U zadnje vrijeme, u zbor su počeli pristizati i studenti Medicinskog fakulteta. Iako mladi, jako se dobro uklapaju u naizgled preozbiljnu ekipu liječnika. Čak i mladi liječnici u zboru grupirali su „ogranak“ zbora uzgred simpatično nazvan Ološ koji su zaduženi za razbijanje ozbiljnih profesionalnih priča, pričanje viceva i smišljanje usputnih besmislica koje razbijaju monotoniju i čvrstu fasadu liječničke profesije.

Poziv na audiciju

Zbor Splitski liječnici pjevači poziva sve članove koji su zbog profesionalnih obveza morali odustati od pjevanja u zboru da se vrate. No, isto tako, s još većom radošću i željom, poziva sve nove članove, liječnike – doktore medicine i doktore stomatologije, te studente Medicinskog fakulteta sa studijskih smjerova medicina i stomatologija (osobito studente viših godina studija) da se priključe pjevanju i druženju u ovom zboru. Svakog utorka u 19.30 u Velikoj predavaonici zgrade Temeljnih medicinskih znanosti Medicinskog fakulteta zbor počinje svoje probe. Ako je ovaj članak potaknuo nekoga da se priključi pjevanju, neka dođe na probu i postane član. Bit će mu drago što nam se priključio, jednako kao i nama što imamo još jednog kvalitetnog pjevača u svojim redovima.

znanstveno publiciranje

Kako do kvalitetnog zna

Piše:

JURE JERIC

Vrijeme kolovoskih vrućina na našem Sveučilištu nije iskoristeno za spavanje u hladu – naprotiv, mladi su znanstvenici ljetnu sveučilišnu stanku iskoristili za intenzivan rad na pisanju znanstvenih članaka iz svojih doktorata, na Ljetnoj školi znanstvene komunikacije, koja se već treći put održala u okviru programa ljetnih škola za doktorande Hrvatske zaklade za znanost, od 22. do 26. kolovoza na Medicinskom fakultetu. Kako se gradi hrvatska znanstvena prepoznajnica, odnosno brend, najbolje zna prof. dr. sc. Ana Marušić koja je Ljetnu školu znanstvene komunikacije organizirala. “Ove je godine Ljetna škola dobila pravo međunarodno značenje jer su se mladim znanstvenicima iz Hrvatske pridružili kolege iz Mađarske, Češke, Danske, Ukrajine i Crne Gore”, u uvodu nam je rekla prof. Marušić, čije goste smo posjetili tijekom jednog od mnogobrojnih okruglih stolova, gde su izmjenjivali konstruktivne ideje. Ljetna škola znanstvene komunikacije osmišljena je kao intenzivna radionica za stjecanje znanja i vještina o postupku objavljivanja u međunarodnom časopisu: o osnovnoj građi članka i pisanju utemeljenom na dokazima (engl. evidence-based writing); o prikazivanju rezultata istraživačkog rada, uključujući i osnove statističkog razmišljanja; o odgovornoj provedbi znanstvenog istraživanja i znanstvenoj čestitosti; te o ko-

munikaciji s uredništvom časopisa.

‘Klinika za članke’

“Polaznici su iz Ljetne škole otišli s konkretnom inačicom izvornog znanstvenog članka, koju su napravili tijekom intenzivnog rada s mentorom u ‘klinici za članke’, a uz to su sa sobom ponijeli i znanja o postupku recenzije u znanstvenom časopisu te o etičkim aspektima znanstvenog publiciranja. Radionicu su vodili istaknuti stručnjaci iz različitih znanstvenih područja koji su većinom i urednici znanstvenih časopisa”, rekla je prof. Marušić. Predavači sa Sveučilišta u Splitu došli su s Medicinskog (prof. dr. sc. Ana Marušić, biomedicina), Filozofskog (dr. sc. Darko Hren, psihologija) i Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (doc. dr. sc. Dejan Vinčević, fizika). Gosti radionice bili su prof. dr. sc. Ida Raffaelli, glavna urednica časopisa *Su vremena lingvistika* (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), prof. dr. sc. Christopher Palmer, Sveučilište u Cambridgeu, Velika Britanija (statistika), prof. dr. sc. Elizabeth Wager, predsjednica Committee on Publication Ethics, Velika Britanija (epidemiologija) i dr. sc. Les Olson, Svjetska zdravstvena organizacija, Švicarska (medicinska humanistika).

“Posebno obilježje ove ljetne škole bila je njezina interdisciplinarnost, kako predavača i tema, tako i polaznika, koji su došli iz različitih znanstvenih disciplina: medicine, psihologije, kineziologije, knjižničarstva, povijesti umjetnosti, prava, bio-

Važnost znanstvenog publiciranja nikako se ne može precijeniti – osim što su znanstvene publikacije ‘osobna iskaznica’ svakog znanstvenika, znanstveno pisanje je most između istraživanja i predstavljanja, odnosno evaluacije rezultata od strane znanstvene zajednice

tehnologije i kemije, arheologije, fonetike, filozofije i informacijskih znanosti. O tome kolika je važnost interdisciplinarnog pristupa i suradnje, svjedoči mišljenje jednog od polaznika iz anonimne anketa na kraju Ljetne škole. On je istaknuo kako mu je glavna korist koju ima od radionice novo znanje o postupku znanstvenog publiciranja, dok su mu druga važna korist kontakti s drugim mladim znanstvenicima iz različitih područja, a već ima i dogovor o budućoj suradnji s četvoro kolega”, s razlogom je ponosna prof. Marušić na rezultate svoje garada, kojima su također zadovoljni i polaznici, ali i predavači, koji se sa zadovoljstvom vraćaju u Split.

Najveća nagrada – objava znanstvenog rada polaznika

“Već sam treći put u Splitu, a dolazak na Ljetnu školu postao

je poput godišnje tradicije. Posebno me veseli što su studenti puni entuzijazma, žele naučiti, a povrh svega su svjesni da moraju učiti. Oni su željni znanja, a ne kao u nekim zemljama gdje studenti znaju biti pomalo arogantni, tako da je pravo zadovoljstvo podučavati ovdje. To više što možemo uživati i u odličnom vremenu te se okupati nakon cjelodnevnih predavanja”, istaknula je prof. dr. sc. Elizabeth Wager, predsjednica Odbora za javnu etiku (Committee on Publication Ethics) iz Velike Britanije, na što se nadovezao i njezin kolega, dr. sc. Les Olson iz Svjetske zdravstvene organizacije, čija je ekspertiza u području medicinske humanistike.

“Veličina skupina je optimalna, svi su sudionici vrlo usredotočeni, odlično je imati kombinaciju različitih stručnjaka iz različitih disciplina jer to obogaćuje svačije iskustvo. Vrlo

produktivan tjedan za svih”, zadovoljan je bio dr. Olson, a s njim se potpuno složio i treći ekspert s kojim smo razgovarali, prof. dr. sc. Christopher Palmer, s prestižnog sveučilišta u Cambridgeu.

“Većini sudionika ovo nije prvi rad, dosada su već provodili istraživanja u suradnji s mentorima, ali najvažnije je da im nikako ne bude posljednji. Štoviše, naš najveći uspjeh bi bio kada bi što veći broj njih uspio objaviti u što prestižnijim časopisima”, optimistično su istaknuli predavači, a također su i nesebično dijelili savjete kako uspješno raditi u akademskoj zajednici, nositi se s rivalstvom među znanstvenicima te čuvati vlastite ideje od sveprisutnog plagijarizma.

I softver i ljudska procjena u prevenciji plagiranja

“Krađa ideja događa se vrlo

često, čak sam i jednom osobno bio izložen takvoj krađi. Jednostavno rečeno, znanstvene ideje su poseban oblik vrijednosti koje treba znati sačuvati. Velika je razlika između krađe ideje i korištenja nečije ideje, što može biti prihvatljivo. Primjerice, ako netko u ovoj skupini nema dovoljno resursa za optimalno istraživanje, ali ima vrlo dobru ideju, koju je objavio u nekom od časopisa, taj materijal može biti preuzet i iskorišten, uz prijeko potrebno pošteno referenciranje. Ako nacrt znanstvenog istraživanja nije objavljen, a netko ga otuđi i koristi bez navođenja izvora, riječ je onda o krađi. Tu se nameće pitanje siromašnih regija, koje ipak mogu sudjelovati u globalnim znanstvenim tokovima”, izložio je svoje mišljenje dr. Olson, navodeći kako suvremena znanost, potpomognuta internetom, omogućava širi pristup informacija

znanstvenog članka

do svih publika.

Istaknuta je važnost novog softvera za prevenciju plagiranja, a riječ je o programu Cross Check.

“Plagiranje je vrlo rašireno, a ovaj softver ga uspješno sprječava jer detektira bilo kakvo prepisivanje, naime, ponekad se prepisuju čitavi paragrafi ili članci. Na ovaj se način obezbrabruje potencijalne plagijatore koji shvaćaju da će biti otkriveni ako se koriste tuđim radom. Dodatna je korist i to što možete, iako nemate pretplatu na sve znanstvene radove, moći provjeriti svoj rad te tako biti sigurni da nema nikakvih krađa. Mora se, međutim, primijeniti i ljudska procjena jer se bez zdrave logike ne može urediti, s obzirom da ponekad vrlo slične formulacije imaju posve drukčije izvore, što je legitimno. Dakle, ako dva rada imaju slično opisanu metodologiju, to

je najčešće u redu, ali slične rasprave u dvama različitim radovima upućuju samo na jedno”, upozorava prof. Wager.

Usvajanje znanstvenih vrijednosti

“Vrlo je važno da su ljudi izloženi znanstvenim vrijednostima od početka obrazovanja, jer svaki stručnjak, neovisno o tome gdje živi, može pridonositi globalnoj znanosti. Namikrorazini, liječnik iz zemalja u razvoju također će imati pristup informacijama te će kritički moći sagledati sve informacije i naputke od resornog ministarstva ili farmaceutskih tvrtki. Nadalje, već u srednjoj školi trebalo bi učenike poticati da razmišljaju o plagiranju intelektualnog vlasništva kao krađi. Možda je ovaj etički element jedan od najvažnijih razloga zašto treba podupirati dodiplomska istraživanja”, mišljenje je prof. Wager, koja je

otvorila temu novijeg trenda u obrazovanju, koji se manifestira u uključivanju što većeg broja studenata u znanstvena istraživanja kao način produkcije znanosti.

Na pitanja o ovakvim istraživanjima, prof. Palmer pomalo je skeptičan te odgovara kako podržava istraživanja uz neizbježno “ali”.

“Ne volim kada mladi provode istraživanja koja su sama sebi svrha. Nema smisla raditi projekte niske kvalitete, no ako je moguće napraviti nešto kvalitetno, svakako to podržavam. Međutim, etici u znanosti treba se učiti od samih akademskih početaka”, kaže prof. Palmer, kojega pitamo trebaju li se studenti kojima engleski nije materinski jezik približavati pisanju, odnosno prolaze li njihovi radovi teže zahtjevne recenzije.

“Uistinu se divim svima koji pišu na engleskome, a to im nije

materinski jezik. Međutim, svi moraju znati, a posebice mladi znanstvenici, da je najvažnija ideja i istraživanje, a tek zatim jezik i stilistika. Ako netko napiše vrlo dobar članak, uredništvo će ga htjeti objaviti neovisno o jeziku i stilskim pogreškama. To je najlakše ispraviti, no teško je od jezično dobrog, ali istraživački lošeg rada napraviti istraživanja”, jasan je prof. Palmer.

Mali postotak magisterija i doktorata postaje znanstveni rad

“Možda će se netko zapitati je li škola pisanja znanstvenog članka potrebna jer gotovo svi programi doktorskih studija uključuju neki oblik izobrazbe iz znanstvene komunikacije i pisanja. No, stvarnost je drukčija, pokazuju rezultati istraživanja kolega sa Sveučilišta u Rijeci, objavljeni u Croatian Medical Journalu 2003. godine. Analiza svih obranjenih doktorata i magisterija na medicinskim fakultetima u Zagrebu i Rijeci (dva najveća medicinska fakulteta u Hrvatskoj) pokazala je da se samo 14 posto magisterija i 34 posto doktorata na kraju objavi kao znanstveni članak u časopisu s recenzijom. Zato je Ljetna škola znanstvene komunikacije važan oblik sustavne i kvalitetne izobrazbe i konkretan doprinos izvrsnosti u objavljivanju rezultata istraživanja u okviru doktorskih disertacija. Iako Hrvatska zaklada za znanost više nema programa ljetnih škola za doktorande, nadamo se da će sljedeće godine Sveučilište u Splitu i cijela hrvatska

Istraživanje o korijenima perfekcionizma

Jedno od istraživanja koje će zasigurno ugledati svjetlo dana je i ono Zrinke Greblo, doktorice psihologije, koja je nastavila istraživački rad na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu. Tema njezina istraživanja je utjecaj perfekcionizma kao karakteristike osobnosti roditelja i posljedični utjecaj na razvoj djece. “U istraživanju su sudjelovali roditelji učenika pulske Gimnazije. U dogovoru s ravnateljem i školskom psihologinjom, zamolili smo učenike da roditeljima dostave omotnicu u kojoj se nalazilo pismo s opisom istraživanja i set upitnika. Oko 60 posto roditelja vratilo je ispunjene upitnike tako da je u istraživanju ukupno sudjelovalo 417 majki i 369 očeva”, objasnila je metodologiju mlada znanstvenica. “Perfekcionističke težnje mogu se očitovati u različitim situacijama i životnim ulogama. U skladu s navedenim, zanimalo nas je je li perfekcionizam očeva i majki povezan sa specifičnim oblicima roditeljskih odgojnih postupaka. U izučavanju perfekcionizma potrebno je razlikovati zdravu težnju za izvrsnošću (pozitivan perfekcionizam) i neurotičnu opsjednutost savršenstvom (negativan perfekcionizam), koji su različito povezani s mjerama psihičkog zdravlja i psihosocijalne prilagodbe pojedinca. U prilog navedenom govore i rezultati našeg istraživanja u kojem je utvrđeno da su roditelji s višom razinom pozitivnog perfekcionizma skloniji pozitivnim stilovima roditeljstva. S druge strane, očevi i majke koji imaju višu razinu negativnog perfekcionizma u većoj mjeri kritiziraju i kažnjavaju svoju djecu te češće smatraju da djeca svojim ponašanjem moraju zaslužiti roditeljsku ljubav i naklonost. Istraživanjem činitelja povezanih s razvojem pozitivnog i negativnog perfekcionizma intenzivno se bavim već niz godina. U magistarskom radu istražila sam povezanost roditeljskih karakteristika i stupnja izraženosti perfekcionizma kod djece. U novije vrijeme, u okviru izrade doktorske disertacije, ispitala sam niz činitelja za koje se smatra da su povezani s razvojem različitih oblika perfekcionizma kod darovitih sportaša”, rekla je Zrinka Greblo.

znanstvena zajednica dati potporu daljnjoj izgradnji splitske Ljetne škole kao mjesta na koje se dolazi po vrhunske vještine i uspješno publiciranje u međunarodnim časopisima”, zaključila je prof. Marušić.

Znanstveni rad kao osobna iskaznica znanstvenika

Kako napominje mlada znanstvenica Zrinka Greblo, jedna od polaznica Ljetne škole, kvaliteta i broj objavljenih znanstvenih radova svojevrsna je osobna iskaznica svakog znanstvenika.

“Osim što čini dio obveznih uvjeta za napredovanje u znanstvenoj karijeri, objavljivanje znanstvenog rada u međunarodno priznatim časopisima mladim je znanstvenicima veliki izazov te snažan poticaj za daljnji rad i usavršavanje. Kroz osmišljene praktične radionice, vrhunski predavači upoznali su nas s važnim znanjima i vještinama vezanim uz pisanje znanstvenog rada. Vrlo ko-

risnim smatram individualni rad s mentorima koji su detaljno recenzirali naše radove, istaknuli njihove pozitivne aspekte te spremno odvojili vrijeme za pomoć u oblikovanju onih dijelova rada koji su ostali nejasni ili nedorečeni. Osim usvajanja formalnih znanja, sudjelovanje na Ljetnoj školi znanstvene komunikacije rezultiralo je sklapanjem novih prijateljstva te potaknulo dogovore o pokretanju zajedničkih interdisciplinarnih projekata. Iznimna je čast imati priliku učiti od predavača koji su međunarodno priznati stručnjaci u znanstvenoj komunikaciji, stoga mi je vrlo teško nekoga posebno izdvojiti. Ipak, željela bih iskoristiti ovu priliku da zahvalim prof. dr. sc. Ani Marušić na inicijativi i uspješnoj organizaciji Ljetne škole znanstvene komunikacije koju smatram iznimno vrijednim i vrlo korisnim iskustvom”, zaključila je Zrinka Greblo, a njezina se poruka zasigurno odnosi i na sve ostale sudionike “tvornice članaka”.

Koliko vremena ulažemo u znanstveni rad

Jelena Barbarić, doktorski student medicine iz Zagreba predstavila je vrlo zanimljivu temu, odnosno Komparativnu analizu percepcije, mišljenja i prethodnih iskustava pri provođenju znanstvenih istraživanja na uzorcima iz Japana, Finske i Hrvatske. Prema istraživanjima mlade znanstvenice, finski su studenti najspremniji uložiti vrijeme u znanstveni rad i to prosječno 60 radnih dana, usporedbe radi, hrvatski studenti mnogo su skromniji, s planiranih 24 dana, dok su poslovito ubrzani Japanci spremni uložiti samo 12 radnih dana.

prozor u budućnost

Novi pravac razmišljanja vodi znanost prema

Odavno su nove teorije i moderni pristupi u znanosti pokazali kako Newtonov determinizam nije svemoćna tajna svemira kojom u potpunosti možemo objasniti svijet oko sebe. Ipak, teško se oduprijeti kauzalnosti i žarko želimo vjerovati da ako znamo dovoljno podataka možemo predviđeti neke događaje. Utvrđivanje povezanosti ako – onda daje osjećaj sigurnosti i omogućava donošenje odluka u svim sferama života i rada, jer kako bismo uopće živjeli i funkcionirali ako baš ništa ne možemo znati. S druge strane, već na intuitivnoj razini svjesni smo činjenice da je sve moguće i da možemo skroz pogriješiti ma koliko toga znali. Onda, je li svijet oko nas determiniran i uređen zakonima ili potpuno nepredvidljiv i kaotičan?

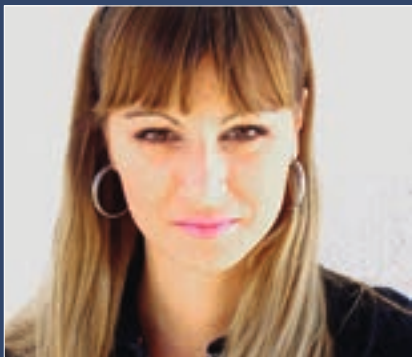
Istina je najvjerojatnije negdje između, a moguć odgovor nudi relativno nov pristup stvarnosti koji se pojavio u fizici i dobio ime teorija kaosa. Radi se zapravo o proučavanju ponašanja određenih nelinearnih dinamičnih sustava. Pokazalo se kako neki sustavi za koje smo smatrali (ili se barem nadali) da su jednostavni ili predvidljivi mogu skrenuti u kaos, ali i obratno, u složenim nepredvidljivim sustavima mogu se primijetiti pravilnosti. Na takve pojave naišlo se u mnogim procesima i događajima te se očito radi o sveopćem i interdisciplinarnom fenomenu.

Nаша realnost osjetljiva je poput leptirovih krila

Začetkom nastanka teorije smatra se otkriće meteorologa Edwarda Lorenza koji je eksperimentiranjem s jednadžbama 1960. godine pomoću računala pokušao izmodelirati vremensku prognozu. Slučajno je otkrio da reduciranje ulaznih podataka na manji broj decimala uzrokuje potpuno drukčiji rezultat, što nikako nije očekivao jer se radilo o neznatnim brojčanim razlikama. Ovakav utjecaj nemjerljivo malih razlika u početnim uvjetima na različite ishoda popularno se zove leptirov efekt (učinak leptirovih krila), što bi metaforički glasilo kao rečenica: Leptir koji zamahne krilima u Pekingu, može uzrokovati uragan na Floridi. Naravno, zamah leptira ne uzrokuje uragan, ali na jedan način mijenja tok atmosferskih događaja ko-

kaosu?

Piše:
DARIJA BRALIĆ

Ako ste gledali film “Genijalni um”, sigurno vam je u sjećanju ostao Russell Crowe koji u ulozi matematičara John Nasha pokušava iz crtarija na prozorskim staklima svoje sobe ili iz nasumične šetnje golubova po trgu sveučilišnog kampusa iščitati neki smisao. Prva proučavanja kaosa vjerojatno su nalikovala upravo tim pokušajima

ji lančano protekom vremena dovodi do stvaranja ili sprečavanja nastanka uragana. Stavljeno u kontekst ekonomskih zbivanja, možete li zamisliti situaciju u kojoj jedan dolar odobrenog hipotekarnog kredita u Americi previše uzrokuje svjetsku krizu?

Da se vratimo na originalnu priču, Lorenz je vjerojatno bio razočaran shvativši da ne može predviđeti vrijeme, ali

ki prikazi takvih pravilnih struktura upućuju na samsličnost na različitim skalama i nazivaju se fraktalima (najlakše ih možemo predočiti ako zamislimo snježnu pahuljicu). Na Internetu čak postoji i web stranica na kojoj se može pogledati Fractal of the Day (fraktal dana). Fraktalne su strukture primijećene gotovo svuda, primjerice u krvnim žilama, grananju stabala, gra-

burzovne transakcije nisu dovoljno dugo stacionarne kako bi se mogla identificirati pravilnost. Razumijevanje kaosa može doprijeti razumijevanju ponašanja burzovnih indeksa, ali to je još uvijek daleko od predviđanja fluktuacija na burzi. Ovdje je efekt leptira toliko izražen da će, zahvaljujući informacijskim tehnologijama, mala promjena indeksa na burzi u Tokiju automatski izazvati promjene na burzi u New Yorku.

Kaos kao integrator znanstvenih disciplina

Ako je netko i pronašao kakvu korisnu pravilnost kojom bi se mogla predviđati kretanja burzovnih indeksa, vjerojatnije je da će taj pametniji pokušati početi ulagati u vrijednosne papire nego pisati znanstveni rad. Ipak, financijske institucije počinju sve više zapošljavati matematičare. Zanimljiv je podatak da je Hedge Fond Renaissance Technologies s Long Islanda, veoma uspješan, ako ne i najuspješniji investicijski fond na svijetu, 2008. godine imao 200 zaposlenih doktora znanosti, matematičara, fizičara, informatičara, čak i astrofizičara, a niti jednog ekonomista. O daljnjem razvoju i primjeni ovog zanimljivog fenomena u svim područjima života i ljudskog djelovanja možemo samo nagađati.

Prisutnost postavki teorije

kaosa ogleda se u pronalasku reda u nepravilnim otkucanjima srca, zakonitosti u iznenadnim povećanjima i smanjenjima bioloških populacija, logičnih vremenskih razmaka između pojave ekonomskih kriza itd. U sociologiji i psihologiji otvorile su se mogućnosti dubljeg razumijevanja načina na koji se socijalni i psihološki sustavi mijenjaju u skladu s kaotičnim okruženjem. Kaosom su privučeni i ekonomski teoretičari, u početku prvenstveno oni koji su se bavili teorijom igara. Ako ste gledali film “Genijalni um”, sigurno vam je u sjećanju ostao Russell Crowe koji u ulozi matematičara John Nasha pokušava iz crtarija na prozorskim staklima svoje sobe ili iz nasumične šetnje golubova po trgu sveučilišnog kampusa iščitati neki smisao. Prva proučavanja kaosa vjerojatno su nalikovala upravo tim pokušajima. Kaos je do sada dotaknuo neka istraživačka područja u ekonomiji, u smislu da je prvenstveno ponudio novu perspektivu ili pravac razmišljanja. Tako na primjer, u izgradnji modela predviđanja izbora potrošača mogu se učiniti određeni pomaci, ali opet ne na način da postane mogućim predviđati budući izbor.

Organizacija i kaos se ne isključuju

Zanimljivo područje primjene ideja kaotičnog pona-

Nadolazeći izbori

Dobar primjer kaosa su izbori. Razloge zbog kojih bi neka osoba glasala za određenu stranku nemoguće je identificirati i vjerojatno se radi o beskonačnom broju varijabli. K tome, motivi birača su veoma osjetljivi i promjenljivi, što ih čini gotovo školskim primjerom efekta leptirovih krila. Svaka sitnica teoretski može imati utjecaja, kao što svaki glas teoretski može uzrokovati prevlast ove ili one stranke. Praktično, izborni mehanizmi su otporni na takve granične situacije, ali izborni sustavi svakako su zanimljivi fenomen, stoga ne čudi što su izvor dilema i predmet zanimanja mnogih teoretičara.

šanja jest analiza poduzeća, posebno s organizacijskog aspekta. Organizacije su potencijalno kaotične zbog stalnog sukoba između sila stabilnosti i sila nestabilnosti koje vuku organizaciju prema svojevrsnom ispadanju iz orbite. Kaos je organizacijama potreban jer omogućuje razvoj i protok novih ideja, red je nužan da bi se stvari obavljale, dok istodobno zahtjevi za previše reda mogu biti izvori kaosa. Izgleda da je potrebno toliko reda da se ostvare zacrtani ciljevi i toliko nereda da se omogući kreativni razvoj. Otkada se na poduzeća počelo gledati kao na žive organizme, uvelike je otežano baratanje klasičnim ekonomskim zakonitostima. Teoretičari pokušavaju razviti nove modele kojima bi mogli predviđati budućnost poduzeća i utvrditi razloge zbog kojih propadaju do jučer uspješne kompanije. Da se ne radi o znanstvenoj fantastici svjedoči i nedavna vijest kako je superračunalo Nautilus sa sveučilišta u Illinoisu teoretski u stanju predviđati neočekivane događaje kao što su mjesta sukoba, ratovi i revolucije. Iako je dosad računalo radilo na podacima iz prošlosti, znanstvenici kažu da može raditi u i realnom vremenu.

Teorija kaosa ponudila je novi uzbuđujući pogled na svijet, ali iz nje ujedno proizlazi i ograničenje naše spoznaje. Njome se prihvatila složenost i dinamičnost pojava i procesa umjesto da ih se pojednostavljuje i linearizira, čime je kaos postao neizostavni dio moderne znanosti. Usvajanje kaosa ujedno znači i odustajanje od postizanja savršenstva ili barem od onoga što smo do sada smatrali savršenstvom. Kao cilj se može postaviti tek dobra aproksimacija jer iako znamo da je vremensku prognozu nemoguće točno i dugoročno predviđati, to ne znači da nas ona neće više zanimati i da ćemo je prestati pratiti i razvijati.

U tom smislu kaos ne bi trebao biti preprekom dostizanja savršenstva nego bi trebao promijeniti poimanje savršenog te poticati na daljnja otkrivanja relacija stvarnosti i unapređenje znanstvenog poimanja i rada. Kako kaže pisac Antoine de Saint-Exupéry: - Savršenstvo je postignuto, ne kada nije preostalo više ništa za dodati, nego kada više nema ničeg za oduzeti.

U sklopu projekta ICWL, u crkvi Gospe od Šunja restaurira se skulptura raspetog Krista s oltara Sv. Križa

Lopudske umjetnine u Splitu

Lopudske umjetnine u Splitu Jure Matijević, docent na Odsjeku za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije i jedan od voditelja Međunarodne restauratorske radionice Lopud, prije tri godine u potkrovlju župnoga dvora na Lopudu pronašao je teško oštećenu i jako zaprljanu sliku. Uz odobrenje župnika, sliku je prenio u Akademijinu restauratorsku radionicu. Konzervatorsko-restauratorski zahvat na toj umjetnini bio je predmet diplomskog rada studentice Ivane Bojić, ona je na slici radila pune dvije godine. Zahvat su dovršili studenti 4. godine konzervacije-restauracije.

Spašavanje sakralne baštine otoka Lopuda

Piše:

SAGITA MIRJAM SUNARA

Od 2003. godine na otoku Lopudu održava se međunarodna restauratorska radionica u kojoj sudjeluju nastavnici i studenti visokih škola iz Kölna, Splita, Antwerpena i, od 2006., iz Bruxellesa. "International Conservation Workshop Lopud", skraćeno ICWL, održava se svake godine krajem ljeta. Tijekom dva tjedna, studenti konzervacije-restauracije, njih dvadesetak, pod budnim okom nastavnika spašavaju od propadanja vrijednu sakralnu baštinu: slike, kipeve, oltare i crkveni namještaj.

Njemačka inicijativa

Ideja o restauratorskoj radionici u sklopu koje bi studenti stjecali nova znanja i razvijali manualne vještine spašavajući ugroženu baštinu, začeta je krajem osamdesetih, kada je na otoku ljetovao dr. Karlfriedrich Lange von Stocmeier, kancelar Sveučilišta primijenjenih znanosti u Kölnu. Obilazeći lopudske crkve i samostane, Von Stocmeier je primijetio veliki broj oštećenih umjetnina. Stupio je u kontakt s mjesnim župnikom i predložio mu suradnju. Godine 1987. na Lopud je stigla skupina studenata restauracije iz Kölna, predvođena uglednim profesorom Knutom Nicolausom. Spašavanje umjetnina iz župnoga muzeja bio je prvi njihov zadatak. Suradnja s njemačkim stručnjacima nastavila se i idućih godina, pretvorivši se u ljetnu praksu kölnskih studenata. Projekt je prekinut za vrijeme Domovinskog rata i nastavljen 1997. godine; tada su Nijemci počeli s obnovom velikog drvenog oltara u dominikanskoj crkvi sv. Nikole. Projekt je dovršen 2001.,

Odsjek za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije od 2003. godine sudjeluje u Međunarodnoj restauratorskoj radionici Lopud. U sklopu toga projekta, od propadanja su već spašena dva vrijedna oltara, a započeto je s dokumentiranjem stanja još dvaju. Da bi se sudjelovanje Umjetničke akademije na ovom značajnom projektu nastavilo, Sveučilište treba osigurati odgovarajuću financijsku potporu

a radovi su se preselili u drugu veliku lopudsku crkvu, Gospu od Šunja. Nijemci su 2003. godine u projekt uključili kolege iz Belgije, a pozivnica je upućena i splitskoj Akademiji, odnosno Odsjeku za konzervaciju-restauraciju.

Splitski tim isprva su vodili Lara Aranza i Jure Matijević, voditelji specijalističkog usmjerenja za konzerviranje i restauriranje štafelajnih slika i polikromiranog drva (za one manje upućene, riječ je o drvenim oslikanim predmetima, poput kipo-va i oltara), a 2006. priključila im se autorica ovoga članka. U Međunarodnoj restauratorskoj radionici Lopud svake godine sudjeluje i dvoje ili troje splitskih

Studentice Jelena Zagora (Split) i Frances Berry (Antwerpen) s nastavnicom Petrom Demuth (Köln) u crkvi Gospe od Spilica

studenata, budućih stručnjaka za restauriranje slika i drva.

ICWL 2011.

Od uključivanja u projekt 2003. godine, splitski su studen- ti imali priliku raditi na dvama drvenim polikromiranim i pol- zlaćenim oltarima iz lopudske crkve Gospe od Šunja. Oltari datiraju s kraja 16. i početka 17. stoljeća. Jednoga krasi slika na platnu s prikazom Navještenja, a drugog skulptura raspetoga Krista, neobična po načinu izrade. Njezino je istraživanje pokazalo da je lopudski projekt ne samo internacionalan, već i interdisciplinaran. Uz restauratora Juricu Matijevića, u istraživanje raspela iz Gospe od Šunja bili su uključeni radiolog Frane Mihanović (Medicinski fakultet) te biologinje Nada Bezić, Valerija Dunkić i Elma Vuko (Prirodoslovno-matema-

tički fakultet). Istraživački tim svoje je rezultate prezentirao u znanstvenom članku, a lopudsko je raspelo postalo jedna od prvih umjetnina u Hrvatskoj skeniranih kompjutorskom tomografijom.

Završetak zahvata na ras- pelu označit će kraj radova u crkvi Gospe od Šunja. Prošle je godine, naime, priveden kraju zahvat na oltaru Navještenja, za što je najzaslužniji njemački profesor Hans Portsteffen. On je uzeo slobodnu studijsku godinu i na otoku proveo šest mjeseci kako bi dovršio restau- riranje slike koja krasi taj oltar. Kako se radovi u Gospi od Šunja primiču kraju, ove je godi- ne jedan ekspertni tim upućen u crkvu Gospe od Spilica; tamo se nalaze dva oltara koja hitno treba sanirati.

Lopudska radionica ne nudi samo priliku za učenje i "bru- šenje" praktičnih vještina; tu

se sklapaju prijateljstva i us- postavljaju profesionalni kon- takti. Prije nekoliko godina studenti i nastavnici Odsjeka za konzervaciju-restauraciju otputovali su u Köln na poziv tamošnjih kolega: uz obilazak gradskih znamenitosti i posjet restauratorskim radionicama, sudjelovali su u radionici o ino- vativnim tehnikama krpanja slika na platnu. Još prije uvođe- nja projekta Erasmus Mundus nekoliko je splitskih studenata boravilo u Belgiji na usavršava- nju i doškolovanju, a suradnja se nastavila i kroz spomenuti projekt.

U očekivanju podrške Sveučilišta

Svi sudionici projekta po- sao odrađuju pro bono. Troš- kovi smještaja i prehrane pod- miruju se iz sredstava Mini- starstva kulture, dok fakulteti

sami snose trošak putovanja svojih nastavnika i studenata, ali i nabave materijala i resta- uratorske opreme. Iako je Spli- ćanima udaljenost do Lopuda najmanja, sudjelovanje u radi- onici svake je godine upitno bu- dući da Odsjek za konzervaci- ju-restauraciju ima skroman budžet za terensku nastavu i međunarodnu suradnju: sa- mo dvije tisuće kuna za svako od pet specijalističkih usmjere- nja. Sve da tijekom godine i ne- ma drugih izdataka, teško da bi itko s dvije tisuće kuna mo- gao pokriti trošak povratnih autobusnih karata Split-Du- brovnik za petero ljudi, osigu- rati im kakav-takav džeparac i kupiti sav potreban restaura- torski materijal (Nijemcima i Belgijcima bilo bi puno teže avionom prenositi opasne ke- mikalijske potrebne za rad).

Pronalaženje sredstava za Međunarodnu restauratorsku radionicu Lopud, svim sudio- nicama je izazov. Ovoga nas je ljeta ugodno iznenadio posjet prof. dr. Joachima Metznera, rektora Sveučilišta primije- njenih znanosti u Kölnu, koji je na Lopud doputovao u pratnji pročelnice Ureda za međuna- rodnu suradnju svoga sveučili- šta kako bi se upoznao s radom svojih nastavnika i studenata te vidio kako im može pomoći. Nakon obilaska lopudskih cr- kava, strpljivog upoznavanja s umjetninama koje su resta- urirane od 1987. godine do dan- as i sastanka s dubrovačkim konzervatorima, profesor Met- zner je obavijestio članove nje- mačkoga tima da će im od idu- će godine povećati budžet za ovaj projekt. Valja se nadati da ćemo jednom i mi naići na ovakvo razumijevanje i podrš- ku svoga sveučilišta.

Slavlje na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije:

Profesoru Ognjenu Bonacciju Državna nagrada za životno djelo, a 'Hrvatske vode' nagradile doktorat Igora Ljubenkova i diplomski rad Morene Galešić

... iz slova dekana Harapina o profesoru Ognjenu Bonacciju u povodu Državne nagrade za životno djelo u području tehničkih znanosti...

Prof. dr. sc. Ognjen Bonacci rođen je 1942. godine u Bugojnu, u Bosni i Hercegovini. Gimnaziju je pohađao u Zagrebu, u kojem je i diplomirao 1965. na hidrotehničkom smjeru Građevinskog fakulteta. Magistrirao je na Strojarsko-brodogradevnom, a doktorirao na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1976. Nakon Direkcije za Savu i Republičkoga hidrometeorološkog zavoda, još od 1976. pa sve do danas radi na Građevinskom fakultetu, danas Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije - Sveučilišta u Splitu.

Znanstvena dostignuća

Profesor Ognjen Bonacci jedan je od vodećih svjetskih stručnjaka iz područja hidrologije krša. Posebno detaljno se bavi izučavanjem oborina kao glavnog pokretača svih hidroloških procesa. Njegovi najznačajniji znanstveni doprinosi su: hidrološke metode definiranja površine i granice slijevova u kršu; objašnjenje fenomena ograničenih maksimalnih izlaznih kapaciteta krških izvora; ponašanje podzemnih voda u krškim provodnicima i krškoj matrici kao posljedica intenzivnih oborina; prvi

u 334 puta. Recenzent je za praktično sve vodeće svjetske i domaće znanstvene časopise u polju hidrologije i hidrotehnike, u redakcijama je međunarodnih i domaćih časopisa. Recenzent je i ocjenjivač znanstvenih projekata SAD-a, Slovenije, Srbije, Makedonije i Hrvatske. Bio je voditelj više od 10 nacionalnih i međunarodnih znanstvenih projekata iz područja hidrologije i upravljanja vodnim resursima. Izradio je preko 200 studija i projekata iz područja hidrotehnike i hidrologije.

Kao pozvani predavač sudjelovao je na brojnim međunarodnim znanstvenim skupovima i sveučilištima (Japan, Švicarska, Francuska, Rumunjska, Austrija, Slovenija, Srbija, Makedonija, Bugarska, Grčka, Nizozemska...). Kineska akademija geoloških znanosti izabrala ga je 2009. članom "Academic Committee for International Research Center on Karst".

Doprinosi hrvatskoj znanosti i obrazovanju

Profesor Bonacci utemeljio je i u našu znanstvenu sredinu uveo novi interdisciplinarni predmet ekohidrologiju. Knjiga istog naslova iz 2003. prvo je takvo djelo na hrvatskom te jedno od prvih pet u svijetu.

Posebno važan doprinos profesora Bonaccija je prezentiranje hrvatskih krških fenomena svjetskoj znanstvenoj zajednici. Godine 2009. na Plitvička jezera doveo je cjelokupnu svjetsku znanstvenu elitu iz područja hidrologije, hidrogeologije, geologije, geografije, geomorfologije i ekologije krša. Japanska vlada financira s oko 4 milijuna \$ japansko-hrvatski petogodišnji (2009.-2013.) znanstveni projekt "Risk identification and land use planning for disaster mitigation of landslides and floods in Croatia".

Značajna je njegova nastavna djelatnost na diplomskom, poslijediplomskom i doktorskim studijima na svim građevinskim fakultetima u Hrvatskoj te u Mostaru. Mentorski je voditelj (mentor) diplomskih (oko 150), magistarskih (19) i doktorskih (9) radova. Odgodio je brojne hrvatske znanstvenike, što je vidljivo iz činjenice da je bio voditelj magistarskih i doktorskih disertacija praktično svih sadašnjih sveučilišnih profesora hidrologije u Hrvatskoj. Kao mentor ili član komisija za ocjenu i javnu obranu doktorskih disertacija bio je pozvan na sveučilišta u: Neuchatelu (Švicarska), Ljubljani, Novoj Gorici, Sarajevu, Beogradu, Nišu i Skoplju.

Za svoj znanstveni rad primio je državnu nagradu "Nikola Tesla" 1988. godine i Nagradu grada Splita 1988. godine.

Doktorat Igora Ljubenkova:

Održivo gospodarenje vodnim resursima otoka Korčule s naglaskom na njihovo korištenje za poljoprivredu

U radu je dan opći pregled stanja i gospodarenja vodnim resursima na Mediteranu i hrvatskim otocima. Na Mediteranu se osjeća deficit vode pa se pored klasičnih načina skupljanja voda (kišnica, podzemne vode i dovođenje s kopna) sve više primjenjuju i suvremena rješenja (desalinizacija morske ili bočate vode, reciklaža otpadnih voda).

Rad sadrži opsežnu analizu vodnih resursa otoka Korčule, na temelju čega je utvrđeno vodno bogatstvo otoka. U radu su istaknuti zabrinjavajući trendovi sniženja godišnjih oborina. Zalihe podzemnih voda otoka su ograničene, a ovisе prvenstveno o količini oborina. Prikazani su današnji načini korištenja voda na otoku sa svim specifičnostima vodoopskrbnog sustava u kojem gubici sežu i preko 50% te metoda optimalnog upravljanja vodnim resursima koja bi mogla osigurati respektabilne količine za navodnjavanje poljoprivrednih kultura.

Ognjen Bonacci Igoru Ljubenkovu, jednom od devet njegovih doktoranata

U ime svih nagrađenih zahvaljujem svima vama koji ste nam došli čestitati, kao i svima koji nisu... Moj najveći uspjeh su devetorica ljudi kojima sam bio mentor. Zadnji među njima bio je Igor. Igor je specifičan: s njim sam stalno radio, puno smo članaka napisali zajedno i od njega sam puno naučio. Nadam se, i on od mene. E sad, zašto je baš Igor dobio ovu nagradu? Ove godine iz područja voda prvi put bilo sedam doktora znanosti. Obično bude jedan ili nijedan, pa onaj tko doktorira nagradu i dobije. Ali Igor ju je dobio između njih sedam, a kako ja baš nisam obljubljen u Hrvatskim vodama, utoliko je očitije kako je nagradu dobio jer je rad

dobar. Uostalom, dio je njegova doktorata već objavljen u časopisu Hrvatske vode... Drugi njegov rad, posve različit od nagrađenoga, pripreman sa submentoricom kolegicom Knezić i sa mnom kao mentorom, također je objavljen, i to u jednom od vodećih svjetskih časopisa koji se citiraju u CC-u. I to je neki dokaz...

Na kraju, da još jednom kažem: silno sam zadovoljan činjenicom da iza sebe ostavljam devet doktora. A nadam se, bit će ih još nekoliko. Mislim da je to osnovna stvar koju sam kao znanstvenik dugovao akademskoj zajednici, kao profesor svojim studentima, a kao čovjek sebi samome.

Hrvoje Gotovac: Dobrodošlica u znanost našim najmlađim snagama

Bilo mi je iskreno zadovoljstvo biti mentor mladoj kolegici Moreni Galešić koja je zaista napisala jedan diplomski izvan uobičajenog dosaga diplomskih radova. Mi smo na neki način kod kolegice isprovocirali njenu odluku da već pri izradi diplomskog pokaže je li njoj znanost opredjeljenje ili ju ne zanima. Po ovoj nagradi, po svemu ovome što danas ovdje vidimo i čujemo, kao i po mojem osobnom sudu, očito je da je Mo-

rena ne samo vrlo uspješno obavila ovaj zadatak, nego da je pristupom i izvedbom izrazila i želju za dalje i za više. Nadam se da će joj i ova nagrada biti izravan poticaj na njenu putu. I ohrabrenje da uistinu ozbiljan rad vrlo brzo dođe na naplatu, ne samo u financijskom smislu. Uz ponovljene čestitke kolegici Galešić i kolegi Ljubenkovu, osobito čestitam našem profesoru Bonacciju bez kojega mnogi od nas ne bi danas bili ovdje.

Diplomski Morene Galešić: Određivanje starosti podzemnih voda

U nagrađenom diplomskom radi se o direktnom proračunu starosti podzemnih voda korištenjem Lagrangeova pristupa i random walk particle tracking metode čiji su ulazni podaci proračun tečenja i polje brzina. Rezultati su dani u obliku polja starosti podzemne vode, a za heterogeni tip vodonosnika je provedena stohastička analiza primjenom Monte Carlo metode. Zaključno su dane procjene vjerojatnosti pojave podzemne vode određene starosti na mjestu mogućeg crpljenja i korištenja vode, koje daju bitan podatak o njezinoj kvaliteti.

